

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

ร้อยตำรวจโทณรงค์ฤทธิ์ งามแจ้ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญวิทยาและงานยุติธรรม)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

.....

ร้อยตำรวจโทณรงค์ฤทธิ์ งามแจ่ม
ผู้วิจัย

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล,
ปร.ด. (ประชากรศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....

อาจารย์ฐนันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล,
ปร.ด. (อาชญวิทยา การบริหารงานยุติธรรม
และสังคม)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุณีย์ กัลป์ยะจิตร,
ปร.ด. (อาชญวิทยา การบริหารงานยุติธรรม
และสังคม)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,
พ.บ., ว.ว. ออร์โทปิดิกส์
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

อาจารย์ฐนันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล,
ปร.ด. (อาชญวิทยา การบริหารงานยุติธรรม
และสังคม)
ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาอาชญวิทยาและงานยุติธรรม
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

**การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2**

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญวิทยาและงานยุติธรรม)
วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2556

.....
ร้อยตำรวจโทณรงค์ฤทธิ์ งามแน่น
ผู้วิจัย

.....
อาจารย์ฐันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล,
ปร.ด. (อาชญวิทยา การบริหารงานยุติธรรม
และสังคม)
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
อาจารย์อภาศิริ สุวรรณานนท์,
ปร.ด. (อาชญวิทยา การบริหารงานยุติธรรม
และสังคม)
ประธานสอบวิทยานิพนธ์

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุณีย์ กัลยะจิตร,
ปร.ด. (อาชญวิทยา การบริหารงานยุติธรรม
และสังคม)
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล,
ปร.ด. (ประชากรศึกษา)
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,
พ.บ., ว.ว. ออร์โทปิดิกส์
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

.....
รองศาสตราจารย์วริยา ชินวรรณ,
Ph.D.
คณบดี
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะไม่สำเร็จล่วงไปด้วยดี หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์และความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล อาจารย์ที่ปรึกษาหลักของผู้วิจัย ที่ให้คำชี้แนะ และคอยติดตามช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ กัลยะจิตร และอาจารย์ ดร.ฐนันต์ศักดิ์ บวรนนท์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ และติดตามความคืบหน้าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อาภาศิริ สุวรรณานนท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดำรงผู้เสียสละเวลาจากการปฏิบัติหน้าที่ มาให้ข้อมูลทั้ง 25 นาย และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์สำหรับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ และเพื่อนอาชญาวิทยาฯ รุ่น 32 ของผู้วิจัยที่คอยช่วยเหลือแนะนำ และเร่งรัดติดตาม ให้ผู้วิจัยมาทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

และที่สำคัญที่สุด ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัย ที่อบรมเลี้ยงดู และสั่งสอนให้ผู้วิจัยเติบโตและเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ดี และมีโอกาสในการศึกษาเล่าเรียนจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท

ร้อยตำรวจโทณรงค์ฤทธิ์ งามแฉ่ง

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2
THE OPERATION POLICE OF CHILD PROTECTION ACT B.E. 2546 IN METROPOLITAN POLICE DIVISION 2

ร้อยตำรวจโทณรงค์ฤทธิ์ งามแจ่ม 5336993 SHCJ/M

ศศ.ม. (อาชีวศึกษาและงานยุติธรรม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: เศรษฐ รัชดาพรณาริกุล, Ph.D., สุณีย์ กัลยะจิตร์, Ph.D., ฐนนครศักดิ์ บวรนนท์กุล, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 รวมทั้งเพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการเก็บข้อมูลโดยเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันและปราบปรามจากสถานีตำรวจนครบาลในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 22 คน และผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 3 คน ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จำนวน 25 คน

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานจะต้องสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงถึงการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็กจากผู้พบเห็นหรือผู้แจ้งเหตุอย่างละเอียด แล้วนำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อส่งการ หลังจากนั้นเข้าตรวจจุดเกิดเหตุและช่วยเหลือเด็ก ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งการปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นจะต้องปฏิบัติตามเวลาอันรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของเด็ก

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ ความเข้าใจ และกฎหมายหรือบทบัญญัติที่นำมาปฏิบัติมีความล้าหลังและมีช่องโหว่ ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้การขาดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการไม่ได้รับความร่วมมือจากตัวเด็กหรือผู้ปกครองของเด็ก และการขาดแคลนงบประมาณจากหน่วยงานหรือรัฐบาล ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดหรือถูกทารุณกรรม และสนับสนุนโครงการส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา รวมทั้งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ได้ระบุอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในไว้อย่างชัดเจน ระบุไว้เพียงเป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่งเท่านั้น

ดังนั้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง และควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแก่ประชาชนด้วย เพื่อดึงประชาชนเข้าร่วมสอดส่องสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่แสดงถึงการทารุณกรรมหรือการละเมิดต่อเด็ก รวมทั้งควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการทำงานแบบบูรณาการ และควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ซื่อสัตย์ และให้ความเป็นธรรมแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อจากการถูกทารุณกรรมและถูกละเมิดด้วย

คำสำคัญ : การปฏิบัติตาม/ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

THE OPERATION POLICE OF CHILD PROTECTION ACT B.E. 2546 IN METROPOLITAN POLICE DIVISION 2

POLICE LIEUTENANT NARONGRIT NGAMCHANG 5336993 SHCJ/M

M.A. (CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : CHET RATCHADAPANNATHIKUL, Ph.D., SUNEE KULYAJIT, Ph.D., THANUNSAK BAVORNNATHAKUL, Ph.D.

ABSTRACT

This qualitative research aimed to study the police operation of Metropolitan Police Division 2 in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546 as well as explore the problems and obstacles occurring during the operation to find the effective solutions. The study was conducted by using the Structural Interviewing Guidelines to collect data from 25 key informants consisted of 22 police officers in the Protection and Suppression Unit of Metropolitan Police Division 2 and 3 executives of Metropolitan Police Division 2.

The findings revealed that during operation in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546, the police officers had made the detailed inquiry on the situations that hinted at child abuse or violations against children from the witnesses or informants and presented to the superiors for further action. Then, the police officers raided the suspicious scene to rescue the children, and worked with other concerned divisions in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546. The rescue operation had to be done quickly by making children safety the first priority.

As for problems and obstacles during the operation in accordance to the Child Protection Act B.E. 2546, the enforcement officers were lacking proper knowledge and understanding on the matters. In addition, the laws or the provisions were out of date with many loopholes and unable to keep up with changes in the current social events. Moreover, there was no collaboration between the concerned parties, children or their parents, including inadequate budget from the government to support the operation rescuing child abuse or violated victims. There should be a campaign to encourage good behavior among high school and university students. However, such Act had not clearly identified the authority of police officers, only stated the officers' duties in law.

Therefore, the Royal Thai Police or the concerned agencies should arrange training sessions on the Child Protection Act B.E. 2546 for the law enforcement officers on a regular basis. At the same time, the general public must be given the same knowledge in order to enlist their assistance in monitoring the situations that hinted act child abuse or violations against children, including the collaboration with concerned agencies through integrated performances. In addition, the moral principles and ethics should be taught to the law enforcement officers, so they could perform their duties honestly and diligently with fair treatment of the victims of child abuse and violations.

KEY WORDS: OPERATION POLICE / CHILD PROTECTION ACT B.E. 2546 / METROPOLITAN POLICE DIVISION 2

175 pages

สารบัญ

		หน้า
กิตติกรรมประกาศ		ค
บทคัดย่อภาษาไทย		ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		จ
สารบัญภาพ		ฉ
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	1.3 ขอบเขตการศึกษาวิจัย	5
	1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	5
	1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2	ทบทวนวรรณกรรม	7
	2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน	7
	2.1.1 ความหมายของเด็กและเยาวชน	7
	2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก	8
	2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย	14
	2.2.1 หลักการบังคับใช้กฎหมาย	14
	2.2.2 ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย	15
	2.3 แนวคิด ทฤษฎีการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม	16
	2.3.1 สาเหตุของเหยื่ออาชญากรรม	16
	2.3.2 ประเภทของเหยื่ออาชญากรรม	17
	2.3.3 การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม	18
	2.3.4 ทฤษฎีการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม	20
	2.4 สารระสำคัญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5 กองบังคับการตำรวจนครบาล 2	27
2.5.1 โครงสร้างหน่วยงาน	27
2.5.2 พื้นที่รับผิดชอบ	28
2.5.3 มาตรการป้องกันอาชญากรรม	28
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	36
3.1 การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก	36
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	38
บทที่ 4 ผลการวิจัย	40
4.1 ผลการศึกษาตามกรณีศึกษา	40
4.2 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์	85
บทที่ 5 อภิปรายผลการวิจัย	93
5.1 การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546	93
5.2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546	95
5.3 แนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546	97
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	99
6.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	99
6.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและการวิเคราะห์ข้อมูล	100
6.3 สรุปผลการวิจัย	100
6.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	102
6.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	103

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย	104
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ	120
บรรณานุกรม	135
ภาคผนวก	138
ประวัติผู้วิจัย	175

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
2.1	โครงสร้างหน่วยงานกองบังคับการตำรวจนครบาล 2	27
2.2	ขั้นตอนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	29

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญของแทบทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทย การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมนอกจากเป็นหน้าที่ของทุกคนในสังคมแล้ว กระบวนการยุติธรรม อันได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ นับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการแก้ไขปัญหา อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรมยังคงมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษ ซึ่งถือเป็นการสร้างความยุติธรรมและบรรลุผลสำเร็จของกระบวนการยุติธรรมตามความคาดหวังของประชาชนในสังคม โดยมีได้คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรม โดยเฉพาะเหยื่ออาชญากรรมซึ่งต้องสูญเสียในด้านต่างๆ ทั้งทรัพย์สิน ร่างกาย เวลา ชื่อเสียง ขวัญและกำลังใจ ความปลอดภัย การสูญเสียโอกาส และการต้องตกเป็นเหยื่อในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรมซ้ำแล้วซ้ำอีก กระบวนการยุติธรรมและสังคมกลับได้ละเลยและไม่ให้ความสำคัญต่อเหยื่ออาชญากรรมมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากเหยื่ออาชญากรรมส่วนใหญ่ไม่ได้รับการชดเชยในสิ่งที่สูญเสีย หรือแม้แต่ได้รับการยอมรับในสิทธิที่มีอยู่ คือ “สิทธิของเหยื่ออาชญากรรมในฐานะเป็นผู้เสียหาย” ซึ่งกฎหมายอาญาของไทยในปัจจุบันยังมีได้มีบทบัญญัติถึงการจ่ายค่าชดเชยหรือค่าทดแทนสำหรับเหยื่ออาชญากรรมแต่ประการใด (สุนันทิพย์ ใจเหล็ก, 10 สิงหาคม 2555, <http://www.correct.go.th/journal/j2/new10.htm>)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนนับได้ว่าเป็นกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเป็นอย่างมาก ดังที่กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง (บช.ก.) ได้นำเสนอสาเหตุที่ทำให้เด็กเป็นเหยื่ออาชญากรรมไว้ 7 ประการ ได้แก่ เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น ธรรมชาติของเด็กจะเชื่อในผู้ใหญ่ เด็กต้องการความสนใจ ความรัก เด็กมีความดีใจ การให้ความเชื่อถือ คำพูดของเด็กจะน้อยกว่าของผู้ใหญ่ ธรรมชาติของคนในสังคมจะไม่พูดถึงปัญหาเด็กอย่างจริงจัง และความยุ่งยากในการพิจารณาของเด็ก (เนชั่นออนไลน์, 2554) จากสาเหตุข้างต้นสามารถสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการตกเป็นเหยื่อของเด็กและเยาวชนในสังคมเป็นปัญหาที่ควรให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อปัญหาอาชญากรรมในหลายๆ อย่างตามมา สังเกตได้จากสถานการณ์เด็กและเยาวชน ประจำปี 2548-2550 ของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เยาวชน

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า เด็กในสถานะยากลำบากของประเทศไทย ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เด็กถูกละเมิดสิทธิ (เด็กถูกค้าแรงงานเด็ก และเด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ) จำนวนเด็กถูกทำร้ายและโดยล่วงละเมิดทางเพศมากขึ้น เด็กอายุ 7-9 ปี เป็นวัยที่ถูกกระทำมากที่สุดและเด็กมักถูกล่วงละเมิดจากผู้ใกล้ชิด เด็กขายบริการทางเพศด้วยความสมัครใจมีอายุน้อยลง แรงงานเด็ก ความยากจนเป็นสาเหตุหลักของการเข้าสู่ตลาดแรงงาน แรงงานต่างด้าว เพศหญิงเผชิญความยากลำบาก เด็กทำงานอยู่ตามสถานประกอบการผิดกฎหมาย ทำงานในกิจการรับเหมามีช่วงเพิ่มมากขึ้น สวัสดิการด้านนันทนาการของเด็กและเยาวชนที่ต้องทำงานยังไม่ได้รับการดูแล กลุ่มที่ 2 เด็กถูกละเลยพลละเลย (เด็กกำพร้า เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน เด็กพลัดถิ่น เด็กในชุมชนแออัด เด็กไร้สัญชาติ และเด็กบนพื้นที่สูง) เด็กกำพร้าและเด็กถูกทอดทิ้งยังมีสูง เด็กเร่ร่อนได้รับการดูแลน้อย เด็กยากจนยังมีจำนวนสูงและคืนรนช่วยตนเอง เด็กไร้สัญชาติยังขาดการดูแลเอาใจใส่ รวมถึงการได้มีโอกาสได้รับสิทธิและเข้าถึงบริการอย่างเหมาะสม กลุ่มที่ 3 เด็กประพฤติตนไม่สมควร เด็กกับสารเสพติด เด็กในกระบวนการยุติธรรมจำนวนเด็กกระทำความผิดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเมื่อจำแนกตามฐานความผิด พบว่า เป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินสูงสุด เพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเด็กและการกระทำความผิดของเด็ก สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาด้านพฤติกรรมความรุนแรง คือ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายอย่างรวดเร็ว วัยรุ่นเป็นช่วงที่มีระดับอารมณ์ที่ไม่มีความมั่นคง ความอยากรู้อยากเห็น อยากรลอง ชอบความตื่นเต้นท้าทาย ความต้องการเป็นอิสระ ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ ความต้องการการยอมรับทั้งจากบุคคลรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว ครูอาจารย์ จากกลุ่มเพื่อน การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เยาวชนดื่มแอลกอฮอล์เป็นอันดับสองรองจากวัยทำงาน รวมทั้งเด็กหญิงมีสถิติดื่มมากขึ้น กลุ่มที่ 4 เด็กพิการได้รับสวัสดิการโดยเฉพาะด้านการศึกษามากขึ้น มีการเรียนร่วมและมีโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 5 เด็กที่เป็นโรคเอดส์หรือได้รับผลกระทบจากเอดส์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ประเมินการว่าในปี 2547 มีเด็กกำพร้าจากเอดส์ 380,000 คน ซึ่งในจำนวนนี้มีเด็กที่ได้รับเชื้อเอดส์ ประมาณ 50,620 คน (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2551)

แต่กลไกทางสังคมและกฎหมายในอดีตที่ผ่านมายังไม่มีการพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กอย่างจริงจังและสมบูรณ์มากนัก แต่ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา ประเทศไทยจึงได้พยายามพัฒนากฎหมาย และวิธีการให้ความคุ้มครองเด็กให้ทันสมัยมากขึ้น โดยพัฒนามาเป็นลำดับตั้งแต่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 132 ฉบับที่ 294 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จนกระทั่งปัจจุบันมีกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองเด็กโดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งมี

ผลใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม 2547 กฎหมายคุ้มครองเด็กฉบับนี้บังคับใช้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และนักเรียนนักศึกษา เป็นกฎหมายที่ให้การคุ้มครอง ช่วยเหลือเยียวยา แก้ปัญหา และส่งเสริมความประพฤติเด็ก มิใช่กฎหมายที่กำหนดโทษเอาโทษแก่เด็ก มีสาระสำคัญ กำหนดเป็นหลักการในเบื้องต้นให้ทุกคนปฏิบัติต่อเด็ก โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก และไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและกำหนดมาตรฐานให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีหน้าที่ต้องอุปการะ เลี้ยงดู อบรมสั่งสอนพัฒนาเด็ก และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ทั้งยังได้กำหนดวิธีการคุ้มครองเด็ก เป็น 3 วิธี คือ การสงเคราะห์เด็ก การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่สำคัญสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ระลึกว่า เด็กมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและการช่วยเหลือเป็นพิเศษ และเพื่อให้เด็กพัฒนาบุคลิกภาพได้อย่างกลมกลืนและเต็มที่ เด็กควรจะเติบโตในสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ในบรรยากาศของความผาสุก ความรัก และความเข้าใจ และเนื่องจากเด็กเป็นบุคคลที่ยังไม่เติบโตเต็มที่ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจจึงต้องการการพิทักษ์ดูแลเป็นพิเศษ รวมถึงต้องการการคุ้มครองทางกฎหมายที่เหมาะสมทั้งก่อนและหลังการเกิด ซึ่งหน้าที่เหล่านี้อนุสัญญาฯ กำหนดว่า บิดามารดาเป็นผู้ปกครอง เป็นผู้รับผิดชอบในเบื้องต้นในการอุปการะเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก โดยมีรัฐให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และรัฐภาคีจะต้องรับผิดชอบคุ้มครองให้เด็กปลอดภัยจากการกระทำที่รุนแรง หรือการกระทำอันมิชอบทั้งปวงไม่ว่าจะเจตนาหรือละเลย

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ ฉบับนี้จึงมีความเป็นสากลและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปกป้องและคุ้มครองเด็ก กฎหมายได้วางข้อกำหนดและมาตรการต่างๆ ไว้อย่างครอบคลุม ทั้งการคุ้มครองสิทธิเด็กและครอบครัว การปฏิบัติต่อเด็ก การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและครอบครัว การปฏิบัติต่อเด็ก การสงเคราะห์เด็ก การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก การส่งเสริมความประพฤติเด็ก และมีมาตรการทางอาญาลงโทษบุคคลที่ล่วงละเมิดสิทธิเด็ก หรือกระทำความผิดต่อเด็กและสิทธิของเด็ก ทั้งนี้ภายใต้หลักการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก และการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็ก และนอกจากนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ ยังกำหนดให้มีกลไกภาครัฐทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น และกลไกภาคเอกชน ตลอดจนนักวิชาชีพที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กให้เข้ามามีส่วนร่วม และทำงานประสานกันอย่างเป็นเครือข่าย เพื่อให้ระบบงานคุ้มครองเด็กสามารถช่วยเหลือ และคุ้มครองเด็กได้อย่างทั่วถึงและเสมอภาค (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546)

หน่วยงานหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งอาศัยความตามมาตรา 29 ผู้ใดพบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพ จำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพจะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก โดย

มิชักช้า และตามมาตรา 43 กรณีที่ผู้ปกครองหรือญาติของเด็กเป็นผู้กระทำทารุณกรรมต่อเด็ก ถ้ามีการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องนั้นจะกระทำทารุณกรรมแก่เด็กอีก ก็ให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นมีอำนาจกำหนดมาตรการคุมประพฤติผู้นั้น หรือให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ตำรวจจับกุมผู้ที่เชื่อว่าจะกระทำทารุณกรรมแก่เด็กมากักขังไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามมาตรา 66 พนักงานเจ้าหน้าที่ตามหมวดนี้มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยนักเรียนและนักศึกษา ซึ่งอำนาจตามพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของตำรวจสายงานป้องกันปราบปรามที่ตั้งที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งในสถานีตำรวจไว้ ได้แก่ งานพิทักษ์เด็ก เยาวชนและสตรี และงานมวลชนสัมพันธ์ ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2” ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ชานเมืองและมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งเป็นแหล่งชุมชนซึ่งง่ายต่อการก่ออาชญากรรม ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและจับกุมคดีค้างเก่าของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2553 พบว่า จำนวนคดีเกี่ยวกับทำร้ายร่างกายและข่มขืนกระทำชำเราเดือนมกราคม อยู่ที่ 61 คดี และเดือนสิงหาคม อยู่ที่ 76 คดี ซึ่งหมายถึง การก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับทำร้ายร่างกายและข่มขืนกระทำชำเรามีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น นอกจากนี้รายงานสรุปเหตุแจกแจงตามพื้นที่รับผิดชอบ จัดโดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งรวบรวมตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2554 พบว่า สถานีตำรวจนครบาลในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 มีคดีเกี่ยวกับการทารุณกรรมต่อเด็กจำนวน 12 คดี นอกจากนี้กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ยังคงมีโครงการพิทักษ์ปกป้องเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นหนึ่งในมาตรการสำคัญในการป้องกันอาชญากรรมของพื้นที่ดังกล่าวอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง รวมทั้งศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีความสำคัญแก่สิทธิเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งเน้นศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตาม รวมทั้งศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว

1.3.2 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งเน้นศึกษาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันและปราบปราม จำนวน 22 คน และผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 3 คน ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 25 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาในครั้งนี้มีระยะเวลาการศึกษา 12 เดือน

1.3.4 ขอบเขตด้านสถานที่ การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ชานเมืองและมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งเป็นแหล่งชุมชน ซึ่งง่ายต่อการก่ออาชญากรรม

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก หมายถึง กฎหมายที่ว่าด้วยขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติต่อเด็ก เพื่อให้อุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองเด็กระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

1.4.2 การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันและปราบปรามตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ได้แก่ การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน การส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา และการจับกุมผู้ที่จะก่อทำทารุณกรรมแก่เด็กและเยาวชน

1.4.3 เด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

1.4.4 การคุ้มครองเด็ก หมายถึง การปกป้อง ดูแล ช่วยเหลือ เพื่อไม่ให้เด็กถูกล่วงละเมิดสิทธิ ถูกกลั่นแกล้ง รังแก หรือถูกทอดทิ้ง

1.4.5 เจ้าหน้าที่ตำรวจ หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันและปราบปราม ซึ่งได้แก่ รองผู้กำกับสายงานป้องกันและปราบปราม และผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบถึงการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

1.5.2 ทำให้ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

1.5.3 ทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

1.5.4 สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนานโยบายหรือปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองเด็กต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมและประมวลผลงานทางวิชาการ อันได้แก่ ผลงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมในหัวข้อต่างๆ

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

2.1.1 ความหมายของเด็กและเยาวชน

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก

2.2 แนวคิด ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย

2.3 แนวคิด ทฤษฎีการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

2.4 สารสำคัญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

2.5 กองบังคับการตำรวจนครบาล 2

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

2.1.1 ความหมายของเด็กและเยาวชน

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ให้ความหมายว่า เด็ก หมายถึง มนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็ก

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 ให้ความหมายว่า “เด็ก” หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 7 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์ ส่วน “เยาวชน” หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส เหตุที่กฎหมายกำหนดอายุขั้นต่ำว่าต้องมีอายุเกิน 7 ปีบริบูรณ์ เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 บัญญัติว่า “เด็กอายุยังไม่เกิน 7 ปีบริบูรณ์ กระทำการ

อันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องได้รับโทษ” ซึ่งในการพิจารณาอายุที่อยู่ในอำนาจชำระคดีของศาลเด็กและเยาวชน ศาลฎีกาได้ตัดสินไว้เป็นบรรทัดฐานว่า ให้ถืออายุขณะฟ้องมิให้ถืออายุที่ขณะที่กระทำผิด (คำพิพากษาฎีกาที่ 1220/2496) ทั้งนี้เพราะถือว่าคดีเด็กมิใช่คดีอาญา วิธีการสำหรับเด็กที่ศาลเด็กสั่งใช้วิธีการที่ใช้บุคคลโดยจำกัดอายุ ดังนั้นเมื่ออายุเกินเกณฑ์ของศาลคดีเด็กและเยาวชนเหตุผลที่จะใช้จึงสมควรที่จะหมดไป ดังนั้นคดีที่จะฟ้องศาลคดีเด็กและเยาวชนได้นั้นต้องเป็นกรณีที่เด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดมีอายุขณะฟ้องยังไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ ฉะนั้นถ้าครบ 18 ปีบริบูรณ์เสียก่อน ก็ไม่อาจขึ้นศาลคดีเด็กและเยาวชนได้ ต้องไปขึ้นศาลธรรมดาหรือศาลผู้ใหญ่ แต่ในปัจจุบันนี้ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 ได้บัญญัติไว้ดังนี้ “มาตรา 5 คดีอาญาที่มีชื่อว่า เด็กหรือเยาวชนกระทำผิด ให้ถืออายุเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันที่กระทำผิด”

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 4 ว่า เด็ก หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

กล่าวโดยสรุป เด็กและเยาวชน หมายถึง เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปีบริบูรณ์ เว้นแต่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก

2.1.2.1 ความเป็นมาของการคุ้มครองสิทธิเด็ก

การให้ความสำคัญกับเด็กเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ.2498 เป็นปีที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกเริ่มจัดงานเฉลิมฉลองวันเด็กขึ้นในประเทศของตนตามมติขององค์การสหประชาชาติที่นำปัญหาเรื่องเด็กมาอภิปรายและยกร่างเป็นปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขึ้น ทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกตื่นตัวให้ความสำคัญกับเด็ก และมีมติเห็นชอบตรงกันว่าต้องให้ความสำคัญกับเด็กในประเทศของตนมากขึ้นกว่าเดิม ประเทศที่เป็นสมาชิกและประเทศอื่นจึงได้นำไปปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ทั่วโลกกว่า 40 ประเทศได้จัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติในประเทศของตนขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยในปีนั้นกำหนดให้วันจันทร์สัปดาห์แรกของเดือนตุลาคมเป็นวันเด็กแห่งชาติ การจัดงานวันเด็กแห่งชาติในแต่ละประเทศขณะนั้นมีรูปแบบคล้ายกัน โดยยึดหลักการให้ความสำคัญแก่เด็กเป็นสำคัญ สถานที่ราชการหลายแห่งได้เปิดให้เด็กเข้าชมโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มีการแสดงความสามารถของเด็ก การละเล่น การแข่งขัน กิจกรรมต่างๆ ตามประเพณีแต่ละท้องถิ่น การประกวดสุขภาพเด็ก และการให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่เด็ก ซึ่งจัดติดต่อกันมาทุกปีตั้งแต่นั้น ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรสาธารณประโยชน์ต่างๆ ทั่วไป (สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์, 2551)

สำหรับประเทศไทย นายวี เอ็ม กุลกานี ผู้แทนองค์การสัมพันธไมตรีเพื่อสวัสดิภาพเด็ก ระหว่างประเทศประจำประเทศไทยได้เสนอเรื่องนี้ต่อกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย ขณะนั้นว่า ประเทศไทยควรจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติขึ้นเพื่อส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของเด็ก ดังที่นานาประเทศดำเนินการอยู่ กระทรวงมหาดไทยได้นำเสนอเรื่องนี้ต่อคณะรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งได้มอบหมายให้คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานด้านวัฒนธรรมในขณะนั้นนำเรื่องนี้เข้าสู่ที่ประชุมเพื่อพิจารณา ในที่สุดที่ประชุม ได้เห็นชอบและนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีในวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2498 ได้มีมติคณะรัฐมนตรี รับหลักการให้จัดงานวันเด็กแห่งชาติขึ้น โดยมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยและ กระทรวงศึกษาธิการรับไปดำเนินการ สำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดงานได้อนุมัติเงินจากกองสลาก กินแบ่งรัฐบาลเพื่อนำมาจัดงานในปีนั้น จากมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2498 ซึ่งตรงกับวันจันทร์เป็นวันเด็กแห่งชาติของไทยขึ้นเป็นครั้งแรก นับแต่นั้นรัฐบาลได้กำหนดให้ วันจันทร์สัปดาห์แรกของเดือนตุลาคมของทุกปีเป็นวันเด็กแห่งชาติของไทย จึงได้จัดงานติดต่อกัน มาทุกปีจนถึงปี พ.ศ.2506 ที่ประชุมคณะกรรมการจัดงานวันเด็กแห่งชาติมีความเห็นว่าสมควร เปลี่ยนวันจัดงานวันเด็กเพื่อความเหมาะสม เพราะว่าเดือนตุลาคมเป็นช่วงฤดูฝนยังมีฝนตกและ ตกหนักในบางพื้นที่ ประกอบกับเป็นช่วงฤดูน้ำหลาก หลายพื้นที่มีน้ำท่วมขัง ทำให้เด็กไม่สะดวก ในการเดินทางมาร่วมงาน ประการต่อมาวันที่จัดงานเป็นวันจันทร์ซึ่งเป็นวันทำงานปกติของผู้ปกครอง ทำให้ไม่สามารถพาเด็กไปร่วมงานได้โดยสะดวก เห็นควรเปลี่ยนไปเป็นวันเสาร์สัปดาห์ ที่สองของเดือนมกราคม ซึ่งมีความเหมาะสมกว่า เนื่องจากพ้นฤดูฝน พ้นฤดูเก็บเกี่ยวแล้ว และตรงกับวันหยุดราชการ ผู้ปกครองมีความสะดวกในการพาเด็กไปร่วมงานได้ และยังคงมีความต่อเนื่องจาก งานเทศกาลปีใหม่ที่ได้มีงานรื่นเริงมาในเวลาใกล้เคียงกัน ข้อเสนอนี้ได้รับความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2507 จึงได้ประกาศเปลี่ยนแปลงวันจัดงานวันเด็กแห่งชาติ จากวันจันทร์สัปดาห์แรกของเดือนตุลาคมมาเป็นวันเสาร์สัปดาห์ที่สองของเดือนมกราคม เริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ.2508 เป็นต้นมา สำหรับปี พ.ศ.2507 ไม่ได้มีงานวันเด็ก เพราะการประกาศเปลี่ยนแปลง วันจัดงานได้ล่วงเลยเวลาไปแล้ว

2.1.2.2 กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก

1) กฎบัตรสหประชาชาติ

ในอารัมภบทของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้ยืนยันหลักการพื้นฐาน ต่างๆ ในเรื่องสิทธิมนุษยชนภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติ โดยยอมรับในเกียรติภูมิที่มีติดตัวและ สิทธิที่เท่าเทียมกัน และไม่อาจเพิกถอนได้ของมนุษย์ทุกคนเป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในโลก

หลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายใต้กฎบัตรนี้ถือได้ว่าเป็นหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่รัฐสมาชิกขององค์การสหประชาชาติจะต้องปฏิบัติตาม ซึ่งพันธกรณีดังกล่าวได้รับการยืนยันจากอารัมภบทของกฎบัตร คือ “เราบรรดาประชาชนแห่งสหประชาชาติได้ตั้งเจตจำนงที่จะยืนยันความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชนอันเป็นหลักในมูลฐาน เกียรติศักดิ์ และคุณค่าของมนุษยชน” ประกอบกับมาตรา 1(3), 13(6), 55(C), 62(2), 68 และ 76(C) ของกฎบัตรดังกล่าวก็ได้ยืนยันหลักการเคารพสิทธิมนุษยชน และอิสรภาพอันเป็นหลักมูลสำหรับทุกคนไว้เช่นเดียวกัน ซึ่งในทางกฎหมายระหว่างประเทศ สิทธิมนุษยชนไม่ใช่เป็นเพียงสิทธิทางศีลธรรมเท่านั้น แต่เป็นสิทธิทางกฎหมายที่มีผลผูกพันอีกด้วย

อย่างไรก็ตามกฎบัตรสหประชาชาติมิได้กำหนดคำนิยามและขอบเขตเนื้อหาของคำว่าสิทธิมนุษยชน รวมทั้งมิได้กำหนดวิธีการทางกฎหมายที่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นว่าสิทธิมนุษยชนตามกฎบัตรสหประชาชาติดังกล่าวยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ดังนั้นสหประชาชาติจึงได้จัดทำและประกาศใช้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขึ้น ทั้งนี้เพื่อยืนยันความเชื่อมั่นและการเคารพต่อหลักสิทธิมนุษยชนให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งกรณีดังกล่าวมิอาจปฏิเสธได้ว่าการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกฎบัตรสหประชาชาตินี้ รวมหมายถึงการคุ้มครองสิทธิเด็กในฐานะที่เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานด้วย

2) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชนขององค์การสหประชาชาติ เนื่องจากเด็กไม่ใช่ผู้ใหญ่ย่อส่วน แต่เป็นอวัยวะ อีกชีวิตหนึ่งที่ต้องมีพัฒนาการ มีลักษณะเฉพาะที่ต้องศึกษา ต้องให้ความสำคัญในฐานะพลเมืองของประเทศด้วย โดยแตกต่างไปจากวัยผู้ใหญ่ ดังพรรณนาของ จอห์น ดิวอี้ นักการศึกษาชื่อดังชาวสหรัฐอเมริกา แต่เนื่องจากเด็กและเยาวชนยังไม่สามารถดูแลตัวเองได้ ต้องมีผู้ดูแลหรือมีผู้ปกครองตามกฎหมายให้การดูแล เลี้ยงดู อบรมสั่งสอนจนกว่าถึงวัยที่ดูแลตนเองได้และไม่ต้องมีผู้ปกครอง และระหว่างที่ผู้ใหญ่ทำหน้าที่ดูแลเด็คนั้น ผู้ใหญ่จำเป็นต้องทราบเกี่ยวกับสิทธิของเด็กและต้องไม่ละเมิดสิทธิของเด็ก อีกทั้งต้องเอาใจใส่ในการพิทักษ์รักษาสิทธิของเด็กในความดูแลด้วยอย่างเต็มที่ ดังนี้

ข้อ 1. เด็กและเยาวชนพึงได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการแบ่งแยกหรือกีดกันไม่ว่าโดยวิธีใดในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง เผ่าพันธุ์สัญชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน ถิ่นกำเนิด สภาพร่างกาย หรือสถานะอื่นๆ ไม่ว่าจะของเด็กหรือของครอบครัวก็ตาม

ข้อ 2. เด็กและเยาวชนพึงได้รับการพิทักษ์คุ้มครองเป็นพิเศษ อันจะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทั้งทางกาย ทางสมอง และจิตใจ เพื่อให้ร่วมอยู่ในสังคมได้อย่างปกติชน

ข้อ 3. เด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้ชื่อและมีสัญชาติแต่กำเนิด

ข้อ 4. เด็กและเยาวชนพึงได้รับความมั่นคงทางสังคมและเติบโตอย่างสมบูรณ์ ดังนั้น ทั้งแม่และเด็กควรได้รับการดูแลคุ้มครองเป็นพิเศษ ทั้งเมื่ออยู่ในครรภ์และภายหลังเมื่อคลอดแล้ว โดยได้รับสิทธิในเรื่องที่อยู่อาศัย ได้รับอาหาร ได้รับการดูแลทางการแพทย์ และโดยเฉพาะเด็กเล็กให้ได้รับการเล่นรื่นเริง เพลิดเพลินด้วย

ข้อ 5. เด็กและเยาวชนที่พิการทั้งร่างกาย สมอง และจิตใจ มีสิทธิที่จะได้รับการรักษาพิเศษ หมายถึง การดูแลรักษาและการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะของเด็กโดยเฉพาะ

ข้อ 6. เด็กและเยาวชนพึงได้รับความรักและความเข้าใจ อันจะช่วยพัฒนาบุคลิกของตน โดยเติบโตอยู่ในความรับผิดชอบของบิดา มารดาของเด็กเอง และในทุกกรณีเด็กจะต้องอยู่ในบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความอบอุ่น ปลอดภัย และไม่พลัดพรากจากพ่อแม่ ในกรณีที่เด็กไม่มีครอบครัวหรือมาจากครอบครัวที่ยากจนและมีลูกมากก็จะได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐหรือองค์กรต่างๆ

ข้อ 7. เด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาซึ่งควรจัดให้เปล่าอย่างน้อยในระดับชั้นประถมศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาเด็กให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมของสังคมนั้น และให้เติบโตเป็นสมาชิกผู้ทำประโยชน์ต่อสังคมได้คนหนึ่ง การศึกษานี้ครอบคลุมไปถึงการแนะแนวทางชีวิต ซึ่งมีบิดา มารดาเป็นผู้รับผิดชอบก่อนบุคคลอื่น เด็กจะต้องมีโอกาสได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการเล่นและรื่นเริงพร้อมกันไป

ข้อ 8. เด็กและเยาวชนจะเป็นบุคคลแรกที่ได้รับการคุ้มครองและสงเคราะห์ในทุกกรณี

ข้อ 9. เด็กและเยาวชนพึงได้รับการปกป้องให้พ้นจากการถูกทอดทิ้งจากความโหดร้ายทารุณและการถูกข่มเหงรังแกทุกชนิดพิเศษจากรัฐหรือองค์กรต่างๆ เด็กจะต้องไม่กลายเป็นสินค้าไม่ว่าในรูปแบบใด จะต้องไม่มีการรับเด็กเข้าทำงานก่อนวัยอันสมควร ไม่มีการกระทำใดๆ อันจะเป็นการชักจูงหรืออนุญาตให้เด็กจำต้องรับจ้างทำงาน ซึ่งอาจจะเป็นผลร้ายต่อสุขภาพของเด็กหรือเป็นเหตุให้การพัฒนาทางกาย ทางสมอง และทางจิตใจของเด็กต้องเสื่อมลง

ข้อ 10. เด็กและเยาวชนพึงได้รับการคุ้มครองให้พ้นจากการกระทำที่แสดงถึงการกีดกัน แบ่งแยก ไม่ว่าจะทางเชื้อชาติ ศาสนา สภาพร่างกาย ฐานะทางสังคม ด้วยวิธีการใด เด็กจะต้องได้รับการเลี้ยงดูให้เติบโตขึ้นมาในภาวะแห่งจิตที่เต็มไปด้วยความเข้าใจ มีการหย่อนหนักหย่อนเบา มีมิตรภาพระหว่างชนชาติ สันติภาพ และความเสมอภาค ตลอดจนได้รับการดูแลด้วยสำนึกที่ว่าความสามารถในตัวเด็กเป็นพลังที่จะนำมาใช้เพื่อนมนุษย์ด้วยกันต่อไป

จากปรัชญาสากลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ใหญ่ต้องมีจิตสำนึก ต้องตระหนักในคุณค่าของเด็ก จะกระทำการอันใดที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิของเด็กเพียงเพื่อตามใจปรารถนาของตนนั้นย่อมมิได้ ขณะเดียวกันต้องสอนให้เด็กได้ทราบและเข้าใจถึงความสำคัญของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมแห่งมวลมนุษยชาติ มีบทบาท มีหน้าที่ และมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ด้วยเช่นกัน

2.1.2.3 พัฒนาการของการคุ้มครองสิทธิเด็ก

จะเห็นได้ว่าสิทธิเด็กเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชน เด็กเป็นกลุ่มคนที่ต้องการการปกป้องคุ้มครองมากกว่าคนทั่วไป เนื่องจากความสามารถของสภาวะทางร่างกายและสติปัญญาของเด็กเองที่ไม่เท่าเทียมกับผู้ใหญ่จึงต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ เพื่อให้พัฒนาการและเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อสังคม

ในประชาคมระหว่างประเทศเห็นความสำคัญในการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กเป็นอย่างยิ่งดังนั้นในปี พ.ศ.1924/2467 องค์การสันนิบาตชาติได้ประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กหรือที่เรียกว่าปฏิญญาเจนีวา (the Declaration of Geneva 1924) เมื่อมีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติได้มีการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (the Universal Declaration of Human Rights) เมื่อปี 1948/2491 แล้วต่อมาในปี 1959/2502 องค์การสหประชาชาติได้พัฒนาและประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (the United Nations Declaration on the Rights of the Child 1959) แต่ปฏิญญาไม่มีผลผูกพันเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ ต่อมาจนถึงปี 1989/2532 สหประชาชาติจึงได้พัฒนาการคุ้มครองเด็กให้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศในรูปของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child 1989) ซึ่งอยู่ในรูปแบบปัจจุบันในปี 2000/2533 องค์การสหประชาชาติได้จัดทำตราสารทางกฎหมายระหว่างประเทศอีก 2 ฉบับ ในรูปแบบของพิธีสารต่อท้ายอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก คือ พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยกำลังอาวุธ (Optional Protocol on the involvement of Children in Armed Conflict) และพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็กและสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก (Optional Protocol on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography)

ปัจจุบันถือว่าอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและพิธีสารต่อท้ายทั้งสองฉบับ เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเป็นอนุสัญญาที่มีประเทศต่างๆ เข้าเป็นภาคีสมาชิกมากกว่าอนุสัญญาอื่น ทุกฉบับ ส่วนพิธีสารทั้งสองฉบับนั้นอยู่ระหว่างการเปิดให้ลงนามและให้สัตยาบันตั้งได้กล่าวแล้วว่าอนุสัญญาฯ ว่าด้วยสิทธิเด็กมีหลักการสำคัญสองประการ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, มปป.) คือ

1. สิทธิของเด็กนั้นไม่ใช่เรื่องของรัฐหรือใครให้กับเด็ก แต่เป็นสิทธิของเด็กทุกคนที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด ซึ่งอนุสัญญาใช้คำว่า “สิทธิติดตัว” (inherent rights) ดังนั้น เด็กจึงเป็นผู้มีสิทธิที่ไม่มีผู้ใดสามารถไปตัดทอนหรือจำกัดการใช้สิทธิอันชอบธรรมของเด็กหรือละเมิดสิทธิของเด็กได้

2. ในการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก จะต้องคำนึงถึงสิทธิเด็กและที่สำคัญที่สุด คือ ต้องยึดถือหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก (The best interest of the child) เป็นข้อพิจารณาในการดำเนินการ

การเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนั้นเป็นประโยชน์โดยตรงต่อประเทศภาคีสมาชิก เพราะเป็นการกำหนดมาตรฐานในการคุ้มครองเด็กขั้นต่ำที่ประเทศเหล่านั้นจะต้องยกมาตรฐานของตนเองขึ้นให้เท่ากับที่กำหนดในอนุสัญญาฯ หรือสูงกว่า ส่วนประเทศที่มีการคุ้มครองที่สูงกว่าที่อนุสัญญาฯ กำหนดไว้ จะได้รับการยกย่องและกระตุ้นให้พัฒนาการคุ้มครองเด็กให้สูงยิ่งขึ้น เหตุที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อประเทศภาคีสมาชิกเพราะการคุ้มครองเด็กอย่างน้อยตามมาตรฐานขั้นต่ำของอนุสัญญาฯ เป็นการรับประกันว่าเด็กทุกคนที่อยู่ในเขตอำนาจของรัฐนั้น จะได้อัตราการอยู่รอดที่สูง ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจในระดับที่เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสามารถและมีสุขภาพกายแข็งแรงและมีสุขภาพจิตดี เด็กต้องไม่ถูกนำไปใช้แรงงานก่อนวัยอันควรซึ่งขัดขวางการพัฒนาการทางการศึกษาของเด็ก และต้องไม่ถูกนำไปใช้ประโยชน์โดยมิชอบไม่ว่าในการค้าประเวณี ในการใช้ประโยชน์ทางเพศหรือทางด้านอื่นๆ อันเป็นการทำลายชีวิตและอนาคตของเด็กโดยตรง และให้เด็กได้มีส่วนร่วมตามระดับความสามารถซึ่งเป็นการพัฒนาเด็กให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไป เนื่องจากเด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในอนาคต การพัฒนาเด็กซึ่งเป็นสิ่งที่มีค่าที่สุดของประเทศให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีความสามารถ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า และทำประโยชน์ให้ต่อประเทศชาติทั้งทาง เศรษฐกิจและสังคม เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศนั้นๆ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการแข่งขันกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย

2.2.1 หลักการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมาย คือ กฎเกณฑ์ข้อบังคับที่ตราขึ้น โดยผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในรัฐเพื่อควบคุมพฤติกรรมของประชาชน ซึ่งผู้ใดฝ่าฝืนย่อมได้รับการลงโทษ ในการปกครองหรือบริหารประเทศของรัฐ กฎหมายถือว่าเป็นเครื่องมือของรัฐบาลที่ใช้จัดระเบียบการอยู่ร่วมกันของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและเป็นหลักเกณฑ์ที่รัฐจะกระทำการใดๆ ในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ เพื่อทำนุบำรุงให้ราษฎรมีความสุขความเจริญ กฎหมายยังเป็นเครื่องมือสูงสุดของสังคมที่จะรักษาไว้ซึ่งอิสรภาพและความเป็นระเบียบของบุคคลทุกคนขึ้น โดยได้กำหนดสิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพไว้เพื่อให้ประชาชนมีอิสรภาพตามสมควรและยังช่วยประสานความขัดแย้งหรือประสานประโยชน์ของทั้งเอกชนและส่วนรวม จากการที่กฎหมายมีวัตถุประสงค์มุ่งคุ้มครองความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขของสังคมกฎหมายจึงต้องมีสภาพบังคับ (Sanction) เป็นองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นสภาพบังคับทางอาญาในลักษณะของโทษทางอาญา (punishment) หรือเป็นสภาพบังคับในทางเยียวยาโดยการป้องกัน (prevention) ผลร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นหรือเป็นสภาพบังคับในทางเยียวยาผลเสียหายโดยตรง (specific relief) โดยมีองค์กรของรัฐเป็นกลไกบังคับใช้ (enforcement) กฎหมายเหล่านี้

การบังคับใช้กฎหมาย (Law enforcement) มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการนำกฎหมายซึ่งมีเพียงลายลักษณ์อักษรไปสู่การบังคับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ และเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่จะส่งผลให้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของรัฐเกิดประสิทธิภาพ ถ้าหากว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายข้างต้นบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและมีความเสมอภาค กล่าวคือ เมื่อพบว่ามีกรณีละเมิดข้อบัญญัติทางกฎหมายขึ้นเมื่อใด เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่รอช้าต่อการเข้าดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนข้อกฎหมายหรือหลีกเลี่ยงกฎหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งจะทำให้เกิดความเกรงกลัวต่อการที่จะกระทำผิดกฎหมาย เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสังคมเกิดความสงบสุขในที่สุด

การบังคับใช้กฎหมายสามารถแบ่งออกได้เป็น การบังคับก่อนที่คดีความจะมาถึงศาล คือ กรณีก่อนและหลังมีคำพิพากษา และการบังคับใช้กฎหมายก่อนมีคำพิพากษาจะเป็นส่วนที่พนักงานตำรวจ อัยการ ทนายความเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งกฎหมายมักจะเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมเหล่านี้สามารถใช้ดุลพินิจในการบังคับใช้กฎหมายได้ค่อนข้างสูง การกระทำความผิดจะไม่เกิดขึ้นถ้ามีการบังคับใช้กฎหมายกันอย่างแท้จริงจั้ง การกระทำความผิดหลายอย่างจะไม่เกิดขึ้นเพราะการบังคับใช้กฎหมายอย่างเหมาะสมก่อนการกระทำผิดเกิดขึ้นนั้น

จะสามารถป้องกันการกระทำผิดได้ มีคดีความจำนวนมากสามารถที่จะถูกเบี่ยงเบนออกไปจากกระบวนการยุติธรรมได้หรือทำให้คดีความยุติลงได้ หากเจ้าหน้าที่เหล่านี้ได้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม ในทางตรงกันข้ามคดีความจะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมได้มากเช่นกัน ถ้าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวดำเนินการบังคับใช้กฎหมายไปในทางที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้การบังคับใช้กฎหมายในขั้นตอนก่อนมีคำพิพากษานี้ยังเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการทุจริตประพฤติกมิชอบได้มากด้วย กล่าวคือ ยิ่งให้ใช้ดุลยพินิจได้มากเพียงใด โอกาสที่จะใช้ดุลยพินิจไปในทางที่ไม่ชอบก็มีได้มากถึงเพียงนั้นด้วย แต่ถ้าไม่เปิดช่องให้ใช้ดุลยพินิจได้มากพอ การบังคับใช้กฎหมายก็จะมีลักษณะแข็งทื่อ ไม่มีความยืดหยุ่น อันจะนำไปสู่การใช้กฎหมายที่ให้ผลร้ายมากกว่าดี ประเด็นจึงอยู่ที่ว่าจำเป็นต้องให้มีการใช้ดุลยพินิจในการบังคับใช้กฎหมาย แต่ที่สำคัญก็คือ จะควบคุมตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจนั้นอย่างไรจึงจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม เพราะการบังคับใช้กฎหมายก่อนมีคำพิพากษา

ข้อควรคำนึงอย่างยิ่งเพื่อมิให้เกิดความผิดพลาดต่อการใช้อำนาจบังคับตามกฎหมาย โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของสภาพบังคับ (Sanction) ของกฎหมายแต่ละฉบับที่จะนำมาใช้อย่างละเอียดเสียก่อน เพราะสภาพบังคับของกฎหมายแต่ละฉบับนั้นย่อมมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเงื่อนไขสำคัญที่อาจจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผลตามที่ตราไว้หรือไม่ กระบวนการของกฎหมายที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพิทักษ์รักษาสังแวดล้อมจะมีผลคุ้มครองสาธารณสุขชนเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการใช้ “ดุลยพินิจ” ของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกฝ่ายตามบทบาทของตนอย่างเหมาะสม และสอดคล้องซึ่งกันและกัน หากเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแม้เพียงฝ่ายเดียวใช้อำนาจหรือดุลยพินิจของตนเพื่อการบังคับใช้กฎหมายนอกเหนือไปจากการใช้เจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว การปกป้องคุ้มครองสังคมให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขก็ไม่อาจที่จะประสบผลตามความมุ่งหมายของกฎหมายได้ (สราวุฒิ พงศ์วัชร, 2554: 24-27)

2.2.2 ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Theory Law Enforcement Approach)

การปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้กระทำผิดทางอาญาที่มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชญากรรมเพราะเกรงกลัวการจับกุม เช่น การวางยามเฝ้าจุดสำคัญๆ การตรวจท้องที่ และการตั้งจุดตรวจและด่านตรวจ การตั้งตู้

การป้องกันอาชญากรรมตามหลักการของทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายเป็น “งานสายตรวจ” ต้องทุ่มเทกำลังตำรวจออกตรวจตราให้ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบ ภายใต้หลักการว่ามีตำรวจที่ไหนต้องไม่มีอาชญากรรมที่นั่น

งานสายตรวจและการตรวจท้องที่เป็นกระดูกสันหลังของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพราะการปฏิบัติหน้าที่สายตรวจเป็นรูปแบบการให้บริการประชาชนที่เก่าแก่ที่สุดขององค์กรตำรวจทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นองค์กรตำรวจเล็กๆ ในลักษณะตำรวจท้องถื่นหรือเป็นองค์กรตำรวจใหญ่ๆ ในลักษณะตำรวจแห่งชาติ ต่างก็ต้องมีหน่วยสายตรวจด้วยกันทั้งสิ้น ประชาชนต้องการและจะเรียกหาตำรวจสายตรวจตั้งแต่เมื่อเกิดความรู้สึกหวาดระแวงภัยจากอาชญากรรมจนถึงการถูกคุกคาม ให้ได้รับความเดือดร้อน ตำรวจสายตรวจเป็นหน่วยหนึ่งของตำรวจที่จำเป็นต้องทำงานตลอด 24 ชั่วโมง ในหนึ่งวัน และ 7 วันในหนึ่งสัปดาห์

วัตถุประสงค์ของตำรวจสายตรวจเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สืบสวนหาข่าว ระวังเหตุ ให้บริการช่วยเหลือคนในสังคม และสร้างความสัมพันธ์กับคนในสังคม

การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตำรวจสายตรวจต้องใช้เทคนิควิธีการหลายอย่างเข้ามาช่วย นับตั้งแต่การจัดตำรวจสายตรวจออกแสดงตัว คุณแลทรัพย์สินของประชาชน ให้บริการช่วยเหลือประชาชน จนกระทั่งจัดศูนย์บริการรับแจ้งเหตุต่างๆ เป็นต้น (ศรีสวัสดิ์ เลอวงส์รัตน์, 2549: 73-74)

2.3 แนวคิด ทฤษฎีการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

2.3.1 สาเหตุของเหยื่ออาชญากรรม

สุดสงวน สุธีสร (2546: 19-21) ได้รวบรวมสาเหตุของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมไว้ดังนี้

2.3.1.1 พฤติกรรม เหยื่ออาชญากรรมอาจช่วย เชีชวน หรือเป็นต้นเหตุของการกระทำผิด ทำให้พฤติกรรมของเหยื่อมีส่วนร่วมในการกระทำผิด หรือวิถีชีวิตของเหยื่อเป็นสาเหตุของการตกเป็นเหยื่อ

2.3.1.2 บุคลิกภาพ เหยื่ออาชญากรรมส่วนมาก คือ ผู้ที่มีบุคลิกภาพที่อ่อนแอ คนที่ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง เห็นตัวเองเป็นคนมีปมด้อย มักยอมจำนนต่อทุกคนและทุกสถานการณ์ มีความคิดในทางลบกับตนเอง ไม่กล้าแสดงออกถึงความต้องการอันแท้จริงของตน ทำให้เป็นเหยื่ออาชญากรรม

2.3.1.3 ลักษณะทางชีวภาพ เด็ก ผู้หญิง และคนชรา เป็นกลุ่มเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมมากกว่ากลุ่มอื่น เนื่องจากบุคคลทั้ง 3 ประเภท มีลักษณะอ่อนแอโดยธรรมชาติ เด็กมักตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมประเภทลักพาตัว เพราะไม่สามารถขัดขืนต่อการจับกุมของผู้ร้ายได้ ในขณะที่ผู้หญิงมักถูกมองในแง่ของกามารมณ์ เพราะสรีระที่บอบบางมากกว่าผู้ชาย จึงทำให้ตกเป็นเหยื่อของการข่มขืนได้ คนชรามีความอ่อนแอและสภาพร่างกายที่เชื่องช้า ทำให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ โจรกรรม

2.3.1.4 สถานที่ เป็นสาเหตุให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ โดยยึดถือสถานที่ที่เป็นเกณฑ์หลัก ในการเกิดเหตุการณ์ไม่ว่าใครก็ตามไปในสถานที่ดังกล่าวจะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ เช่น สวนสาธารณะ

2.3.1.5 สภาพเศรษฐกิจและสังคม สังคมที่มีสถิติอาชญากรรมน้อย แสดงว่า เหยื่ออาชญากรรมน้อยด้วย ดังนั้น สภาพเศรษฐกิจและสังคมย่อมเป็นปัจจัยกำหนดประการสำคัญต่อสาเหตุการกระทำผิดของคนในสังคม

2.3.1.6 การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากเมื่อมีการประกอบอาชญากรรมขึ้น การดำเนินการหรือขั้นตอนในการนำผู้กระทำผิดมาลงโทษล่าช้า บางครั้งขาดความเป็นธรรม ตัวเหยื่ออาชญากรรมจึงเกิดความรู้สึกท้อแท้ต่อระบบงานยุติธรรม บางครั้งเหยื่อ ไปแจ้งเหตุอาชญากรรมให้เจ้าหน้าที่ทราบเพื่อดำเนินการและหาแนวทางป้องกันเหตุดังกล่าวไม่ให้เกิดซ้ำ บางครั้งเมื่อดำเนินคดีถึงขั้นฟังคำพิพากษาศาลแล้วบทลงโทษที่ศาลสั่งไม่เป็นธรรม ดังนั้นเมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ตัวอาชญากรหรือผู้กระทำผิดทราบถึงช่องว่างทางกฎหมาย ความล่าช้าของการติดตามของเจ้าหน้าที่ ทำให้อาชญากรชะล่าใจและเกิดความเหิมเกริม กล้าที่จะทำผิดเพราะความไม่เกรงกลัวต่อระบบงานยุติธรรม

2.3.2 ประเภทของเหยื่ออาชญากรรม

Von Hentig (1984: 404-438 อ้างถึงใน สุดสงวน สุธีสร, 2546: 13-15) แบ่งเหยื่ออาชญากรรมออกเป็น 13 ประเภท ได้แก่

2.3.2.1 ผู้เยาว์ คือ พวกที่อ่อนแอขาดประสบการณ์ ง่ายต่อการถูกหลอก

2.3.2.2 ผู้หญิง เป็นเพศที่อ่อนแอ ไม่สามารถต่อสู้กับเพศชายได้

2.3.2.3 คนชรา หมายถึง ผู้สูงอายุ ซึ่งรวมถึงหญิงและชาย คนชราเป็นผู้ที่อ่อนแอทั้งร่างกายและจิตใจ

2.3.2.4 ผู้ที่เป็นโรคจิตหรือจิตบกพร่อง นอกจากตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมแล้วยังเป็นเหยื่อที่กระทำผิดต่อตนเองอีกด้วย (self-victimizing victim) เนื่องจากบุคคลประเภทนี้จิตใจไม่สมประกอบ ไม่มีการพิจารณาถึงเหตุและผลของการกระทำ

2.3.2.5 คนที่อพยพมาจากถิ่นอื่น เนื่องจากคนเหล่านี้ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมใหม่ซึ่งไม่คุ้นเคย มักตกเป็นเหยื่อของเจ้าของถิ่นฐานในด้าน การหาผลประโยชน์และด้านความสัมพันธ์

2.3.2.6 ชนกลุ่มน้อย คนกลุ่มนี้มีสถานภาพคล้ายคลึงกับคนที่อพยพมาจากถิ่นอื่น มักได้รับความไม่เป็นธรรมทั้งด้านกฎหมายและความเป็นจริง

2.3.2.7 คนโง่โดยกำเนิด พวกนี้เกิดมาเพื่อตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม โดยเฉพาะ

2.3.2.8 คนที่มีจิตใจห่อเหี่ยว พวกนี้จะตกเป็นเหยื่อ เนื่องจากภาวะทางจิตใจอันหดหู่ของเขา พวก他不สมหวังในชีวิต คนหดหู่มักมีอาการที่เฉยเมย และจำยอมต่อการกระทำใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับเขา

2.3.2.9 คนโกลก จัดอยู่ในประเภทพวกมีกิเลส ไม่รู้จักความพอดี ความเพียงพอ การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของเขา มีสาเหตุมาจากความโกลกนั่นเอง

2.3.2.10 คนเสเพล พวกไม่รู้จักกาลเทศะ ไม่รู้จักควบคุมตัวเอง มีชีวิตอยู่ในสภาพการณ์ที่ล่อแหลม มีภาวการณ์เสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมตลอดเวลา

2.3.2.11 คนเปล่าเปลี่ยวและคนอกหัก พวกนี้ต้องการเพื่อนและความสุข ทำให้ตกเป็นเหยื่อของคนจิตใจสามกได้

2.3.2.12 คนที่ตกอยู่ในความทุกข์ทรมาน พวกที่ตกเป็นทาสของสิ่งเสพติดทั้งหลาย เช่น สุรา หรือพวกที่มีร่างกายที่ป่วย เจ็บ ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เช่น อัมพาต ทำให้บุคคลเหล่านี้ตกเป็นภาระรับผิดชอบของคนอื่นในครอบครัว การเป็นภาระในบางขณะสามารถนำไปสู่ชนวนระเบิดที่นำไปสู่การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ในที่สุด

2.3.2.13 คนที่ต่อสู้เพื่อศักดิ์ศรี คนพวกนี้มักถูกก้าวร้าวก่อนและไม่ยอมเสียศักดิ์ศรีของคนจึงต่อสู้

2.3.3 การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

2.3.3.1 การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยตัวเอง หมายถึง การระมัดระวังไม่ให้ตัวเองไปอยู่ในสถานการณ์ที่ล่อแหลมต่อการตกเป็นเหยื่อ เช่น ไม่เดินตามลำพังในที่เปลี่ยวในเวลากลางคืน ไม่ไปเที่ยวแหล่งเรียมย์ที่มีเหตุทะเลาะวิวาท ดังนั้นจะ

เห็นได้ว่าการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเน้นที่วิจารณ์ญาของบุคคลแต่ละคนว่าอะไรควรทำมากน้อยเพียงใด การกระทำใดสมควรหรือไม่ การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) จึงมีส่วนต่อแนวความคิดนี้เป็นอย่างมาก

การป้องกันโดยตัวเองอาจเป็นในลักษณะการต่อสู้ หมายถึง แต่ละคนได้รับการฝึกฝนอบรมให้รู้จักและมีทักษะในการใช้ศิลปะป้องกันตัว เมื่อมีเหตุการณ์เลวร้ายเกิดขึ้น

2.3.3.2 การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยเพื่อนบ้านหรือชุมชน หมายถึง การปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนบ้านหรือชุมชนให้ช่วยเหลือกันเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้น ไม่ใช่ปล่อยให้กลายเป็นชะตาชีวิตของคนแต่ละคน

2.3.3.3 การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยรัฐ หมายถึง การที่รัฐจัดหาบริการในด้านการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมให้แก่สมาชิกในสังคมทุกคน โดยไม่คำนึงถึงเพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

ด้านหน่วยงาน การปฏิบัติงานด้านการป้องกัน หมายถึง การป้องกันอาชญากรรมซึ่งรัฐได้มอบหมายหน้าที่ให้แก่ตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมที่มีหน้าที่โดยตรงด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การป้องกันอาจจัดรูปแบบดังต่อไปนี้

1) สายตรวจ เช่น สายตรวจเดินเท้า สายตรวจจักรยาน สายตรวจมอเตอร์ไซด์ และสายตรวจรถยนต์ จัดตรวจตามจุดต่างๆ ที่น่าจะล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม แหล่งเร่รุ่มย์ ตรอก ซอย ถนนเปลี่ยวต่างๆ เพราะการจัดสายตรวจเป็นการตัดช่องโอกาสของการกระทำผิดของอาชญากรได้

2) จัดอบรมโครงการตำรวจชุมชน-มวลชนสัมพันธ์ โดยมุ่งให้ตำรวจกับประชาชนได้รู้จักและสร้างความเข้าใจอันดีแก่กัน เมื่อตำรวจสามารถผูกมิตรกับประชาชนได้ย่อมทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดภาพพจน์ที่ดี

3) สายสืบ สืบหาผู้กระทำผิดมาลงโทษเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายและความเป็นธรรมในสังคม ผู้ก่อความเสียหายแก่ผู้อื่นย่อมได้รับโทษ

4) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่วิธีการป้องกันตัวเองที่ตำรวจสังเกตเห็น ประโยชน์ว่าประชาชนควรทราบ จะเป็นหลักการ วิธีการปฏิบัติเพื่อความไม่ประมาท หลงลืม เป็นการตัดช่องโอกาสการกระทำนั้นเอง เช่น ก่อนออกจากบ้านควรตรวจตราประตูหน้าต่างว่าได้ปิดล็อกแล้วหรือไม่

ด้านตัวอาชญากร การป้องกันที่รัฐมุ่งเน้นปฏิบัติต่อตัวอาชญากร โดยตรง นั้นจัด โดยกรมราชทัณฑ์ ซึ่งได้พยายามแก้ไข อบรม และฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขังให้กลับเป็นคนดี และสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ด้านตัวเหยื่ออาชญากรรม อาจจะมีหน่วยงานใดของรัฐรับผิดชอบ โดยตรงต่อเหยื่ออาชญากรรม ถ้ามีจะเป็นด้านการให้บริการช่วยเหลือ เช่น ให้เงินเพื่อเป็นการแก้ไข เหตุการณ์เฉพาะหน้าเท่านั้น

2.3.3.4 การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยลักษณะผสมผสาน คือ การนำแนวทางที่กล่าวมาข้างต้นมาผสมผสานกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการป้องกันการตก เป็นเหยื่ออาชญากรรม

2.3.4 ทฤษฎีการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

สุดสงวน สุธีสร (2546: 6-10) ได้รวบรวมทฤษฎีการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมไว้ดังนี้

2.3.4.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของเหยื่อ (Victim Precipitation) อธิบายว่า เหยื่อบางคนเป็นตัวกระตุ้นทำให้ตัวเองเผชิญกับเหตุการณ์ที่นำไปสู่การบาดเจ็บหรือความตายได้ ซึ่ง เหยื่ออาจมีพฤติกรรมที่แสดงออกหรือหนึ่งเลยก็ได้

พฤติกรรมที่แสดงออก (Active precipitation) เช่น เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ตัวเหยื่ออาจใช้คำพูดหรือคำทำทนาย หรืออาจเป็นผู้ช่วยก่อนหรือเริ่มก่อนในการทำร้ายก็ได้ รูปแบบนี้ เรียกว่า victim-precipitation crime หรืออาชญากรรมที่เหยื่อมีส่วนร่วม

การอยู่เฉย (Passive precipitation) ของเหยื่อ เกิดโดยเหยื่อไม่รู้ตัวเลยว่า จากบุคลิกภาพส่วนตัวของคนได้ไปข่มขู่หรือช่วยอีกฝ่ายหนึ่ง

2.3.4.2 ทฤษฎีรูปแบบวิถีชีวิต (Live style) เชื่อว่ารูปแบบของวิถีชีวิต ของคนทำให้ตนเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ เช่น การอยู่เป็น โสด การคบค้ากับชายหนุ่ม ไปเที่ยวตาม สวนสาธารณะยามวิกาล และอาศัยอยู่แถบชานเมือง

2.3.4.3 ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activities) กิจวัตรประจำวัน ของคนทำให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ จากแนวคิดที่ว่าทุกวันนี้คนหลายคนอยากฝ่าฝืนกฎหมาย เพื่อแก้แค้น ความโลภ และแรงจูงใจอื่นๆ อาชญากรรมล่าเหยื่อ (predatory crime) คือ ประเภท อาชญากรรมที่รุนแรงต่อบุคคล หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของแต่ละบุคคล ทำให้เกิดเป้าหมายที่เหมาะสม การขาดการดูแลของผู้เฝ้า และมีกลุ่มของวัยรุ่นไม่มี งานทำอยู่ร่วมกัน

2.4 สาระสำคัญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ.2547 โดยเหตุผลสำคัญในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2515 และประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 294 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ.2515

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวยังมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการให้การสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน จึงได้มีการสมควรกำหนดขั้นตอนและปรับปรุงวิธีการในการปฏิบัติต่อเด็กให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และสมควรปรับปรุงวิธีการส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองเด็กระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 53 และมาตรา 80 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยมุ่งเน้นคุ้มครองต่อเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ขึ้นมา กฎหมายฉบับนี้มีทั้งสิ้น 9 หมวด 1 บทเฉพาะกาล รวมทั้งสิ้น 88 มาตรา โดยในแต่ละหมวดนั้นกล่าวถึงดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติขึ้น มีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญ คือ การเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน และมาตรการในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมถึงการให้คำปรึกษาแนะนำ และการประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษา การสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก นอกจากนี้ยังมีอำนาจตรวจสอบสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู หรือสถานที่ที่เกี่ยวกับการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กทั้งของรัฐและเอกชน นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด เพื่อกระจายการดูแลอย่างทั่วถึง

หมวด 2 การปฏิบัติต่อเด็ก การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่าในกรณีใดต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และในพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติต่อเด็ก โดยสรุปสาระสำคัญดังนี้

ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น รวมถึงการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กมิให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ และผู้ปกครองต้องไม่ทอดทิ้งหรือละทิ้งเด็กไว้หรือละเลยไม่ดูแลเด็ก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดคมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมถึงดูแลตรวจสอบสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายกำหนด

กำหนดมาตรการต่างๆ ที่สำคัญเพื่อคุ้มครองเด็กทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ชื่อเสียง หรือสิทธิประโยชน์อื่นของเด็ก เช่น ห้ามบุคคลใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมเด็ก ห้ามบุคคลใดบังคับ ชูเชิญ ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่เหมาะสมหรือเสี่ยงต่อการกระทำผิดในด้านต่างๆ เป็นต้น และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจและหน้าที่พิเศษบางประการ เช่น อำนาจในการตรวจค้นสถานที่มีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ เรียกให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานต่างๆ เป็นต้น

หมวด 3 การสงเคราะห์เด็ก หมวดนี้ได้กำหนดลักษณะของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ไว้ และกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการสงเคราะห์เด็ก โดยการสงเคราะห์ในเบื้องต้นเป็นการกำหนดสถานที่อยู่ของเด็กซึ่งต้องพิจารณาตามความเหมาะสม เพื่อให้การช่วยเหลือ สงเคราะห์ พัฒนา และฟื้นฟูต่อไป โดยต้องมีการสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว เพื่อหาวิธีการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

หมวด 4 การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก กำหนดลักษณะของเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยในกรณีมีการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจแยกตัวเด็กจากครอบครัว และต้องรีบให้มีการตรวจรักษาร่างกายและจิตใจ หลังจากนั้นต้องจัดให้เด็กอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กต่อไป ส่วนในกรณีที่พบเห็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว ถ้าเห็นว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพหรือเห็นว่าจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ต่อไปในกรณีที่มอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยอมรับเด็กไปปกครองดูแล อาจมีการแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็ก และอาจมีการวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็กมีความประพฤติเสียหายหรือเสี่ยงต่อการกระทำผิด

หมวด 5 ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเพื่อกำกับดูแลเด็ก โดยอาจแต่งตั้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่สมัครใจและมีความเหมาะสม นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดห้ามมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเปิดเผยภาพหรือข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับเด็กหรือผู้ปกครองในลักษณะที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่เด็กหรือผู้ปกครอง

หมวด 6 สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่กำหนดไว้ทำหน้าที่กำกับดูแลและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของสถานดังกล่าว นอกจากนี้ยังต้องมีผู้ปกครองสวัสดิภาพเป็นผู้ปกครองดูแลและบังคับบัญชา ซึ่งได้กำหนดเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับ ผู้ปกครอง สวัสดิภาพของสถานสงเคราะห์ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานพัฒนาและฟื้นฟู

หมวด 7 การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา การจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน ส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบ และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา

หมวด 8 กองทุนคุ้มครองเด็ก การจัดตั้งเป็นกองทุนในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก โดยมีคณะกรรมการตรวจสอบ

โดยจะอ้างถึงบางมาตราที่ดึงเอามาเป็นสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนี้
มาตรา 4 “เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

หมวดการปฏิบัติต่อเด็ก

มาตรา 26 ภายใบบังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

(1) กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

(2) จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตหรือการรักษาพยาบาลของเด็กที่อยู่ในความดูแลของตน จนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

(3) บังคับ ชู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิด

(4) โฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วยประการใดเพื่อรับเด็กหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่มีโชษุติของเด็ก เว้นแต่เป็นการกระทำของทางราชการหรือได้รับอนุญาตจากทางราชการแล้ว

(5) บังคับ ชู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือกระทำด้วยประการใดให้เด็กไปเป็นขอทาน เด็กเร่ร่อน หรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการขอทานหรือการกระทำผิด หรือกระทำด้วยประการใดอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเด็ก

(6) ใช้ จ้าง หรือวานให้เด็กทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ มีผลกระทบต่อการศึกษาเติบโต หรือขัดขวางต่อการพัฒนาการของเด็ก

(7) บังคับ ชู่เข็ญ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬา หรือให้กระทำการใดเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้า อันมีลักษณะเป็นการขัดขวางต่อการเจริญเติบโต หรือพัฒนาการของเด็กหรือมีลักษณะเป็นการทารุณกรรมต่อเด็ก

(8) ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่เล่นการพนัน สถานค้าประเวณี หรือสถานที่ห้ามมิให้เด็กเข้า

(9) บังคับ ชู่เข็ญ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจารไม่ว่าจะเป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด

มาตรา 27 ห้ามโฆษณาหรือเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก โดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง หรือเกียรติคุณ หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตัวเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

หมวดการสงเคราะห์เด็ก

มาตรา 32 เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ ได้แก่ เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์มิชอบ ถูกทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติเสื่อมเสียในทางศีลธรรมอันดี หรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ รวมทั้งเด็กเร่ร่อน เด็กกำพร้า เด็กที่ถูกทอดทิ้ง และเด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก

หมวดการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

มาตรา 40 เด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ได้แก่ เด็กที่ถูกทารุณกรรม เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด และเด็กที่อยู่ในสภาพที่จะต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 41 ให้ผู้พบเห็นพฤติการณ์ที่มีการทารุณกรรมต่อเด็กให้รีบแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจโดยทันที และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจแยกตัวเด็กจากครอบครัวโดยเร็วที่สุด

มาตรา 42 การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ต้องจัดให้มีการรักษาทางร่างกายและจิตใจทันที ถ้าเจ้าพนักงานเห็นสมควร อาจส่งตัวเด็กไปสถานแรกรับก่อนก็ได้ในระหว่างการสืบเสาะและพินิจ เพื่อหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสม

เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ (มาตรา 32)

1. เด็กเร่ร่อน เด็กกำพร้า
2. เด็กถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลง
3. เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้
4. เด็กที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ
5. เด็กที่ถูกทารุณกรรม
6. เด็กที่มีความประพฤติดีเสื่อมเสียในทางศีลธรรม
7. เด็กพิการ
8. เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก
9. เด็กที่อยู่ในสภาพต้องได้รับการสงเคราะห์ตามกฎหมายกระทรวง

แนวทางช่วยเหลือสงเคราะห์เด็ก (มาตรา 33)

1. ช่วยเหลือครอบครัวให้สามารถเลี้ยงดูเด็กได้มาตรฐานขั้นต่ำ
2. มอบเด็กให้ผู้เหมาะสมดูแลชั่วคราวไม่เกิน 1 เดือน
3. ดำเนินการให้เด็กได้เป็นบุตรบุญธรรม
4. ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานรับเลี้ยงเด็กหรือครอบครัวอุปถัมภ์
5. ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานแรกรับ
6. ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานสงเคราะห์
7. ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานพัฒนาและฟื้นฟู
8. ส่งเด็กเข้ารับการศึกษากล่อมเกลาจิตใจทางศาสนา
9. คืนเด็กให้ผู้ปกครอง

เด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ (มาตรา 40)

1. เด็กที่ถูกทารุณกรรม
2. เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด
3. เด็กที่อยู่ในสภาพต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายกระทรวง

แนวทางในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก (มาตรา 41, 42, 44)

1. ตรวจสอบและแยกตัวเด็ก
2. ตรวจรักษาร่างกายและจิตใจเด็ก
3. สืบเสาะพินิจเด็กและครอบครัว
4. ส่งเด็กไปสถานแรกรับ สถานพัฒนาและฟื้นฟูไม่เกิน 7 วัน แต่ขอศาลต่อได้อีก

23 วัน รวมเป็น 30 วัน

5. กำหนดวิธีคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่เหมาะสม
6. ส่งสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
7. คืนเด็กให้ผู้ปกครอง

ข้อห้ามในการกระทำต่อเด็ก (มาตรา 26, 27)

1. ทำทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
2. ไม่ให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตแก่เด็กที่อยู่ในความดูแล
3. ไม่ให้สิ่งจำเป็นแก่การรักษาพยาบาลแก่เด็กที่อยู่ในความดูแล
4. บังคับหรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร
5. บังคับหรือยินยอมให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด
6. บังคับหรือยินยอมให้เด็กไม่เป็นขอราน เด็กเร่ร่อน
7. บังคับหรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬาหรือกระทำการใดเพื่อประโยชน์ทางการค้า
8. บังคับหรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำลามกอนาจาร
9. บังคับหรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนัน
10. ใช้หรือยินยอมให้เด็กเข้าไปในสถานที่เล่นการพนัน สถานค้าประเวณี หรือ

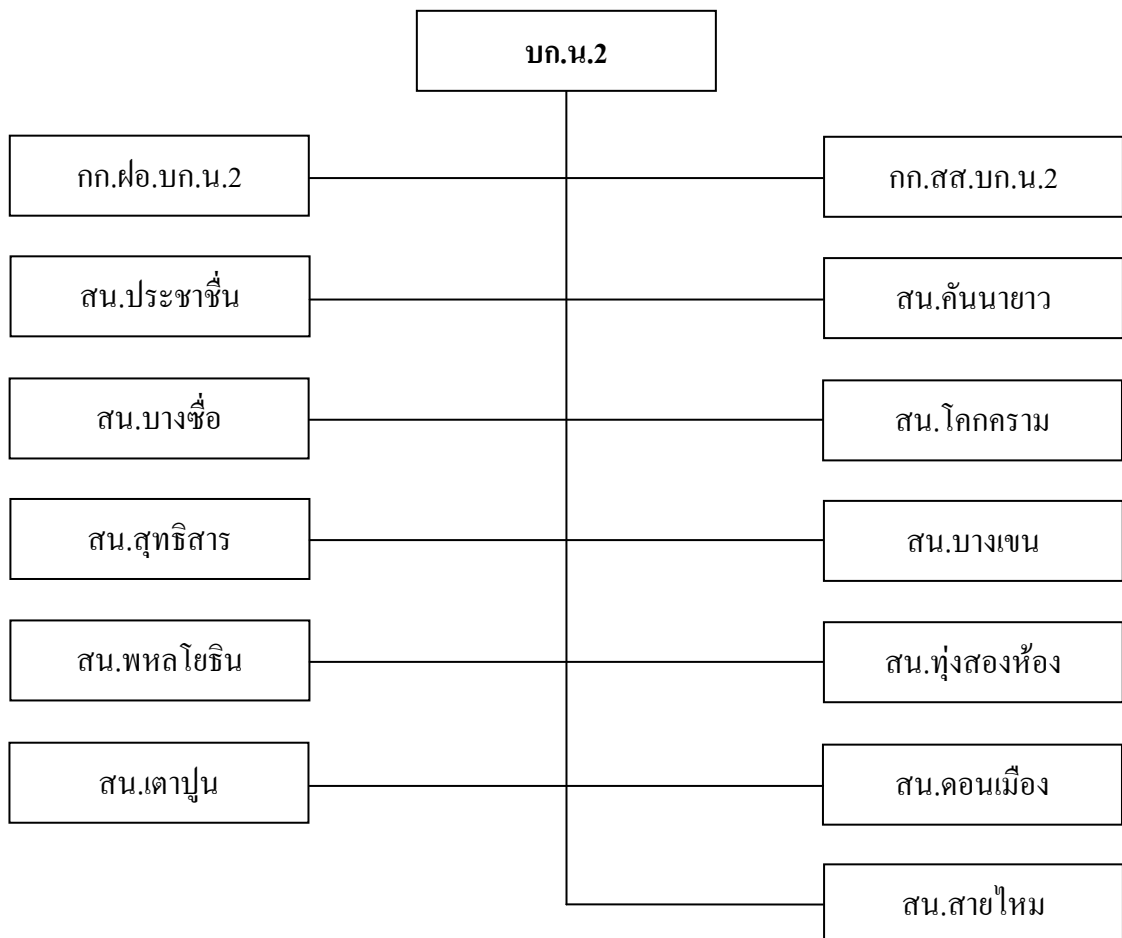
สถานที่ห้ามเด็กเข้า

11. ใช้จ้าง หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ
12. ใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการขอราน
13. ใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ
14. ใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการกระทำผิด

- 15. โฆษณาเผยแพร่ทางสื่อมวลชนเพื่อขอรับเด็กหรือยกเด็กให้แก่ผู้อื่น
- 16. โฆษณาเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศอื่นซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือผู้ปกครองให้เกิดความเสียหายแก่เด็ก (มาตรา 27)
- 17. จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก
  - ฝ่าฝืนมาตรา 26 จำคุก 3 เดือน ปรับไม่เกิน 30,000 บาท
  - ฝ่าฝืนมาตรา 27 จำคุก 6 เดือน ปรับไม่เกิน 60,000 บาท

2.5 กองบังคับการตำรวจนครบาล 2

2.5.1 โครงสร้างหน่วยงาน

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างหน่วยงานกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

2.5.2 พื้นที่รับผิดชอบ

พื้นที่กว้างประมาณ 261.74 ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ สูดเขตที่ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ทิศใต้ คลองสามเสน เขตบางซื่อ เขตพญาไท

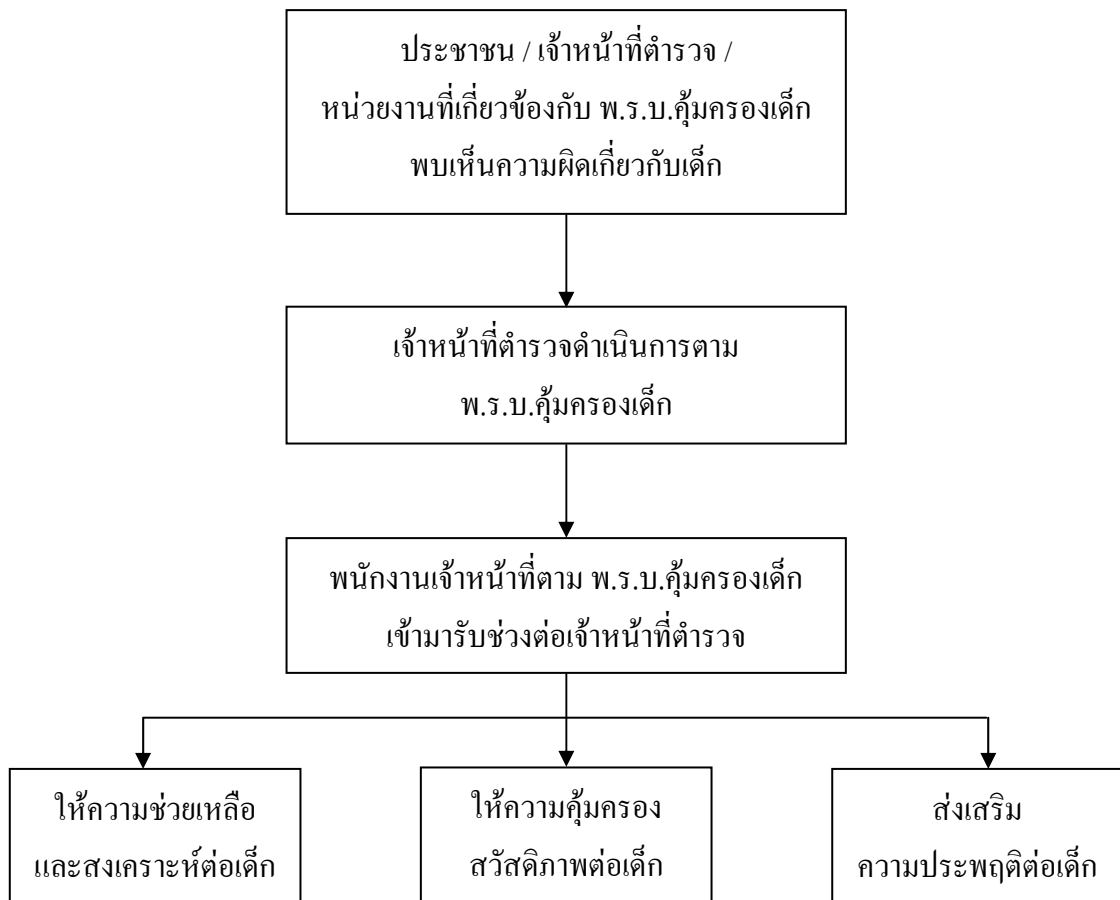
ทิศตะวันออก คลองลำกลีบบหมู คลองลำควายตาย เขตอำเภอมีนบุรี

ทิศตะวันตก คลองบางเขน คลองประปา จังหวัดนนทบุรี

2.5.3 มาตรการป้องกันอาชญากรรม

กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 เป็นหน่วยงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2539 โดยยุบเลิกกองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครเหนือ กองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครใต้ และกองบังคับการตำรวจนครบาลธนบุรี ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล และจัดตั้งกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ถึง 9 ขึ้นทดแทน ตั้งแต่วันที่ 31 พฤษภาคม 2540

- มาตรการตรวจยึดครุภัณฑ์ต้องสงสัย
- มาตรการปรับสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันอาชญากรรม
- โครงการพิทักษ์ปกป้องเด็กและเยาวชน
- มาตรการกวดขันสถานบริการและสถานที่ขายสุรา
- มาตรการป้องกันการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินบนสะพานลอยคนข้าม
- มาตรการป้องกันการลักทรัพย์ตามห้องพักในสถานประกอบการ
- มาตรการควบคุม เร่งรัด สำนวนการสอบสวน
- โครงการพื้นที่ปลอดภัย (SAFETY ZONE)
- โครงการจัดทำปฏิทินกิจกรรมที่มีผลกระทบด้านการจราจร
- การแก้ไขปัญหาจราจรเชิงรุก (ทางกายภาพ และ นอกเขตพื้นที่)
- การแก้ไขปัญหาจราจรโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม
- โครงการสายลับพันหน้า (002)
- สถานที่บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (บ้านบางเขน)

ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณางค์ พิริยะกิจไพบูรณ์ (2548) ศึกษาเรื่อง “ความพร้อมของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสงเคราะห์เด็กและคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ.2546 ศึกษาเฉพาะกรณีภารกิจในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกทารุณกรรม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสงเคราะห์เด็กและคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ.2546 กระบวนการเตรียมความพร้อมของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อม และข้อเสนอในการพัฒนาความพร้อมของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสงเคราะห์เด็กและคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ.2546 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามจากประชากรที่ศึกษา และแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร

จากผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และผู้บริหารการฝึกอบรม จำนวน 6 ท่าน

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานเจ้าหน้าที่มีทัศนคติในระดับมากต่อความพร้อมของตัวบุคคล ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ.2546 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและภารกิจในการปฏิบัติงานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ.2546 และกระบวนการเตรียมความพร้อมของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานปฏิบัติงานในระดับมาก

พรพิมล พลายน้อย (2548) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนกองบัญชาการตำรวจนครบาลต่อการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และเพื่อแสวงหาแนวทางการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไปปฏิบัติอย่างเหมาะสม กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ คือ พนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจนครบาลในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล 1-9 โดยการใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า พนักงานสอบสวนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อจำนวนคดีที่เกิดขึ้น และพนักงานสอบสวนไม่ได้รับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จึงทำให้การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเท่าที่ควร

สุรีย์ ตรองตริก (2548) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไปสู่การปฏิบัติ” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อปัญหาและอุปสรรคในการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไปสู่การปฏิบัติ และศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แต่งตั้ง มีจำนวน 150 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคของการนำพระราชบัญญัติฯ ไปปฏิบัติ คือ

1. ด้านการกำหนดนโยบายและแผน ซึ่งบทบาทของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครยังไม่ได้กำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯ ที่ชัดเจน

2. ด้านการบริหารจัดการ อันเกิดจากการขาดการติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบ

3. ด้านการดำเนินการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมาย ตลอดจนจนการประสานงานเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กในรูปแบบสหวิชาชีพไม่ได้เป็นไปอย่างทันทั่วทั้งที่

และจากการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เห็นว่าแนวทางที่สำคัญ คือ

1. ในด้านคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ จะต้องมีการสร้างความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการในแต่ละวิชาชีพ

2. ในด้านองค์กร ควรมีการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน และจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่

3. ในด้านผู้ปฏิบัติงาน จะต้องประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ

ภคเมธี สายสนั่น (2550) ศึกษาเรื่อง “การดำเนินงานในการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไปสู่การปฏิบัติ: กรณีศึกษาจังหวัดสุโขทัย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินงานในการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไปสู่การปฏิบัติ และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามกระบวนการคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผลไปสู่การปฏิบัติผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า

1. รูปแบบของการดำเนินงานด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุโขทัย มีรูปแบบการดำเนินงานที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความสงเคราะห์ในรูปแบบและลักษณะต่างๆ มีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนให้ได้รับความปลอดภัย การคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษา ตลอดจนการดำเนินการต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

2. ด้านความชัดเจนของนโยบาย แผน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กในจังหวัดสุโขทัย จากการศึกษาพบว่า บุคลากรและผู้ปฏิบัติหน้าที่มีความเข้าใจดีต่อนโยบาย แผนฯ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุโขทัย

3. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ไปสู่การปฏิบัตินั้น จากการศึกษาพบว่า บุคลากรมีความรู้ความชำนาญ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แต่ยังคงขาดแคลนบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ งบประมาณที่จัดสรรไม่เพียงพอ นอกจากนี้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสุโขทัยยังไม่มีสถานที่ที่มั่นคงถาวร ขาดสถานที่รับตัวเด็กที่กระทำผิดตามกฎหมาย เพื่อให้ได้รับการฝึกฝน ชักเยาะ

4. ในด้านขั้นตอนของการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็ก มีขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่แตกต่างกันออกไป แต่มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองดูแล ซึ่งหน่วยงานแต่ละหน่วยงานได้มุ่งเน้นให้การดำเนินงานทุกขั้นตอนมีผลที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

5. ในด้านกลไกที่สำคัญต่อการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุโขทัย ได้อาศัยองค์ประกอบที่สำคัญในด้านต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานสัมฤทธิ์ผล ได้แก่ กฎหมาย แผนการปฏิบัติงาน คำสั่ง นโยบาย การประสานความร่วมมือ ทรัพยากรบุคคล และงบประมาณในการดำเนินงาน

6. ในด้านผลของการปฏิบัติของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุโขทัย จากการศึกษาพบว่า มีผลต่อเด็กและเยาวชน คือ เด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองทางด้านสวัสดิภาพ ได้รับการสงเคราะห์ดูแลทางด้านร่างกายและจิตใจ ได้รับการบำบัดฟื้นฟูทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนได้รับความยุติธรรมจากกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่แรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า มีผลต่อบุคลากร คือ บุคลากรและหน่วยงานมีความกระตือรือร้น มีการร่วมมือกันปฏิบัติงาน และมีจุดมุ่งหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

7. ในด้านปัญหาและอุปสรรค จากการศึกษาพบว่า ในการดำเนินงานด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุโขทัยยังขาดแคลนบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน งบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการหรือทำกิจกรรมเพื่อเด็กและเยาวชน บุคลากรยังขาดความรู้ความชำนาญ ขาดการประสานงานและความร่วมมือ ตลอดจนอาคารสถานที่ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุโขทัยยังไม่มีสถานที่ปฏิบัติงานที่มั่นคงถาวร

สิวพร คารวนันท์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหากฎหมายการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัญหาและข้อบกพร่องของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ในส่วนที่ยังทำให้ไม่สามารถคุ้มครองเด็กและแก้ไขปัญหาเด็กได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงและเสมอภาค รวมถึงส่วนที่ยังให้การคุ้มครองสิทธิเด็กได้เป็นผลไม่เต็มที่นัก ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การที่พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ยังไม่สามารถคุ้มครองและแก้ไขปัญหาเด็กได้ครอบคลุมถึงเด็กทุกคน เนื่องจากกฎหมายกำหนดความหมายของ “เด็ก” คือ บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ โดยไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรส ทำให้มาตรการคุ้มครองเด็กและการแก้ไขปัญหาเด็กไม่สามารถบังคับใช้ได้กับเด็กทุกคน และหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองเด็กจากการถูกละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวยังคงมีช่องว่างของกฎหมายให้ผู้กระทำความผิดอาศัยเป็นข้อแก้ตัวเพื่อให้พ้นความผิดได้ ทำให้ไม่สามารถคุ้มครองเด็กได้จริง สำหรับการคุ้มครองเด็กในระดับจังหวัดและท้องถิ่นลงไป พบว่า คุณภาพและมาตรฐานยังไม่ทัดเทียมเหมือนเช่นส่วนกลาง

การบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองและแก้ไขปัญหาเด็กยังขาดประสิทธิภาพ การดำเนินงานเพื่อให้ ความคุ้มครองเด็กยังไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควรจากผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด และงาน สายด่วนเพื่อคุ้มครองเด็กยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากยังมีข้อบกพร่องในการทำงาน และยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายของประชาชนทั่วไป

อริชา วิเศษโกสิน (2551) ศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานสหวิชาชีพ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติ ต่อลักษณะการปฏิบัติงานสหวิชาชีพ และระดับปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 วิธีการศึกษาแบบสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้ง และ ปฏิบัติงานที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 75 จังหวัด ผลการศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติงานด้านการประสานงานกับสหวิชาชีพในประเด็นการประสานงานกับสหวิชาชีพ เพื่อคุ้มครองเด็ก และรูปแบบการประสานงานที่ไม่เป็นทางการในระดับมาก ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า ร่วมกันกำหนดแนวทางการคุ้มครองเด็กในระดับมาก ยกเว้นด้านการติดตามผลการคุ้มครอง เด็กอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของพนักงานเจ้าหน้าที่ พบว่า มีปัญหาอุปสรรคด้านการบริหารและด้านนโยบายอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการปฏิบัติงานมี ปัญหาอุปสรรคในระดับปานกลาง สำหรับข้อเสนอแนะในครั้งนี้ คือ ควรมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติงานสหวิชาชีพ มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของพนักงาน เจ้าหน้าที่ มีศูนย์ประสานงานหรือหน่วยงานกลางในแต่ละจังหวัด มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ การปฏิบัติงานสหวิชาชีพแก่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีการบูรณาการบทบาททางวิชาชีพสู่ ความเป็นสหวิชาชีพและการทำงานกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ มีการสร้างขวัญกำลังใจและระบบความปลอดภัยให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมให้มีการจัดการ ความรู้การปฏิบัติงานสหวิชาชีพ และร่วมกันกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานสหวิชาชีพ รวมถึง การสร้างเครือข่ายเพื่อร่วมกันปกป้องคุ้มครองเด็ก

ฐานวัฒน์ พรนิชิตวัฒน์ (2552) ศึกษาเรื่อง “ลักษณะการปฏิบัติงานและปัญหา อุปสรรคของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานร่วมกันสหวิชาชีพตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 กรณีศึกษาผู้ปฏิบัติงานของบ้านพักเด็กและครอบครัวทั่วประเทศ” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทของเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานร่วมกันสหวิชาชีพ และศึกษาปัญหาอุปสรรค โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานของบ้านพักเด็กและครอบครัว ทั่วประเทศ จำนวน 90 ชุด โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า

ลักษณะการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาอุปสรรคของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กอยู่ในระดับน้อย สำหรับข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานควรมีนโยบายส่งเสริมการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ด้านการพัฒนาอบรมให้ความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การเตรียมอาคารสถานที่อุปกรณ์ต่างๆ ให้เพียงพอและทันสมัย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มารับบริการ และในแต่ละพื้นที่ควรมีสุนัขประสานงานการปฏิบัติงานกับทีมสหวิชาชีพโดยตรง และการประชุมเพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงาน จึงจะสามารถพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้

จากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมและประมวลผลงานทางวิชาการอันได้แก่ ผลงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ แนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พบว่า สำหรับความพร้อมของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้ง และปฏิบัติงานที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนั้น มีทัศนคติในระดับมากต่อความพร้อมของตัวบุคคล ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ.2546 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและภารกิจในการปฏิบัติงานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ.2546 และกระบวนการเตรียมความพร้อมของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และหน่วยงานปฏิบัติงานในระดับมาก แต่สำหรับสหวิชาชีพอื่น เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่งตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ยังคงไม่ได้รับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 รวมทั้งพนักงานสอบสวนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อจำนวนคดีที่เกิดขึ้น ซึ่งนับเป็นปัญหาและอุปสรรคอย่างหนึ่งต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเท่าที่ควร

นอกจากนี้จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จากงานวิจัยข้างต้นพบว่า ด้านคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติจะต้องมีการสร้างความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการในแต่ละวิชาชีพ ในด้านองค์กรควรมีการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน และจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ และในด้านผู้ปฏิบัติงานจะต้องประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ

อย่างไรก็ตามจากงานวิจัยข้างต้น ส่วนใหญ่จะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้ง ซึ่งมีความพร้อมในการปฏิบัติงานอยู่แล้ว ซึ่งจะไม่ส่งผลให้ทราบปัญหาและอุปสรรคหรือข้อจำกัดอันเกิดจากการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวอย่างแท้จริง และไม่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ต่อไปในอนาคต ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจจะศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 โดยเน้นเฉพาะตำรวจสายงานป้องกันและปราบปราม เนื่องจากมีภารกิจโดยตรงในงานพิทักษ์เด็ก เยาวชน และสตรี และงานมวลชนสัมพันธ์ นอกจากนี้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ชานเมืองและมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี เป็นแหล่งชุมชน ซึ่งง่ายต่อการก่ออาชญากรรม และมีแนวโน้มที่เด็กตกเป็นเหยื่อจากการถูกทารุณกรรมและถูกละเมิดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง รวมทั้งศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ความสำคัญแก่สิทธิเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2” เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ชุมชนเมือง และมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งเป็นแหล่งชุมชน ซึ่งง่ายต่อการก่ออาชญากรรม และมีแนวโน้มที่เด็กตกเป็นเหยื่อจากการถูกละเมิดและถูกละเมิดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีแนวทางการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและศึกษาค้นคว้าจากหนังสือตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาโดยการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.1 การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษานี้ ได้แก่

3.1.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันและปราบปราม คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสถานีตำรวจนครบาล 11 สถานี ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 สถานีละ 2 คน ประกอบด้วย ตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 11 คน ชั้นประทวน จำนวน 11 คน โดยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีประสบการณ์ด้านการสอบสวนเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป รวมทั้งสิ้น 22 คน

3.1.2 ผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 1 คน รองผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และการทบทวนวรรณกรรม เพื่อสกัดประเด็นการวิจัยให้ครอบคลุม และได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องตรวจสอบว่ามีขอบเขตเนื้อหาถูกต้องเหมาะสม และครอบคลุมประเด็นการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยครบถ้วน

3.2.1 ประเด็นที่ต้องการวิจัย

ผู้ศึกษาต้องการศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ว่าการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 เป็นอย่างไร และปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง รวมทั้งศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเป็นอย่างไร ทั้งนี้จากการรวบรวมงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้ง ซึ่งมีความพร้อมในการปฏิบัติงานอยู่แล้ว ซึ่งจะส่งผลให้ทราบปัญหาและอุปสรรคหรือข้อจำกัดอันเกิดจากการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวอย่างแท้จริง และไม่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ต่อไปในอนาคต

3.2.2 แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

- 1) วุฒิการศึกษา
- 2) ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ มีประเด็นดังนี้

- 1) การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- 2) ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
- 3) แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้จำแนกเป็น 2 ส่วน คือ

3.3.1 การวิจัยเอกสาร เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วารสาร ตำราจากห้องสมุดต่างๆ และทางเว็บไซต์

3.3.2 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ได้ผ่านการคัดเลือกตามที่ระบุไว้แล้ว โดยจะทำการขอหนังสือจากทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการวิจัยเอกสารต่างๆ จากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือคำเนิการเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และตีความข้อมูลออกมาเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อนำมาเรียบเรียงสรุปให้อยู่ในแนวคิดและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

- 1) ปฏิบัติตามการป้องกันความเสี่ยงอย่างเคร่งครัด ได้แก่ การแนะนำอย่างสุภาพ การมีความยืดหยุ่นมุ่งประโยชน์แก่สังคมโดยรวม
- 2) ชี้แจงข้อมูลให้ผู้ยินยอมตนในการทำวิจัยทราบถึงวิธีการและตอบข้อสงสัยหรือข้อข้องใจต่างๆ ถึงประโยชน์และสิ่งที่จะเกิดขึ้นขณะทำการวิจัย
- 3) ต้องได้รับการยินยอมจากผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกราย

4) ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิ์บอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยได้ตลอดเวลา ไม่ว่าด้วยเหตุผลใด โดยไม่มีผลกระทบเชิงลบแต่อย่างใด

5) ข้อมูล ชื่อ สกุล จะไม่ถูกนำเสนอหรือเผยแพร่ การนำเสนอผลการวิจัยจะเป็นการนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น งานวิจัยได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลเรียบร้อยแล้ว

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2” เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ชุมชนเมือง และมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งเป็นแหล่งชุมชน ซึ่งง่ายต่อการก่ออาชญากรรม และมีแนวโน้มที่เด็กตกเป็นเหยื่อจากการถูกละเมิดและถูกละเมิดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีแนวทางการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและศึกษาค้นคว้าจากหนังสือตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาโดยการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.1 การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษานี้ ได้แก่

3.1.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันและปราบปราม คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสถานีตำรวจนครบาล 11 สถานี ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 สถานีละ 2 คน ประกอบด้วย ตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 11 คน ชั้นประทวน จำนวน 11 คน โดยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีประสบการณ์ด้านการสอบสวนเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป รวมทั้งสิ้น 22 คน

3.1.2 ผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 1 คน รองผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และการทบทวนวรรณกรรม เพื่อสกัดประเด็นการวิจัยให้ครอบคลุม และได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องตรวจสอบว่ามีขอบเขตเนื้อหาถูกต้องเหมาะสม และครอบคลุมประเด็นการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยครบถ้วน

3.2.1 ประเด็นที่ต้องการวิจัย

ผู้ศึกษาต้องการศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ว่าการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 เป็นอย่างไร และปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง รวมทั้งศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเป็นอย่างไร ทั้งนี้จากการรวบรวมงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้ง ซึ่งมีความพร้อมในการปฏิบัติงานอยู่แล้ว ซึ่งจะไม่ส่งผลให้ทราบปัญหาและอุปสรรคหรือข้อจำกัดอันเกิดจากการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวอย่างแท้จริง และไม่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ต่อไปในอนาคต

3.2.2 แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

- 1) วุฒิการศึกษา
- 2) ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ มีประเด็นดังนี้

- 1) การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- 2) ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
- 3) แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้จำแนกเป็น 2 ส่วน คือ

3.3.1 การวิจัยเอกสาร เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วารสาร ตำราจากห้องสมุดต่างๆ และทางเว็บไซต์

3.3.2 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ได้ผ่านการคัดเลือกตามที่ระบุไว้แล้ว โดยจะทำการขอหนังสือจากทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการวิจัยเอกสารต่างๆ จากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือคำเนิการเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และตีความข้อมูลออกมาเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อนำมาเรียบเรียงสรุปให้อยู่ในแนวคิดและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

- 1) ปฏิบัติตามการป้องกันความเสี่ยงอย่างเคร่งครัด ได้แก่ การแนะนำอย่างสุภาพ การมีความยืดหยุ่นมุ่งประโยชน์แก่สังคมโดยรวม
- 2) ชี้แจงข้อมูลให้ผู้ยินยอมตนในการทำวิจัยทราบถึงวิธีการและตอบข้อสงสัยหรือข้อข้องใจต่างๆ ถึงประโยชน์และสิ่งที่จะเกิดขึ้นขณะทำการวิจัย
- 3) ต้องได้รับการยินยอมจากผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกราย

4) ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิ์บอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด โดยไม่มีผลกระทบเชิงลบแต่อย่างใด

5) ข้อมูล ชื่อ สกุล จะไม่ถูกนำเสนอหรือเผยแพร่ การนำเสนอผลการวิจัยจะเป็นการนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น งานวิจัยได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลเรียบร้อยแล้ว

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยเป็นการนำเสนอเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ในลักษณะการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันและปราบปราม และมีประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จำนวน 22 คน และผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 รวมทั้งเพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ทั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาเป็นประเด็น ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาตามกรณีศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันและปราบปราม และมีประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จำนวน 22 คน และผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน นำเสนอได้ดังนี้

4.1.1 กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันและปราบปราม

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันและปราบปราม โดยการตั้งเป็นประเด็นของแบบสัมภาษณ์และนำเสนอ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ภูมิหลังส่วนบุคคล

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ประเด็นที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ประเด็นที่ 4 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 1

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 56 ปี การศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตรระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 8 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 1 อธิบายให้ฟังว่า การสงเคราะห์หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กนั้น เริ่มต้นจากผู้เห็นเหตุการณ์จะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก หลังจากนั้นจะต้องแจ้งแพทย์หรือพยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับตัวเด็กให้รักษาพยาบาล และแจ้งครูหรือผู้ปกครองหรือนายจ้างเพื่อรับตัวเด็กกลับไปดูแล ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนการปฏิบัติตามมาตรา 24 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

นอกจากนี้กรณีมีการฟ้องร้องทางคดีอาญาแก่ผู้กระทำผิดและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องนี้จะทำการทารุณกรรมต่อเด็ก ศาลจะมีอำนาจกำหนดมาตรการควบคุมความประพฤติ โดยสั่งห้ามเข้าเขตกำหนดหรือใกล้ตัวเด็กในระยะที่ศาลกำหนด เพื่อป้องกันมิให้กระทำการดังกล่าว

จากการปฏิบัติงานสายงานป้องกันและปราบปรามที่ผ่านมา ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าว่าพบเจอเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงถึงการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็ก นั่นคือ การบังคับใช้แรงงานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายเด็กตามที่กฎหมายกำหนดไว้

“มีการใช้แรงงานเด็กเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เป็นเหตุให้เด็กไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร มีการบีบบังคับให้เด็กปฏิบัติงานที่ผิดกฎหมาย เช่น บังคับให้เด็กส่งยาเสพติด ขอบตามสถานที่ต่างๆ ขायพวงมาลัยตามถนน”

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าให้ฟังว่า เคยดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษา โดยให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนบุตร และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

“ผมให้คำแนะนำผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนบุตรหรือนักศึกษาประสานงานกับผู้บริหาร โรงเรียนหรือสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพรบ.”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานนี้กล่าวว่า จากการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ที่ผ่านมามีปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องงบประมาณในการดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดและถูกทารุณกรรม รวมทั้งงบประมาณในการสนับสนุนโครงการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา

“เรื่องของงบประมาณในการดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดและถูกทารุณกรรมในเรื่องต่างๆ รวมถึงเงินงบประมาณที่จัดทำโครงการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษาซึ่งทำให้โครงการดังกล่าวมีประสิทธิภาพไม่เต็มที่หรือไม่สมบูรณ์เท่าที่จำเป็น อันเนื่องมาจากการได้รับจัดสรรเงินงบประมาณในการดำเนินโครงการอย่างจำกัด”

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวเพิ่มเติมว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั่นคือ ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

“ถึงแม้ว่าผมปฏิบัติงานด้านนี้มาหลายปีแล้ว แต่พรบ.นี้ ผมยังไม่เข้าใจเท่าที่ควรว่าบทบาทหน้าที่ของตำรวจควรทำอะไรบ้าง หรือมีขอบเขตการกระทำได้แค่ไหน”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ ว่า รัฐบาลควรจัดสรรเงินงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินการส่งเสริมโครงการความประพฤติ และดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดหรือถูกทารุณกรรม รวมทั้งควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองหรือนายจ้างร่วมกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมของบุตรหลานด้วย

“ต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานหรือโครงการอย่างเพียงพอ และผู้ที่มีหน้าที่ในการดูแลหรือผู้เกี่ยวข้องตามพรบ.คุ้มครองเด็ก จะต้องให้ความสำคัญและสนใจเกี่ยวกับงานด้านการช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กได้ทันที รวมทั้งให้ผู้ปกครอง พ่อ แม่ ครู อาจารย์หรือนายจ้างช่วยกันสอดส่องดูแลบุตร ลูกศิษย์ หรือลูกจ้างให้ประพฤติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขต่างๆ”

รวมทั้งควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 2

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 25 ปี การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 3 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 2 ให้ความคิดเห็นว่าการคุ้มครองเด็กมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเด็กยังขาดประสบการณ์ต่อการดำเนินชีวิตโลก ย่อมเกิดอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจได้ จึงเล็งเห็นความสำคัญต่อการคุ้มครองเด็ก เพื่อให้ปลอดภัยจากภัยอันตรายต่างๆ ในสังคม

“สำคัญ เพราะเด็กยังขาดประสบการณ์ ไม่เข้าใจว่าสังคมที่อยู่นั้นเป็นอย่างไร ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายทั้งทางร่างกายและจิตใจเด็ก ตลอดจนเป็นปัญหาต่อสังคม ดังนั้นการคุ้มครองเด็ก จึงสำคัญมาก และต่อไปเขาจะต้องเติบโตเป็นกำลังของชาติ หากเด็กถูกทำร้ายก็ต้องควบคุมดูแล ป้องกัน ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าเด็กยังมีความอ่อนแอมากทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความคิด”

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าให้ฟังว่า การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้น หากพบเห็นเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการละเมิด หรือการทารุณกรรมต่อเด็ก ผู้พบเห็นเหตุการณ์ควรรีบแจ้งต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการช่วยเหลือเชื่อมต่อไปตามขั้นตอน

และจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้ดำเนินการแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ระบุไว้

“แจ้งส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ชุดปฏิบัติการ นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยา ทราบ เพื่อดำเนินการตามกระบวนการของกฎหมายต่อไป”

ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

สำหรับการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ กล่าวว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่ง คือ กระบวนการทำงานที่เป็นระบบราชการจะต้องปฏิบัติงานตามสายการบังคับบัญชา ส่งผลให้การทำงานและการช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อเป็นไปอย่างล่าช้าและยากลำบาก

รวมถึงการถูกแทรกแซงจากหน่วยงานอื่นๆ ก็นับเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน อีกประการหนึ่งสำคัญเช่นกัน

“ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รักษาตามพรบ.ไม่เพียงพอ และด้วยกระบวนการของการปฏิบัติ ตามที่เป็นระบบราชการต้องเป็นไปตามสายการบังคับบัญชา”

อย่างไรก็ตามผู้ปฏิบัติท่านนี้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ฉบับดังกล่าวยังคงไม่สามารถคุ้มครองเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากยังคงมี ช่องโหว่ของบทบัญญัติในการคุ้มครองเด็ก

“ยังไม่แน่ใจว่าพรบ.นี้จะใช้ได้จริงมากนัก เพราะไม่เห็นความชัดเจนว่าประสิทธิภาพ ของพรบ.จะเกิดขึ้นเห็นผลจริง และเท่าที่เห็นยังคงมีช่องโหว่ทั้งสิ้น”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง เด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ว่า ควรเริ่มต้นจากการปลูกฝังให้ผู้ปฏิบัติงานหรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด และมีความยุติธรรม โปร่งใส เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและเกิดผลสัมฤทธิ์ในอนาคต

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 3

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 41 ปี จบการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระยะเวลา ในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 7 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 3 เล่าให้ฟังว่า การสงเคราะห์และคุ้มครองเด็ก คือ การให้ ความช่วยเหลือ สงเคราะห์ และคุ้มครองเด็กที่ไร้ที่พึ่ง เร่รอน กำพร้าให้ได้รับการช่วยเหลือ บำบัด ฟื้นฟูทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

สำหรับความสำคัญของการคุ้มครองเด็กนั้น ผู้ปฏิบัติท่านนี้กล่าวว่า เป็นมาตรการ ทางกฎหมายหรือวิธีการที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเด็กเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องได้รับการดูแลจาก ผู้ที่เกี่ยวข้อง หากได้รับการทารุณกรรมแล้วก็ควรได้รับการบำบัดฟื้นฟูอย่างรวดเร็ว

“ในความคิดของผม ผมคิดว่ามีความสำคัญ ในกรณีที่เด็กถูกทารุณกรรม ถูกทำร้าย ร่างกายและจิตใจ ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ผู้มีหน้าที่ต้องให้ความช่วยเหลือ แยกเด็กให้พ้นจาก ภัยอันตราย และนำไปคุ้มครองตามวิธีการตามกฎหมายกำหนด ฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ”

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 3 ได้เล่าให้ฟังถึงการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวว่า เมื่อได้รับแจ้งเกี่ยวกับสถานการณ์เด็กตกเป็นเหยื่อการทารุณกรรมจากประชาชน จะรีบดำเนินการแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าช่วยเหลือเด็ก และเมื่อได้รับตัวเด็กจะต้องตรวจสอบร่างกายเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบบาดแผลจากการตกเป็นเหยื่อ

“รับแจ้งเรื่องและรีบแจ้งผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ”

จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้ดำเนินการเชิญชวนนักเรียนนักศึกษาที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมให้ร่วมโครงการโรงพักวิถีพุทธ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมความประพฤติให้แก่นักเรียน นักศึกษาให้กลับมาเป็นพลเมืองดี

“เมื่อผมพบเห็นเด็กที่มีความประพฤติคนไม่สมควรก็ได้เชิญมาเข้าโครงการโรงพักวิถีพุทธ ซึ่งมีการอบรมเกี่ยวกับให้เด็กได้รู้สำนึกในฐานะและหน้าที่ของตน และอบรมเกี่ยวกับพระคุณบิดา มารดา โดยใช้หลักพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าให้ฟังว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ส่วนใหญ่จะเป็นการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากไม่สามารถนำกฎหมายมาบังคับใช้หรือปฏิบัติใช้ได้เป็นอย่างดีจริง จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานไม่ดีเท่าที่ควร

“การนำกฎหมายมาบังคับใช้ไม่จริงจัง มีความหละหลวม”

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวเพิ่มเติมว่า มีปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่ง นั่นคือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

“ผมว่าผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในพรบ.นี้ จึงไม่สามารถนำมาปฏิบัติตามได้อย่างเต็มที่ ไม่สามารถช่วยเหลือเด็กได้อย่างทันท่วงที และเต็มความสามารถ”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้น ควรส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่เด็กหรือเหยื่อจากการถูกทารุณกรรม นอกจากนี้ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 4

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 33 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 10 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 4 เล่าให้ฟังว่า การสงเคราะห์หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้น เริ่มต้นจากพบเห็นการกระทำที่เป็นเหตุอันควรให้เชื่อว่าเป็นการกระทำที่ทารุณกรรมต่อเด็ก และเข้าช่วยเหลือหรือแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับดำเนินการต่อไป

“เมื่อพบเห็นการทารุณกรรมเด็ก ควรจะเข้าช่วยเหลือได้ในเบื้องต้น และแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือศูนย์พิทักษ์ให้เข้ารับการดูแลช่วยเหลือต่อไป”

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า การคุ้มครองเด็กมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากเด็กเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต หากเด็กได้รับการดูแล เอาใจใส่เป็นอย่างดี

“มีความสำคัญต่อการพัฒนาบ้านเมือง เพราะเด็กในอนาคตข้างหน้าจะต้องเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะฉะนั้นจึงต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับเด็กบัญญัติขึ้น”

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เล่าให้ฟังถึงการปฏิบัติงานที่ผ่านมาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ว่า รับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าช่วยเหลือเด็กผู้ถูกกระทำดังกล่าว

“รับเรื่องเกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กไว้ แล้วประสานไปยังศูนย์พิทักษ์คุ้มครองเกี่ยวกับเด็กหรือมูลนิธิต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือโดยตรงเกี่ยวกับการทารุณกรรมเด็ก”

ส่วนการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าว่า เคยดำเนินการอบรมความประพฤติของนักเรียน โดยจัดทำกิจกรรมการกีฬา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยและมีความสามัคคีกันมากยิ่งขึ้น

“เคยเป็นที่เล็งอบรมความประพฤตินักเรียน โดยทำกิจกรรมกีฬา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยและความสามัคคี”

ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าให้ฟังว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 คือ ไม่มีหน่วยงานหรือศูนย์พิทักษ์เด็กที่มีมาตรฐานเท่าที่ควร ทำให้ไม่สามารถคุ้มครองหรือพิทักษ์เด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เด็กยังมีความรู้สึกหวาดกลัวต่อการตกเป็นเหยื่อการถูกทารุณกรรม

“ที่คิดว่าประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานหรือศูนย์พิทักษ์เด็กที่มีมาตรฐาน ทำให้เด็กยังหวาดกลัวต่อการถูกทำร้ายหรือถูกทารุณอยู่”

นอกจากนี้การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งระบุไว้ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานร่วมกันปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือและคุ้มครองเด็ก ส่งผลให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างยากลำบาก และใช้ระยะเวลา

“การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างยากลำบาก และใช้ระยะเวลาเวลานานกว่าจะเสร็จสิ้นคดี”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไว้ว่า ควรมีศูนย์พิทักษ์เด็กที่มีมาตรฐานสากล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกันด้วย

นอกจากนี้ควรเพิ่มบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดหรือผู้ทารุณกรรมเด็ก เพื่อเป็นมาตรการหรือแนวทางในการลดอัตราการกระทำความผิดหรือการทารุณกรรมเด็กในสังคมได้ในอนาคต

“อยากให้มีความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรณรงค์ รับผิดชอบต่อเด็ก โดยเฉพาะให้มากขึ้น มีบทลงโทษที่มีมาตรการสูงสุด เพราะการกระทำรุนแรงแก่เด็กถือว่าการกระทำที่ร้ายแรงที่สุดสำหรับคนที่อยู่ในสังคมร่วมกัน”

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 5

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 38 ปี จบการศึกษาสูงสุดปริญญาโท เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 15 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 5 อธิบายให้ฟังว่า การสงเคราะห์หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา 29 ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เป็นการคุ้มครองเด็กเร่ร่อน กำพร้า ถูกทอดทิ้ง พลาดหลง หรือเด็กที่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่สามารถเลี้ยงดูได้ จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์จากภาครัฐ เพื่อให้เด็กมีสภาพแวดล้อมหรือได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม

“... เพราะการอบรมเลี้ยงดู สั่งสอน และส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมสำหรับเด็ก จะเป็นเกราะป้องกันให้เด็กเจริญเติบโตเป็นคนดีของสังคม”

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เล่าประสบการณ์การทำงานที่แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงถึงการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็กว่า เคยพบเห็นผู้ปกครองละเมิดสิทธิของ เด็ก รวมทั้งทารุณกรรมต่อเด็กด้วย

“จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของพี่ เคยพบพฤติกรรมที่พ่อแม่คิดยาเสพติด พาลูกออกไปขทาน หรือให้คนอื่นเช่าเด็กไปขทาน ถ้าเด็กไม่ไปก็จะตบตี จนเด็กได้รับอันตราย”

และผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เล่าให้ฟังเพิ่มเติมว่า เมื่อพบเห็นการกระทำที่แสดงถึงการทารุณกรรม หรือมีประชาชนมาแจ้งความเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำให้เด็กได้รับความรุนแรง จะประสานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทันทีเพื่อเข้าช่วยเหลือเด็กอย่างรวดเร็ว

“ประสานเจ้าหน้าที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปให้ความช่วยเหลือตามที่ได้รับแจ้งมา จนกระทั่งพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถช่วยเหลือได้รับความคุ้มครองตามพรบ.คุ้มครองเด็กได้”

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เคยดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน นักศึกษาตามบทบัญญัติในมาตรา 66 ด้วย โดยการจัดชุดเจ้าหน้าที่ตำรวจออกตรวจพื้นที่ในเวลาเรียน เพื่อตรวจสอบเด็กที่หนีโรงเรียน เมื่อพบเห็นจะนำเด็กมาทำประวัติและติดต่ออาจารย์ ฝายปกครองของโรงเรียน เพื่อนำตัวเด็กกลับโรงเรียน

“เคยออกตรวจนักเรียนที่หนีเรียนแล้วไปเดินเที่ยวตามห้างสรรพสินค้า และได้นำเด็กทำประวัติแล้วอบรม และติดต่ออาจารย์ฝายปกครองหรือผู้ปกครองมารับตัวไป”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เล่าให้ฟังถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ว่า เกิดจากผู้ปกครองของเด็กไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติ จะปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ส่งผลให้การติดตามเด็กหรือการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม เป็นไปอย่างยากลำบาก และต้องใช้ระยะเวลาานานกว่าจะสิ้นสุดคดีได้

“ในกรณีที่ผู้ปกครอง หรือพ่อแม่เด็ก ไม่ให้ความร่วมมือหรือปกปิดข้อมูลที่แท้จริง ทางตำรวจก็ไม่สามารถดำเนินการได้ ต้องใช้เวลานานกว่าจะสืบสวนหาข้อเท็จจริงได้”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติท่านนี้ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไว้ว่า ควรอธิบายหรือให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวให้แก่ประชาชนรับทราบ เพื่อช่วยเหลือการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเป็น การลดขั้นตอนหรือระยะเวลาในการดำเนินการ และเพื่อเป็นมาตรการช่วยเหลือเด็กไม่ให้ได้รับการทารุณกรรมในเบื้องต้นด้วย

“เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจชุดมวลชนสัมพันธ์ หรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานพิทักษ์เด็กควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองหรือประชาชนเกี่ยวกับพรบ.นี้ เพื่อช่วยสอดส่องดูแลเด็ก และช่วยเหลือการทำงานของตำรวจและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ง่ายขึ้น เร็วขึ้นด้วย”

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 6

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 37 ปี จบการศึกษาสูงสุดปริญญาโท เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 8 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติท่านนี้เล่าให้ฟังว่า การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก คือ การให้ความช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมหรือเจ็บป่วยจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบในเบื้องต้น และแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือผู้มีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กตามมาตรา 29 ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

และเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า การคุ้มครองเด็กมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็กยังไม่บรรลุนิติภาวะ และมีวุฒิภาวะหรือการตัดสินใจไม่เทียบเท่ากับผู้ใหญ่ ในบางครั้ง อาจจะถูกหลอกหลวงจากผู้ใหญ่ให้กระทำการที่ผิดกฎหมายได้ง่าย

“การคุ้มครองเด็กมีความสำคัญ เนื่องจากเด็กยังไม่บรรลุนิติภาวะ และมีความคิดเห็นไม่เทียบเท่าผู้ใหญ่ ในบางครั้งเด็กอาจถูกหลอกลวงให้ไปกระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมายหรือไม่เหมาะสม ผู้พบเห็นจะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพ ตามมาตรา 29 เพื่อเข้าช่วยเหลือให้เด็กรอดพ้นจากการกระทำดังกล่าว”

ผู้ปฏิบัติเล่าให้ฟังถึงการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ว่า จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาพบเห็นการกระทำที่แสดงถึงการทารุณกรรมต่อเด็ก โดยเด็กที่ถูกทารุณกรรมไม่ใช่บุตรหลาน และได้ดำเนินการจัดกำลังเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และตรวจร่างกายเด็กในเบื้องต้นก่อนส่งต่อไปให้ศูนย์ประชาบดี เพื่อช่วยเหลือและบำบัดฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจเด็กต่อไป

“จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา พบเห็นการกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก โดยเด็กที่ถูกทารุณกรรมมิใช่บุตรหลาน คือ ให้เด็กตื่นนอนตั้งแต่ตี 3 และให้ทำงานบ้าน แล้วมาช่วยขายของ และพบว่า ตามร่างกายของเด็กมีรอยเขียวช้ำ มีบาดแผลถูกน้ำร้อนลวก และให้เด็กนอนอยู่ในห้องเก็บของใต้บันได โดยมีมุ้งมีสภาพเก่า ขาด และสกปรก ที่นอนเป็นที่นอนปิกนิกสภาพเก่าและขาด จึงนำเด็กส่งให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ประชาบดีดำเนินการต่อไป”

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เคยดำเนินการส่งเสริมความประพฤติที่หนีโรงเรียน โดยนำนักเรียนกลุ่มดังกล่าวเข้าร่วม โครงการ โรงพักวิถีพุทธ เพื่อปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมของเด็กให้ประพฤติตนเป็นคนดีและรู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง

“กรณีพบนักเรียนและนักศึกษาหนีเรียน จะนำตัวมาเข้าอบรมตาม โครงการวิถีพุทธ และดำเนินการตามมาตรา 66 (2), (3)”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 6 เล่าให้ฟังถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ดังกล่าวพบว่า พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ระบุหรือกำหนดบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง และไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของพระราชบัญญัติฉบับนี้อย่างแท้จริง จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามพรบ.ดังกล่าวได้

“ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มีอุปสรรคต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในบางส่วน ซึ่งไม่ได้กำหนดชัดเจน และในบางครั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ตามพรบ.นี้ อย่างดีพอ ทำให้ไม่สามารถบังคับใช้พรบ.ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

นอกจากนี้พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวยังคงมีความล้าหลังในบางมาตรา ไม่ปรับปรุงให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ไม่สัมฤทธิ์ผล

“ไม่มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ทำให้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะสถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ต้องร่วมกันแก้ไข ปัญหาเพิ่มขึ้น”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ควรปรับปรุงพระราชบัญญัติฉบับนี้ในบางมาตราให้เข้ากับสถานการณ์ของสังคมในปัจจุบัน เพื่อการคุ้มครองเด็กมีประสิทธิภาพมากที่สุด

นอกจากนี้ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ทำงานซ้ำซ้อนกันของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ควรมีการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ให้รับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 อย่างแท้จริง

“กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องโดยตรง และจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546”

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 7

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 26 ปี จบการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 2 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 7 กล่าวให้ฟังว่า การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กมีความสำคัญ เนื่องจากเด็กต้องได้รับการคุ้มครองจากผู้ใหญ่ โดยเฉพาะเด็กที่เร่ร่อน เด็กกำพร้า ถูกทอดทิ้ง หรือเด็กที่ใช้เป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์ทางธุรกิจ

“การสงเคราะห์อัน ได้แก่ กลุ่มเด็กที่เร่ร่อน เด็กกำพร้า ถูกทอดทิ้ง หรือเด็กที่ตกเป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์ จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับการคุ้มครองจากผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง”

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานนี้อธิบายให้ฟังเพิ่มเติมว่า การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เมื่อได้รับแจ้งเหตุเกี่ยวกับเด็กถูกทารุณกรรมหรือถูกละเมิด จะเข้าดำเนินการตรวจสอบจุดเกิดเหตุ และสอบปากคำจากผู้พบเห็นหรือผู้ที่อยู่ใกล้เคียง รวมทั้งตรวจร่างกายของเด็ก เบื้องต้นว่ามีรอยบาดแผลหรือได้รับอันตรายหรือไม่ และสืบสวนหาข้อเท็จจริง เพื่อดำเนินการทางคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิด จากนั้นจะประสานหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับเด็กไปดูแลต่อไป

“จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของผม จะเข้าตรวจสอบที่เกิดเหตุและส่งฟ้องคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิด”

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า เคยดำเนินการตรวจพื้นที่ห้างสรรพสินค้า และสวนสาธารณะในช่วงเวลาเรียน เพื่อตรวจสอบเด็กหนีโรงเรียนมาเดินเที่ยวเตร่ เมื่อพบเห็นจะนำเด็กมาทำประวัติ และติดต่อฝ่ายปกครองเพื่อรับเด็กกลับไปยังสถานศึกษา ตามบทบัญญัติในมาตรา 66 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

“เคยเข้าไปตรวจจับตามห้างสรรพสินค้าหรือตามสวนสาธารณะในช่วงเวลาเรียน และก็ชี้แจงว่าทำแบบนี้ไม่ดี”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 7 กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 บางครั้งอาจเกิดจากตัวเด็กหรือผู้ปกครอง รวมทั้งผู้พบเห็นเหตุการณ์เด็กถูกละเมิดหรือถูกทารุณกรรมที่ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากขาดข้อมูล ข้อเท็จจริงที่จะสามารถรวบรวมพยานหลักฐานไปดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดตามคดีอาญาได้

“บางครั้งการไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานลำบาก”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติท่านนี้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ว่า ควรรณรงค์ให้ประชาชนทราบถึงพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนผู้พบเห็นเหตุการณ์กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นมาตรการในการช่วยลดปัญหาการทารุณกรรมหรือการละเมิดสิทธิของเด็กในรูปแบบหนึ่ง

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 8

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 42 ปี จบการศึกษาสูงสุดปริญญาโท เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 8 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติท่านที่ 8 อธิบายให้ฟังว่า การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก คือ การให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้นและแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา 24 อย่างรวดเร็ว จากนั้นแจ้งแพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ได้รับตัวเด็กไว้เพื่อรักษาพยาบาล รวมทั้งครูอาจารย์ที่มีหน้าที่ดูแลเด็กหรือลูกจ้างจะต้องรายงานข้อมูลให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือผู้มีอำนาจหน้าที่คุ้มครองเด็ก ตามมาตรา 24 ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า การคุ้มครองเด็กมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเด็กเป็นอนาคตของชาติ จึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลและคุ้มครองจากผู้ปกครองหรือผู้ที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการให้ความคุ้มครองเด็ก

“การคุ้มครองเด็กมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเด็กจะต้องได้รับการดูแลและคุ้มครองให้เป็นอย่างดี จากพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการให้ความคุ้มครองเด็ก ซึ่งหากเด็กได้รับการคุ้มครองที่ดีหรือได้รับการอบรมที่ดีนั้นจะทำให้เด็กเป็นคนดีในอนาคต แต่ถ้าหากไม่มีการคุ้มครองหรือการอบรมที่แย่มากๆ สุดท้ายเด็กอาจมีปัญหาดังกล่าวได้ เช่น ดิตยาเสพติด ท้องก่อนวัยอันควร หรืออื่นๆ”

สำหรับการปฏิบัติงานที่ผ่านมาเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า มีเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่แสดงถึงการละเมิดหรือการทารุณกรรมต่อเด็ก นั่นคือ การใช้แรงงานเด็กที่มีอายุต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด และบังคับให้ส่งยาเสพติด รวมทั้งบังคับให้เป็นขอทาน ซึ่งได้ดำเนินการช่วยเหลือเบื้องต้น และแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีหน้าที่ในการคุ้มครองเด็กตามพระราชบัญญัติดำเนินการต่อไป ตามมาตรา 24 และดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมแก่ผู้กระทำผิดตามมาตรา 46 และ 47 แห่งประมวลวิธีพิจารณาความอาญาด้วย

“ถ้ามีการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำผิด และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ที่ถูกฟ้องนั้นจะกระทำการทารุณกรรมต่อเด็กอีก ก็ให้ศาลพิจารณาคดีนั้น อำนาจกำหนดมาตรการการควบคุมความประพฤติ นั้น โดยห้ามเข้าเขตกำหนดหรือเข้าใกล้ตัวเด็กในระยะที่ศาลกำหนด เพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำดังกล่าวอีก และส่งให้ผู้กระทำผิดนั้นทำทัณฑ์บนตามวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา 46 และ 47 แห่งป.อาญาด้วยก็ได้”

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า เคยได้ดำเนินการที่เป็นการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน และนักศึกษาตามมาตรา 66 โดยการจัดโครงการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับนี้แก่ผู้ปกครอง และร่วมประสานงานกับฝ่ายปกครองของสถานศึกษา เพื่อลดปัญหาเด็กถูกหลอกลวงหรือถูกทารุณกรรมอีกวิธีหนึ่ง

“ให้คำแนะนำผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนบุตรหลาน และประสานกับผู้บริหาร ฝ่ายปกครองของโรงเรียนให้เข้าใจในพรบ.นี้ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพรบ.กำหนดไว้”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 8 กล่าวว่า ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เกิดขึ้นจากเงินงบประมาณที่จะสนับสนุนในการดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการถูกละเมิดและถูกทารุณกรรม รวมทั้งเงินงบประมาณที่จัดทำโครงการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษามีจำนวนไม่เพียงพอ ส่งผลให้โครงการดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

“เรื่องของเงินงบประมาณในการดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดและถูกทารุณกรรมในเรื่องต่างๆ รวมทั้งเงินงบประมาณที่จัดทำโครงการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ทำให้โครงการดังกล่าวมีประสิทธิภาพไม่เต็มที่หรือไม่สมบูรณ์เท่าที่จะเป็นอันเนื่องมาจากการได้รับจัดสรรเงินงบประมาณในการดำเนินโครงการอย่างจำกัด”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไว้ด้วยกันสามประการ นั่นคือ

ประการที่หนึ่ง รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรเงินงบประมาณในการดำเนินงานหรือโครงการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษาให้เพียงพอ

ประการที่สอง ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ควรให้ความสำคัญและความสนใจต่อการช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กให้ทันทั่วถึง

ประการที่สาม ผู้ปกครอง หรือครู รวมทั้งนายจ้างควรช่วยกันสอดส่องดูแลเด็กในปกครองให้ประพฤติน่าเชื่อถือและปฏิบัติอย่างเหมาะสม โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขต่างๆ

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 9

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 45 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 20 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 9 กล่าวว่า การสงเคราะห์หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก คือ เมื่อพบเห็นหรือได้รับแจ้งเกี่ยวกับเด็กตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ จะต้องให้การช่วยเหลือในเบื้องต้น และแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจอย่างรวดเร็ว

สำหรับการคุ้มครองเด็กนั้น ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเยียวยาเบื้องต้น เพื่อให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อจากการถูกรังแกหรือการถูกละเมิดเกิดความไว้วางใจและรู้สึกอบอุ่นมีที่พึ่งได้

“มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการสงเคราะห์เยียวยาในเบื้องต้น เพราะจะทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจ และมีที่พึ่งพาอาศัยที่อบอุ่นใจและไว้วางใจได้ ก่อนที่จะนำไปสู่มาตรการฟื้นฟูสภาพจิตใจในขั้นตอนต่อไป”

ส่วนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กที่ผ่านมา ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า เมื่อรับแจ้งเหตุ จะรายงานให้แก่ผู้บังคับบัญชาทราบและสั่งการ จากนั้นจะดำเนินการประสานกับชุดปฏิบัติการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเข้าช่วยเหลือเด็กที่ถูกรังแกหรือถูกละเมิด

“ที่ผ่านมามีเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่พบเห็นเป็นประจำ คือ เด็กถูกบังคับให้เดินเร่ขายดอกไม้บนถนน และเมื่อได้รับแจ้งเหตุจะรีบดำเนินการตามขั้นตอนอย่างรวดเร็ว”

อย่างไรก็ตามจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าว่า เมื่อพบเห็นนักเรียนนักศึกษาที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสม จะเรียกมาทำประวัติที่หน่วยงานและอบรมตักเตือนเกี่ยวกับพฤติกรรมดังกล่าว และจะเรียกผู้ปกครองหรือครูมารับตัวเด็กกลับไป

“นำตัวมาบันทึกประวัติที่หน่วย พร้อมกับอบรมตักเตือนถึงข้อเสียของการประพฤติตนไม่สมควร ประสานแจ้งครูอาจารย์ ฝ่ายปกครอง หรือผู้ปกครองมารับตัวกลับไป”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 บางครั้งอาจเกิดขึ้นจากตัวผู้ปกครองที่ไม่ให้ความร่วมมือหรือไม่ไว้วางใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่งผลให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างยากลำบาก

“อาจไม่ได้รับความร่วมมือหรือความไว้วางใจจากผู้ปกครองเด็กบางคน”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ว่า ควรณรงค์ให้ผู้ปกครองหรือนายจ้างของเด็กเข้าใจในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว เพื่อเป็นการส่งเสริมและให้ความร่วมมือต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ควรจะต้องทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ และควรกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมแก่ความฉับพลัน ความชำนาญ หรือหน้าที่ของแต่ละบุคคล

รวมทั้งรัฐบาลควรให้ความสำคัญต่อปัญหาเด็กถูกทารุณกรรมและการถูกละเมิดอย่างจริงจัง เพื่อขจัดปัญหาดังกล่าวให้หมดสิ้นไปจากสังคมได้ในอนาคต

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 10

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 46 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 22 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าให้ฟังว่า การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กจะปฏิบัติตามมาตรา 29 นั่นคือ เมื่อผู้ใดพบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามหมวด 3 และหมวด 4 จะต้องให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น และแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 โดยมีซักซ่า และแพทย์ พยาบาล ที่รับตัวเด็กไว้รักษาพยาบาล ครู อาจารย์ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลเด็ก จะต้องรายงานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ โดยมีซักซ่า

สำหรับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้น ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้ดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้ โดยจะคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ

“กรณีที่ผู้ปกครองหรือญาติของเด็กเป็นผู้กระทำทารุณกรรมต่อเด็ก ศาลที่พิจารณาคดีนั้นมีอำนาจกำหนดมาตรการคุ้มครองความประพฤตินั้น ห้ามเข้าเขตกำหนด หรือห้ามเข้าใกล้ตัวเด็ก ในระยะที่ศาลกำหนด และจะสั่งให้ผู้นั้นทำทัณฑ์บนตามวิธีตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา 46 และมาตรา 47 หากยังไม่มีกรฟ้องคดีอาญา แต่มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการกระทำทารุณแก่เด็ก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานอัยการยื่นคำขอต่อศาลตามมาตรา 45 เพื่อออกคำสั่งมิให้กระทำการดังกล่าว โดยกำหนดมาตรการคุ้มครองความประพฤติ”

นอกจากผู้ปฏิบัติงานได้เล่าให้ฟังเพิ่มเติมว่า เคยดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษาตามมาตรา 66 โดยการให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง และประสานงานกับโรงเรียนให้ช่วยกันสอดส่องความประพฤติของเด็ก หากเด็กมีความประพฤติไม่เหมาะสมจะเรียกผู้ปกครองมาตักเตือนหรือทำทัณฑ์บนไว้ เพื่อไม่ให้เกิดความประพฤติที่ไม่เหมาะสมซ้ำอีก

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เกิดจากตัวครู อาจารย์ หรือผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถทำงานร่วมกันและไม่ได้รับความร่วมมือในการช่วยกันสอดส่องดูแลความประพฤติของเด็กได้อย่างเต็มที่

“ครู อาจารย์ และผู้ปกครองไม่รู้ตามพรบ.นี้”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ว่า ควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับนี้แก่ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 11

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 38 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 8 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 11 แสดงความคิดเห็นว่า การคุ้มครองเด็กมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเด็กเป็นกลุ่มบุคคลที่จะสามารถช่วยพัฒนาประเทศได้ในอนาคต ดังนั้นการคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัยจากการถูกรุณกรรมหรือถูกละเมิดจึงเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างมาก

“มีความสำคัญมาก เพราะเด็กมีความสำคัญต่อการพัฒนาอนาคตของประเทศมาก หากเด็กทำผิดควรได้รับการดูแล รวมทั้งเด็กไม่ควรถูกรุณกรรมจากผู้ปกครองหรือนายจ้างโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร”

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เล่าให้ฟังว่า จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงถึงการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็กที่พบเห็นเป็นประจำถูกทำร้ายร่างกายและบังคับให้อยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม คับแคบ และจำกัดพื้นที่ให้อยู่ภายในบ้านเท่านั้น ไม่ให้ออกไปภายนอก

และการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เริ่มต้นโดยการติดต่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเข้าตรวจสอบร่างกายเด็กว่าได้รับบาดเจ็บหรือไม่ หลังจากนั้นรวบรวมพยานหลักฐานและพยานบุคคล เพื่อดำเนินการทางกระบวนการยุติธรรมแก่ผู้กระทำผิดต่อไป

“รีบประสานงานกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน และต้องตรวจสอบว่าเด็กถูกกระทำทารุณได้รับบาดเจ็บหรือไม่”

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เล่าเพิ่มเติมว่า ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษาตามมาตรา 66 โดยการจัดโครงการ โรงพักวิถีพุทธ เพื่อนำนักเรียน นักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมเข้าร่วมอบรม ปรับเปลี่ยนวิธีการคิดและความประพฤติ

“นำนักเรียนและนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่สมควรมาอบรมสั่งสอน โดยเข้าโครงการโรงพักวิถีพุทธ เชิญพระมาบรรยายการทำกรรมที่ไม่ดี ให้อุจจกรความถูกต้อง”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้นคือ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว และไม่รู้สิทธิหน้าที่ของตนเองที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ส่งผลให้การทำงานขาดประสิทธิภาพและขาดความคล่องตัวในการทำงานเช่นกัน

นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่งในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 คือ ตัวกฎหมายเองที่มีความล้าหลัง ไม่ทันสมัย และไม่เข้ากับสถานการณ์การทารุณกรรมหรือการละเมิดต่อเด็ก ส่งผลให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

“...คุ้มครองเด็กได้ แต่ไม่มาก เพราะกฎหมายมีความล้าหลัง ไม่ทันสมัย”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไว้ว่า ควรมีการฝึกอบรมหรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ฉบับดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ประชาชนรับทราบ เพื่อทราบขอบเขตและบทบาทหน้าที่ของตน รวมทั้งเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริงและยาวนาน

รวมทั้งควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีความทันสมัย เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์การทารุณกรรมต่อเด็กที่เปลี่ยนแปลงและมีความรุนแรงมากขึ้นในปัจจุบัน

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 12

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 51 ปี ระดับการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 15 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 12 อธิบายให้ฟังว่า การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก คือ ผู้ใดพบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามหมวด 3 และหมวด 4 จะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้น และแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ พนักงานปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 โดยมีซักช้า

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กว่า มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเด็กเป็นวัยที่เสี่ยงต่อการถูกระงับหรือการตกเป็นเหยื่อได้ง่ายกว่าช่วงวัยอื่นๆ

“มีความสำคัญ เป็นวัยที่เสี่ยงต่อการถูกระงับหรือเด็กตกเป็นเหยื่อถูกระงับ จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่ให้ความคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพของเด็ก”

สำหรับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้น ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เล่าให้ฟังว่า ในเบื้องต้นหากได้รับแจ้งหรือรายงานว่าพบเห็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงถึงการทารุณกรรมหรือการถูกละเมิดต่อเด็ก จะต้องรีบแจ้งหรือรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือผู้ที่มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา 24

ส่วนกรณีถ้ามีการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำผิดและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องนั้น จะกระทำทารุณกรรมแก่เด็กอีก ก็ให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้น มีอำนาจกำหนดมาตรการควบคุมความประพฤติผู้ต้องหาห้ามเกินเขตกำหนดหรือห้ามเข้าใกล้ตัวเด็กในระยะที่ศาลกำหนด เพื่อป้องกันมิให้กระทำผิดซ้ำ

รวมทั้งการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษาตามมาตรา 66 นั้น ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เล่าให้ฟังว่า จะดำเนินการโดยการเรียกผู้ปกครอง หรือครู หรือนายจ้างของเด็กที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมมาว่ากล่าวตักเตือนในครั้งแรก และครั้งที่สองหากเด็กมีความประพฤติไม่เหมาะสมซ้ำ จะทำทัณฑ์บนกับผู้ปกครองหรือนายจ้างด้วย

“...หนึ่ง เรียกให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษา หรือนายจ้างมารับตัว เพื่อว่ากล่าวอบรมสั่งสอน สอง ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนนักเรียน สาม เรียกผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนหรือทำทัณฑ์บน”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวถึงปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ว่า เกิดขึ้นจากข้อจำกัดในเรื่องของบุคลากรและในเรื่องข้อกฎหมาย ซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานไว้โดยตำแหน่ง แต่ไม่ได้แต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ส่งผลให้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

“ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติงานไม่ได้ เนื่องจากเป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่ง ซึ่งต้องได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ทำให้เป็นอุปสรรคแก่การปฏิบัติงาน”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ว่า ควรกำหนดและแต่งตั้งอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างทันที่และเคร่งครัด รวมทั้งเป็นการประสานงานและแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เกิดขึ้นด้วย

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 13

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 41 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 10 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า การสงเคราะห์ คือ การให้ความช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรม เด็กที่เสี่ยงต่อการถูกระทำ ความผิด การคุ้มครอง คือ การที่เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือและป้องกันไม่ให้เกิดการทำทารุณกรรมต่อเด็ก ไม่ให้มีการล่วงละเมิดต่อเด็ก และป้องกันไม่ให้เด็กตกเป็นผู้กระทำความผิด

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติกล่าวเพิ่มเติมว่า การคุ้มครองเด็กมีความสำคัญ เนื่องจากเด็กเป็นวัยที่ต้องให้ความสำคัญและเป็นวัยที่เสี่ยงต่อการถูกระทำจากผู้ใหญ่

“มีความสำคัญมาก เพราะเด็กเป็นวัยที่ต้องให้ความสำคัญ เป็นวัยที่เสี่ยงต่อการถูกระทำ หรือเด็กตกเป็นผู้ถูกระทำ จึงจำเป็นที่ต้องมีหน่วยงานมาทำหน้าที่ให้ความคุ้มครอง และดูแลสวัสดิภาพของเด็ก”

ผู้ปฏิบัติงานเล่าให้ฟังว่า การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้น เริ่มต้นจากการที่มีผู้พบเห็นเหตุการณ์มาแจ้งความ ผู้ปฏิบัติงานจะสอบถามข้อมูลอย่างละเอียด หลังจากนั้นจะรีบดำเนินการไปตรวจสอบที่เกิดเหตุ ร่วมกับประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าร่วมทำงานในที่เกิดเหตุ และจะดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ต่อไปตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน

“ส่วนใหญ่เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงถึงการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็ก มักจะเป็นการนำตัวเด็กมาขอทานตามสะพานลอย และการใช้แรงงานเด็ก และเด็กมักจะตกเป็นเหยื่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศ”

สำหรับนักเรียน นักศึกษาที่มีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ผู้ปฏิบัติจะนำตัวมาสถานีตำรวจ เพื่อทำประวัติของเด็กและว่ากล่าวตักเตือน ก่อนเรียกให้ผู้ปกครองหรืออาจารย์ฝ่ายปกครองในสถานศึกษามารับตัวเด็กกลับไป

“กรณีนักเรียน นักศึกษา จะนำตัวมาที่โรงพัก แล้วจัดทำประวัติ แล้วประสานผู้ปกครองมารับตัว และได้อบรมเด็กให้รู้ในเรื่องที่เป็นภัยต่อเด็กและเยาวชน”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคก็คือ อำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งตำรวจผู้ปฏิบัติงานไม่ได้เป็นเจ้าของพนักงานโดยตำแหน่ง ซึ่งส่งผลให้เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ดังนั้นจึงควรได้รับการแต่งตั้งอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน

“ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก ตำรวจผู้ปฏิบัติงานไม่ได้เป็นเจ้าของพนักงาน โดยตำแหน่ง ต้องได้รับการแต่งตั้งจึงจะเป็นเจ้าพนักงาน ทำให้เป็นอุปสรรคแก่การปฏิบัติงาน”

นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่ง นั่นคือ การติดต่อประสานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติที่ระบุไว้เป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากหน่วยงานต่างๆ มักจะไม่ยินยอมมาร่วมปฏิบัติงานในที่เกิดเหตุ การติดต่อประสานงานก็มีการจำกัดเวลาภายในเวลาราชการเท่านั้น หากเกิดเหตุนอกเวลาราชการต้องระมัดระวังประสานงานในวันถัดไป ส่งผล

กระทบต่อการทำงานที่ล่าช้าและไม่สามารถสรุปผลหรือช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อจากการทารุณกรรมหรือถูกละเมิดได้ทันทั่วถึง

“มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาของผู้ปฏิบัติงานจากหน่วยงานอื่นๆ ต้องติดต่อกับในเวลาราชการเท่านั้น”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไว้ว่า ควรปรับปรุงตัวกฎหมาย โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานให้ชัดเจน และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติ รวมทั้งมีการประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติมากที่สุด

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 14

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 54 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโท เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 2 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 14 กล่าวว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นในการให้ความคุ้มครองเด็กเป็นสำคัญ อันเนื่องมาจากเด็กเป็นช่วงวัยที่ตกเป็นเหยื่อของการถูกรังแก และการถูกชักชวนให้กระทำผิดได้ง่ายกว่าช่วงวัยอื่นๆ ดังนั้นจึงควรมีกฎหมายรองรับและมีหน่วยงานในการให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กด้วย

“...สำคัญมาก หากไม่มีกฎหมายนี้รองรับ เด็กก็จะถูกเป็นเหยื่อได้โดยง่าย”

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้อธิบายให้ฟังว่า การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้น เมื่อมีผู้แจ้งเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เด็กถูกล่วงละเมิดหรือถูกทารุณกรรม จะจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจออกสืบสวน ค้นหาข้อเท็จจริง หากพบมีเหตุการณ์ดังกล่าวจริง จะดำเนินการตามขั้นตอนทางคดีอาญาต่อไป โดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือและช่วยบำบัดฟื้นฟูเด็ก

“จัดเจ้าหน้าที่ออกสืบสวนข้อเท็จจริง หากพบว่ามีกรกระทำดังนั้นจริงๆ ก็ดำเนินการจับกุมผู้ต้องหาส่งฟ้องเป็นคดีอาญาต่อไป และเหตุการณ์ที่พบบ่อย คือ พ่อจับลูกเลี้ยงโยนจากที่สูง และการทุบตีทำร้ายร่างกายเด็กในปกครอง รวมทั้งการบังคับให้เด็กเป็นขอทาน”

สำหรับโครงการส่งเสริมความปลอดภัยนักเรียน นักศึกษาตามมาตรา 66 ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าว่า ได้จัดโครงการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบถึงภัยอันตรายต่างๆ และวิธีการป้องกันตัวเองหากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ขึ้น รวมทั้งรณรงค์ให้เด็กช่วยแจ้งเบาะแสการทารุณกรรมเด็กหรือการล่วงละเมิดต่อเด็ก ซึ่งนับได้ว่าเป็นมาตรการการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการทารุณกรรมต่อเด็ก

รวมทั้งการจัดสายตรวจออกตรวจสอบสถานที่สุ่มเสี่ยงต่อการมีวุ่นวายของนักเรียน นักศึกษาในช่วงเวลาเรียนด้วย

“ออกไปให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา และจัดสายตรวจออกไปตรวจตราแหล่งที่อาจเป็นที่มั่วสุมของเด็กนักเรียน”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติท่านที่ 14 กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เกิดจากตัวผู้ปฏิบัติงานเองที่ขาดความเอาใจใส่ในการทำความเข้าใจพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว โดยมีความคิดที่ไม่ใช่เรื่องจำเป็นและไม่ใช่น้ำหนักของตนเอง จึงละเลยต่อการนำไปปฏิบัติตาม

นอกจากนี้ภาระหน้าที่ของตำรวจจะต้องรับผิดชอบในหลายส่วน จึงไม่สามารถปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ได้อย่างเต็มที่

“การขาดความเอาใจใส่ของผู้ปฏิบัติ เนื่องจากมีผู้ปฏิบัติบางคนไม่เข้าใจข้อความในพรบ.นี้ ประกอบกับตำรวจมีหน้าที่อื่นจะต้องปฏิบัติอีกมาก ทำให้การดำเนินการตามพรบ.นี้ไม่เต็มที่”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานที่ 14 แนะนำแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ว่า ควรจัดให้มีการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อทำความเข้าใจและเป็นแนวทางปฏิบัติให้ผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

รวมทั้งควรแบ่งภาระงานให้เจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างชัดเจน เพื่อกระจายงานและมีผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านนี้โดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 15

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 28 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโท เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 2 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า การสงเคราะห์เด็กอันได้แก่ กลุ่มเด็กเร่ร่อน เด็กกำพร้า เด็กที่ถูกทอดทิ้ง หรือเด็กที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งการคุ้มครองเด็กกลุ่มเหล่านี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเด็กเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่สามารถช่วยเหลือและดูแลตนเองได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะมีผู้ใหญ่ดูแลและคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็ก

“สำคัญมาก เพราะเด็กเป็นผู้ที่ต้องได้รับการคุ้มครองจากผู้ที่จะทารุณกรรมต่อเด็ก และใช้เด็กเป็นเครื่องมือการทำความผิด”

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติท่านนี้เล่าให้ฟังเพิ่มเติมว่า สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่แสดงถึงการทารุณกรรมหรือการล่วงละเมิดต่อเด็กที่พบเห็นและได้รับแจ้งเหตุเป็นประจำ คือ การลักขโมยเด็ก และบังคับให้เด็กเป็นขอทานหรือขายพวงมาลัย ซึ่งดำเนินการเป็นขบวนการค้ำมนุษย์

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าว่า หากได้รับแจ้งเหตุเด็กตกเป็นเหยื่อการทารุณกรรม จะรีบดำเนินการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าตรวจที่เกิดเหตุ และดำเนินการตามกฎหมายในกระบวนการยุติธรรมต่อไป

“ตรวจสอบที่เกิดเหตุ แล้วส่งฟ้องคดีต่อผู้กระทำความผิด และนำตัวเด็กไปบำบัดฟื้นฟู ทั้งสภาพร่างกายและสภาพจิตใจ โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”

สำหรับมาตรการหรือโครงการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า ส่วนใหญ่ได้ดำเนินการเข้าตรวจตราในห้างสรรพสินค้าและสวนสาธารณะในช่วงเวลาเรียน เพื่อสอดส่องและลดการจับกลุ่มมั่วสุมกระทำผิดหรือยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

“ดำเนินการเข้าไปตรวจจับและตรวจดูตามห้างสรรพสินค้าหรือสวนสาธารณะในช่วงเวลาที่เด็กเรียนว่าเด็ก โดดเรียนหรือไม่ และเราก็ชี้แจงให้เด็กนักเรียนฟังว่าการทำแบบนี้ไม่ดีอย่างไร”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เกิดจากการตัวเด็กเอง รวมทั้งผู้ปกครองของเด็กไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การทำงานและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเป็นไปอย่างยากลำบาก และต้องใช้เวลากว่าจะเสร็จสิ้นกระบวนการ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการเกรงกลัวอิทธิพลหรือการถูกบังคับจากผู้กระทำผิด จึงไม่สามารถให้ความร่วมมือ ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิดมารับบทลงโทษได้

“...เพราะบางครั้งการไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ก็ทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานลำบาก เขาอาจจะกลัวผู้กระทำผิดทำร้ายร่างกายก็ได้...”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานนี้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการในการให้ความคุ้มครองหรือให้ความปลอดภัยแก่ผู้ตกเป็นเหยื่อการถูกทารุณกรรมหรือถูกละเมิดอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพื่อให้เด็กหรือผู้ปกครองกล้าที่จะให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานและพยานบุคคลเข้าจับกุมและดำเนินคดีทางอาญาแก่ผู้กระทำผิดได้

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 16

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 26 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 3 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 16 อธิบายให้ฟังว่า การให้การสงเคราะห์ตามมาตรา 3, 4 (มาตรา 29) คือ การดำเนินการให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์แก่เด็ก เพื่อมิให้เด็กตกอยู่ในสภาพที่เกิดอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก กระบวนการจัดความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบุคคลในครอบครัวใหม่ เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายต่อเด็ก หรือไม่ให้เกิดการทำผิด อาจต้องแยกตัวเด็กออกจากสภาพแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยของเด็กและจะต้องกระทำด้วยความรอบคอบด้วย

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กว่า มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเด็กเป็นวัยที่ยังเยาว์ในด้านความคิดและกระบวนการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ จึงจำเป็นต้องมีบุคคลหรือหน่วยงานเข้ามาร่วมคุ้มครองและสงเคราะห์เด็ก เพื่อชักชวนให้เด็กเป็นคนดี และกระทำการในสิ่งดีๆ ถูกต้องตามครรลองครองธรรม

“มีความสำคัญ เพราะเด็กเป็นผู้ที่ยังเยาว์วัยในด้านความคิด การกระทำ และประสบการณ์ จึงควรได้รับการปกป้อง ดูแล และช่วยเหลือ”

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าให้ฟังว่า การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้น เริ่มต้นจากการสอบถามข้อมูล โดยรายละเอียดจากผู้พบเห็นหรือผู้แจ้งความ และรวบรวมพยานหลักฐานเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อสั่งการให้ดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิดและช่วยเหลือเด็ก รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติ

สำหรับการดำเนินการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา ตามมาตรา 66 นั้น ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าว่า ได้ดำเนินการดิงนักเรียนนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมเข้าร่วมโครงการโรงพักวิถีพุทธ โดยได้เรียนเชิญพระอาจารย์มาเทศน์ อบรมสั่งสอน และปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดให้ใหม่ เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนให้เด็กกลับมาเป็นคนดีในสังคม

“การนำเด็กนักเรียนที่หนีเรียนนำมาเข้าโครงการโรงพักวิถีพุทธ มาอบรมโดยใช้หลักพระพุทธศาสนาขัดเกลาโดยพระสงฆ์”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ว่า เกิดขึ้นจากตัวผู้ปฏิบัติงานเองที่ไม่เข้าใจในตัวบทบัญญัติในพระราชบัญญัติอย่างแท้จริง จึงทำให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางที่ไม่ถูกต้อง และไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติกำหนดไว้

“ผู้ปฏิบัตินำมาใช้ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติ”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ควรเริ่มต้นจากการจัดอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ เพื่อให้ทราบเจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อการปฏิบัติตามเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทิศทางเดียวกัน

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 17

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 40 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโท เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 17 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้อธิบายให้ฟังว่า ไม่ทราบถึงความหมายของการสงเคราะห์หรือ คุ้มครองเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 แต่เข้าใจและรู้ถึงเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติว่าต้องการที่จะช่วยเหลือ คุ้มครอง และสงเคราะห์เด็กที่มีปัญหาหรือเสี่ยงต่อ การกระทำผิดและเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อ เนื่องจากเด็กนั้นยังขาดประสบการณ์ ความรู้ ซึ่งอาจถูก ชักจูงไปในทางที่ผิด ซึ่งทำให้มีผลต่อประเทศชาติในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคุณภาพชีวิต เรื่อง ปัญหาอาชญากรรม

“เราต้องเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในการดูแลเด็ก ไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าหน้าที่เท่านั้น ทุกคนควรมีส่วนร่วม เพราะเด็กเป็นอนาคตของชาติ เด็กฉลาด ชาติเจริญ”

จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าว่า พบเจอเหตุการณ์หรือสถานการณ์ ที่แสดงถึงการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็ก นั่นคือ การให้เด็กมาเร่ร่อนขอทาน และขายมาลัย ตามท้องถนน ไม่ว่าจะทำด้วยความเต็มใจหาเงินให้พ่อแม่หรือถูกบังคับจากบุคคลอื่น

“มีการใช้แรงงานเด็กเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เป็นเหตุให้เด็กไม่ได้รับการดูแล เท่าที่ควร มีการบีบบังคับให้เด็กปฏิบัติงานที่ผิดกฎหมาย เช่น บังคับให้เด็กส่งยาเสพติด ขอทาน ตามสถานที่ต่างๆ ขายพวงมาลัยตามถนน”

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าให้ฟังว่า เคยดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา โดยไปเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดตามโรงเรียนต่างๆ โดยร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติท่านนี้กล่าวว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เป็นอย่างมาก เนื่องจากประชาชนทั่วไปไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 อีกทั้งยังไม่ทราบว่าเหตุใดจึงได้มีการออกกฎหมายฉบับนี้ ขึ้นมา ทำให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือหรือช่วยเหลือเด็กได้รวดเร็วเท่าที่ควร อีกทั้ง ผู้ปฏิบัติเองยังขาดความรู้ความเข้าใจ และบทบาทของตนเองตามระเบียบและวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง

“เจ้าหน้าที่เองยัง ไม่มีความเข้าใจในพระราชบัญญัติ แล้วประชาชนทั่วไปจะมีความเข้าใจได้อย่างไร”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติท่านนี้ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ปัญหาว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรให้ความรู้กับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง อาจารย์และเด็ก ให้เข้าใจถึงเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ และแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจนในกรณีที่พบปัญหา

“เจ้าหน้าที่ที่ออกกฎหมายรู้ว่าควรออกกฎหมาย แต่ไม่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ จะออกกฎหมายมาเพื่ออะไร”

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 18

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 50 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 10 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติท่านนี้กล่าวว่า เด็กเป็นผู้ที่ยังเยาว์วัยทั้งในด้านความคิด การกระทำ และประสบการณ์ จึงควรได้รับการปกป้องดูแลและช่วยเหลือตามที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ที่มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม 2547 นับเป็นกฎหมายหลักสำคัญที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานด้านการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครองตามกฎหมาย ได้แก่ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติกล่าวเพิ่มเติมว่า การคุ้มครองเด็กมีความสำคัญ เนื่องจากเด็กเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ หากมีตัวอย่างที่ดีส่งออกไปในทางที่ถูกต้องย่อมเป็นผลดีมากกว่าการมีตัวอย่างที่ไม่ดี

“มีความสำคัญมาก เพราะเด็กเป็นวัยที่ต้องให้ความสำคัญ เป็นวัยที่เสี่ยงต่อการถูกกระทำหรือเด็กตกเป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งผู้ปกครองควรเป็นตัวอย่างที่ดี ควรอบรมสั่งสอนไปในทางที่ถูกต้อง และจำเป็นที่ต้องมีหน่วยงานมาทำหน้าที่ให้ความคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพของเด็ก”

ผู้ปฏิบัติงานเล่าให้ฟังว่า การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้น เริ่มต้นจากการที่มีผู้พบเห็นเหตุการณ์มาแจ้งความ ไม่ว่าจะผ่านทางโทรศัพท์หรือไปพบด้วยตนเอง ผู้ปฏิบัติงานจะสอบถามข้อมูลอย่างละเอียด หลังจากนั้นจะรีบดำเนินการไปตรวจสอบที่เกิดเหตุ ร่วมกับประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเข้าร่วมทำงานในที่เกิดเหตุ และจะดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ต่อไปตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน

“ส่วนใหญ่เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงถึงการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็ก มักจะเป็นการใช้แรงงานเด็ก โดยบิดามารดาให้เด็กมาขึ้นขายพวงมาลัยตามถนน เสี่ยงต่อการถูกรถชน”

สำหรับนักเรียน นักศึกษาที่มีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ผู้ปฏิบัติจะนำตัวมาสถานีตำรวจ เพื่อทำประวัติของเด็กและว่ากล่าวตักเตือน ก่อนเรียกให้ผู้ปกครองหรืออาจารย์ฝ่ายปกครองในสถานศึกษามารับตัวเด็กกลับไป

“กรณีนักเรียน นักศึกษา จะนำตัวมาที่โรงพัก แล้วจัดทำประวัติ แล้วประสานผู้ปกครองมารับตัว และได้อบรมเด็กให้รู้ในเรื่องที่เป็นภัยต่อเด็กและเยาวชน”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญก็คือ ตำรวจผู้ปฏิบัติงานไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่ง ทำให้เกิดความไม่ใส่ใจในการตรวจสอบ ดูแลเกี่ยวกับเด็ก แต่ด้วยความเป็นเจ้าของหน้าที่ตำรวจนั้นมีอำนาจตามกฎหมายอยู่แล้ว หากพบเห็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ ก็มีอำนาจที่จะกระทำการได้ตามสมควร

“ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก ตำรวจผู้ปฏิบัติงานไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่ง ต้องได้รับการแต่งตั้งจึงจะเป็นเจ้าพนักงาน ทำให้เป็นอุปสรรคแก่การปฏิบัติงาน แต่ถึงไม่มีอำนาจตามกฎหมายแต่ก็มีอำนาจและหน้าที่ของตำรวจ”

นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่ง นั่นคือ การติดต่อประสานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติที่ระบุไว้เป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากหน่วยงานต่างๆ มักจะไม่ยินยอมมาร่วมปฏิบัติงานในที่เกิดเหตุ การติดต่อประสานงานก็มีการจำกัดเวลาภายในเวลาราชการเท่านั้น หากเกิดเหตุนอกเวลาราชการต้องติดต่อประสานงานในวันถัดไป ส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ล่าช้าและไม่สามารถสรุปผลหรือช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อจากการทารุณกรรมหรือถูกละเมิดได้ทันทั่วถึง

“มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาของผู้ปฏิบัติงานจากหน่วยงานอื่นๆ ต้องติดต่อในเวลาราชการเท่านั้น”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดอบรมให้ความรู้และทำการแต่งตั้งเจ้าพนักงานเป็นประจำทุกปี โดยกำหนดเป็นช่วงเวลาชัดเจน และบังคับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสายป้องกันและปราบปรามทุกนายเข้ารับการอบรมและตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อจะได้เกิดความตื่นตัวต่อการปฏิบัติที่ถูกต้อง

“ควรจัดอบรมและแต่งตั้งเจ้าพนักงานเป็นประจำทุกปี”

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 19

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 49 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 20 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ ได้แก่ เด็กเร่ร่อนหรือเด็กกำพร้า เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลง เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ด้วยเหตุใดๆ เช่น ถูกจำคุก กักขัง พิกัด ทูพพลภาพ เจ็บป่วยเรื้อรัง ยากจน เป็นผู้เยาว์ หย่า ถูกทิ้งร้าง เป็นโรคจิตหรือโรคประสาท เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรือประกอบอาชีพไม่เหมาะสมอันอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกายหรือจิตใจของเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติเสื่อมเสียในทางศีลธรรมอันดีหรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ เด็กพิการ เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก และเด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ ส่วนเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ได้แก่ เด็กที่ถูกทารุณกรรม เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด และเด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ

“เมื่อพบเห็นการทารุณกรรมเด็ก ควรรอดูเข้าช่วยเหลือได้ในเบื้องต้น และแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือศูนย์พิทักษ์ให้เข้ารับการดูแลช่วยเหลือต่อไป”

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า การคุ้มครองเด็กมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากเด็กเป็นกลุ่มคนที่จะเติบโตต่อไปในภายภาคหน้า หากเริ่มต้นไม่ดีต่อไปในอนาคตเด็กเหล่านี้จะเป็นตัวสร้างปัญหาต่อไป ทำให้ประเทศชาติขาดความเจริญก้าวหน้า

“มีความสำคัญต่อการพัฒนาบ้านเมือง เพราะเด็กในอนาคตข้างหน้าจะต้องเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะฉะนั้นจึงต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับเด็กบัญญัติขึ้น”

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เล่าให้ฟังถึงการปฏิบัติงานที่ผ่านมาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เคยออกตรวจท้องที่พบเด็กถูกทารุณกรรม โดยเด็กตกเป็นเหยื่อทางอาชญากรรม และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าช่วยเหลือเด็กผู้ถูกกระทำดังกล่าว

“พบการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กแล้วเข้าตรวจสอบ และประสานไปยังศูนย์พิทักษ์คุ้มครองเกี่ยวกับเด็กหรือมูลนิธิต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือโดยตรงเกี่ยวกับการทารุณกรรมเด็ก”

ส่วนการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าว่า เคยเป็นวิทยากรอบรมนักเรียนเกี่ยวกับวินัยจรรยาและยาเสพติด และเป็นคณะกรรมการของสมาคมผู้ปกครอง ซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้กับทางสมาคมผู้ปกครอง

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าให้ฟังถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ดังกล่าว พบว่า พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ระบุหรือกำหนดบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง และไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของพระราชบัญญัติฉบับนี้อย่างแท้จริง จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามพรบ.ดังกล่าวได้

“ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มีอุปสรรคต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในบางส่วน ซึ่งไม่ได้กำหนดชัดเจน และในบางครั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ตามพรบ.นี้ อย่างดีพอ ทำให้ไม่สามารถบังคับใช้พรบ.ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

นอกจากนี้พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวยังคงมีความล้าหลังในบางมาตรา ไม่ปรับปรุงให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่สัมฤทธิ์ผล

“ไม่มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ทำให้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะสถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ต้องร่วมกันแก้ไข ปัญหาเพิ่มขึ้น”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ควรปรับปรุงพระราชบัญญัติฉบับนี้ในบางมาตราให้เข้ากับสถานการณ์ของสังคมในปัจจุบัน เพื่อการคุ้มครองเด็กมีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนี้ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ทำงานซ้ำซ้อนกันของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ควรมีการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้รับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 อย่างแท้จริง

“กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องโดยตรง และจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546”

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 20

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 42 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 5 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า การสงเคราะห์และการคุ้มครองเด็กนั้น คือ การเข้าช่วยเหลือเด็ก ไม่ว่าจะเด็กจะตกเป็นเหยื่อหรือเด็กเป็นผู้กระทำผิดเสียเอง โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเมื่อพบเห็นหรือได้รับแจ้งจากประชาชนต้องรีบเข้าช่วยเหลือหรือประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า

“การสงเคราะห์และการคุ้มครองเด็กนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็กนั้นยังไม่มีความคิดและประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต ผู้ใหญ่ควรเป็นคนคอยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องที่ควร หากเด็กนั้นกระทำผิดหรือตกเป็นเหยื่อแล้ว ผู้ใหญ่เองนั้นแหละคือคนที่จะต้องรับผิดชอบ”

จากการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติเล่าให้ฟังอีกว่า ขณะตนปฏิบัติหน้าที่นั้นตนมักจะพบเด็กถูกละเมิดทางเพศและถูกทารุณกรรมเป็นประจำ โดยส่วนมากพบในชุมชนที่มีฐานะค่อนข้างยากจนหรือชุมชนที่เป็นเป่ายาเสพติด เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เป็นแหล่งก่ออาชญากรรม โดยเมื่อพบเห็นได้เข้าระงับเหตุ ตรวจสอบ และประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็ก

ส่วนการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้
เล่าว่า ตนเองได้เข้าไปตรวจสอบตามร้านเกมส์อยู่เป็นประจำ โดยเมื่อพบเห็นเด็กที่แต่งกาย
ชุดนักเรียนหรืออายุไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเข้าร้านเกมส์ จะดำเนินการแจ้งผู้ปกครองหรืออาจารย์ให้มา
รับตัว และดำเนินคดีกับผู้ประกอบการ

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติเล่าให้ฟังว่า จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาที่มีอุปสรรคในการปฏิบัติตาม
พระราชบัญญัตินี้ คือ ขาดการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นจะปฏิบัติงานทั้งวัน โดยแบ่งเวรยาม เมื่อมีเหตุเกิดในช่วงเวลาหยุดราชการ
หรือเวลากลางคืน เจ้าหน้าที่ตำรวจประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่
คอยให้การสนับสนุน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ทราบถึงขั้นตอนการดำเนินการ ทำให้การปฏิบัติ
ตามพระราชบัญญัตินี้ขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง เด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ทุกพื้นที่ว่าหน่วยงานตนเองชื่อหน่วยงานใด อยู่ที่ใด มีหน้าที่อย่างไร และจะประสานงานได้กับใคร
และใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 21

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 30 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน
ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 4 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติท่านนี้กล่าวว่า ตนเองเข้าใจความหมายของคำว่า การสงเคราะห์และ
การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ยังอธิบายคำว่า ทารุณกรรมอีกด้วยว่า คือ การกระทำ จงดเว้นกระทำ ทำให้
เสื่อมเสียเสรีภาพ ทำให้เกิดอันตรายแก่กายและจิตใจ กระทำทางเพศแก่เด็ก ใช้เด็กกระทำหรือ
ประพฤตินลักษณะน่าจะเป็นอันตรายแก่กาย จิตใจ ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรม ไม่ว่าเด็กจะยินยอม

หรือไม่ เด็กที่เพิ่งได้รับการสงเคราะห์ ได้แก่ เด็กเร่ร่อน เด็กกำพร้า เด็กถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลง ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูด้วยเหตุใดๆ เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรือประกอบอาชีพไม่เหมาะสมอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกายหรือจิตใจของเด็ก เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์มิชอบ ถูกทารุณกรรม เด็กตกอยู่ในภาวะอาจเป็นเหตุให้มีความประพฤติน่าเสียดายในทางศีลธรรม เกิดอันตรายแก่กายจิตใจ เด็กพิการ เด็กที่อยู่ในสภาพลำบาก และเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ตามที่กฎกระทรวงกำหนด

ซึ่งหากพบเห็นเด็กซึ่งมีลักษณะตรงตามข้างต้นให้รีบดำเนินการเข้าช่วยเหลือ โดยให้รีบแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือผู้มีอำนาจหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เพื่อให้การคุ้มครองเด็กตามพระราชบัญญัติ

ผู้ปฏิบัติยังเล่าให้ฟังอีกว่า การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กที่ผ่านมา เมื่อรับแจ้งเหตุ จะรายงานให้แก่ผู้บังคับบัญชาทราบและสั่งการ จากนั้นจะดำเนินการประสานกับชุดปฏิบัติการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเข้าช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมหรือถูกละเมิด

“ที่ผ่านมาเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่พบเห็นเป็นประจำ คือ เด็กถูกบังคับให้เดินเร่ขายดอกไม้บนถนน และเมื่อได้รับแจ้งเหตุจะรีบดำเนินการตามขั้นตอนอย่างรวดเร็ว”

อย่างไรก็ตามจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้เล่าว่า เมื่อพบเห็นนักเรียน นักศึกษาที่ประพฤติน่าเสียดายไม่เหมาะสม จะเรียกมาทำประวัติที่หน่วยงานและอบรมตักเตือนเกี่ยวกับพฤติกรรมดังกล่าว และจะเรียกผู้ปกครองหรือครูมารับตัวเด็กกลับไป

“นำตัวมาบันทึกประวัติที่หน่วย พร้อมกับอบรมตักเตือนถึงข้อเสียของการประพฤติน่าเสียดาย ไม่สมควร ประสานแจ้งครูอาจารย์ ฝ่ายปกครอง หรือผู้ปกครองมารับตัวกลับไป”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติท่านนี้กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ คือ การขาดความรู้ความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง เนื่องจากประสบการณ์ที่ผ่านมาพบว่าการรับแจ้งเหตุ นั้น คนมีหน้าที่แค่โทรศัพท์ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพียงเท่านั้น ไม่ทราบว่าควรดำเนินการเป็นอย่างไรต่อไป

“ทราบเพียงแต่จะให้ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติท่านนี้กล่าวว่า ในการแก้ไขปัญหาควรเริ่มที่ตัวเองก่อน โดยผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องนั้นต้องศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่ตนไม่รู้ว่าควรจะต้องดำเนินการอย่างไร หากไม่รู้ควรสอบถามจากผู้รู้หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ และยังเสนออีกว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่ละพื้นที่ให้เข้าใจให้พระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 22

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 51 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม 30 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติท่านนี้กล่าวว่า ตนเองเข้าใจความหมายของคำว่า การสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ซึ่งจากการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้พบว่า เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ ได้แก่ เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรมหรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติดีเสื่อมเสียในทางศีลธรรมอันดี หรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ รวมทั้งเด็กเร่ร่อน เด็กกำพร้า เด็กที่ถูกทอดทิ้ง และเด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก และเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ได้แก่ เด็กที่ถูกทารุณกรรม เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด และเด็กที่อยู่ในสภาพที่จะต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้ผู้พบเห็นพฤติการณ์ที่มีการทารุณกรรมต่อเด็กให้รีบแจ้งต่อนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยทันที และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจแยกตัวเด็กจากครอบครัวโดยเร็วที่สุด การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กต้องจัดให้มีการรักษาทางร่างกายและจิตใจทันทีถ้าพนักงานเห็นสมควร อาจส่งตัวเด็กไปสถานแรกรับก่อนก็ได้ ในระหว่างการสืบเสาะและพินิจเพื่อหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสม

จากการปฏิบัติที่ผ่านมาเมื่อมีผู้มาแจ้งว่าพบการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็กจะรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติเข้าตรวจสอบพร้อมเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า เคยได้ดำเนินการที่เป็นการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน และนักศึกษาตามมาตรา 66 โดยการจัดโครงการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอาชญากรรมในครอบครัวแก่ผู้ปกครอง และร่วมประสานงานกับฝ่ายปกครองของสถานศึกษา เพื่อลดปัญหาเด็กถูกละเลย

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติกล่าวว่า มีปัญหาและอุปสรรคในด้านอำนาจหน้าที่ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ปฏิบัติท่านนี้กล่าวว่า ให้ทางกระทรวงหลักที่มีบทบาทหน้าที่ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จัดให้มีการอบรมแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ และจัดทำบัตรให้แก่ผู้ที่ผ่านการอบรมด้วย เพื่อจะได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

4.1.2 กลุ่มผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 โดยการตั้งประเด็นของแบบสัมภาษณ์และนำเสนอ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ภูมิหลังส่วนบุคคล

ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ประเด็นที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ประเด็นที่ 4 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้บริหารท่านที่ 1

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 52 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโท เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร
ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ 32 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

การปฏิบัติหน้าที่ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัด
กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 มีวิธีการปฏิบัติดังนี้

1. การรับแจ้งเหตุจากบุคคลทั่วไปตามช่องทางการสื่อสารที่ให้บริการ ได้แก่ แจ้ง
โดยตรงที่สถานีตำรวจที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ซึ่งมีทั้งหมด
11 สถานี หรือแจ้งไปยังส่วนกลางของกองบัญชาการตำรวจนครบาล คือ กองกำกับการเด็กและสตรี
มีเจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุตาม โครงการรับแจ้งเหตุผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว แจ้งเหตุ
ทางโทรศัพท์ แจ้งเหตุทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน

2. แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่รับผิดชอบในพื้นที่เกิดเหตุดำเนินการตรวจสอบ
ข้อเท็จจริง แล้วรายงานผลให้ทราบ หากพบเด็กถูกการกระทำทารุณกรรมหรือเด็กเสี่ยงต่อการ
กระทำผิดให้นำตัวเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องมาทำการ

3. แจ้งเจ้าหน้าที่ศูนย์ประชาบดี (1300) ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ทราบ เพื่อหารือร่วมกัน หากเด็ก
ถูกระทำ (ม.26, 27) จะต้องแยกเด็กหรือให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก
พ.ศ.2546 ดำเนินการแล้วแต่กรณี และดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำต่อเด็ก (ม.26, 27)

4. นำตัวส่งพนักงานสอบสวนท้องที่เกิดเหตุดำเนินการทางกฎหมายต่อไป
สำหรับกรณีเด็กเสี่ยงต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับการประทุพติคนไม่สมควร โดยการ
หนีเรียนไปมั่วสุมตามสวนสาธารณะ โรงภาพยนตร์ หรือสถานที่ต่างๆ ทางกองบังคับการตำรวจ
นครบาล 2 ได้สั่งการให้แต่ละสถานีดำเนินการให้คำปรึกษาแนะนำผู้ปกครอง และดำเนินการ
จัดกิจกรรมด้านการสโมสร นันทนาการ เข้าค่ายพักแรม เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็ก
และยังได้ดำเนินโครงการส่งเสริมพุทธศาสนาและจริยธรรมเชิงรุกเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็ก
และเยาวชนที่ประทุพติคนไม่สมควร “โรงพักวิถีพุทธ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่หลักธรรม
คำสั่งสอนให้แก่เด็กและเยาวชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประทุพติปฏิบัติตนให้อยู่ใน
ศีลธรรม โดยตระหนักและรู้คุณค่าในคุณธรรม จริยธรรม เพื่อจรรโลงจิตใจให้แก่เด็กและเยาวชน
ตามวิถีของชาวพุทธ โดยอาศัยหลักธรรมเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และกำหนดทิศทางการดำเนินชีวิต

นำไปสู่หนทางสว่าง โดยใช้ธรรมะนำพาเด็กและเยาวชนให้หลุดพ้นจากวัตถุนิยม และเดินกลับสู่สังคมด้วยความมั่นคงทางจิตใจ ใช้ชีวิตปกติสุขด้วยระเบียบทางความคิดที่ยั่งยืน มีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อดำเนินยุทธศาสตร์การป้องกันเป็นปฏิบัติการเชิงรุกในการจัดระเบียบทางความคิดและปรับปรุงพฤติกรรมให้แก่เด็กและเยาวชนที่ประพฤติตนไม่สมควร ในลักษณะให้การปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีงามด้วยวิธีการเสริมสร้างศีลธรรม จริยธรรม และการสงบจิตใจเพื่อให้เกิดการตระหนักถึงภัยในสังคม จนเกิดการฉุกฉุค ซึ่งมีวิธีการดำเนินการ โดยการจัดให้เด็กและเยาวชนที่ประพฤติตนไม่สมควร เข้าอาคาร “โรงพัก วิถีพุทธ” กราบพระ นั่งสมาธิสงบจิตใจ จากนั้นปล่อยให้เด็กและเยาวชนนั่งทบทวนพฤติกรรมที่ผ่านมา ภายใต้การกำกับ ดูแล และให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่วิทยากร เพื่อให้ตระหนักถึงช่วงเวลาที่สุดสูญเสียไปกับการกระทำที่ไม่สมควร และเสียค่าต่อเวลาที่สามารถนำไปสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคม และจัดให้มีการบรรยายเสริมสร้างความรู้ คู่คุณธรรม โดยวิทยากรผู้มีความรู้และประสบการณ์ พร้อมสื่อสร้างสรรค์รูปแบบต่างๆ ให้การอบรม เตือนสติ สร้างจิตสำนึกที่ดีงาม รวมทั้งอธิบายถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อความรู้สึกของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนผลร้ายที่จะตามมาทางสังคม และความผิดทางกฎหมาย สุดท้ายจัดให้เด็กและเยาวชนพบกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครู อาจารย์ ขอบมาต่อความผิดพลาดและสัญญาว่าจะไม่ทำอีก จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการให้อภัยทางสังคม ส่งคืนเด็กและเยาวชนกลับสู่สถาบันครอบครัว หรือสถานศึกษาต่อไป พร้อมติดตามประเมินผลในเชิงพฤติกรรม

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ข้อจำกัดของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ที่ทำให้เกิดความยากลำบากในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ คือ

- ด้านอำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

- ด้านการดำเนินการกับเด็ก

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีปัญหา คือ

- เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญมีไม่เพียงพอ เนื่องจากในการปฏิบัติหน้าที่ต้องใช้พรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ควบคู่ไปกับพรบ.อื่นๆ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกฎหมายบางฉบับยังเป็นเรื่องใหม่ ทำให้เจ้าหน้าที่ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติ

- การประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก (ม.24) หรือพ่อแม่ผู้ปกครอง

- ด้านขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการกับเด็ก และผู้กระทำต่อเด็ก (ม.26, 27)

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

- ให้กระทรวงหลักที่มีบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จัดให้มีการอบรมแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ และจัดทำบัตรให้แก่ผู้ผ่านการอบรมด้วย เพื่อจะได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

- ให้กระทรวงที่มีหน้าที่หลักตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จัดให้บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพ (ม.24) จัดเจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุหรือเจ้าหน้าที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความคล่องตัว และรวดเร็วตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้

สุดท้ายผู้บริหารท่านนี้กล่าวว่า การพัฒนาองค์ความรู้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องกำหนดผู้รับผิดชอบโดยตรงก่อน เช่น สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 พระราชบัญญัติอื่นๆ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และนำมาอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ทราบสาระสำคัญและเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยกำหนดให้มีการอบรมตั้งแต่ระดับผู้บริหาร เพื่อถ่ายทอดแก่เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ และกำหนดให้มีการประเมินผลการอบรมในทุกระดับ

ผู้บริหารท่านที่ 2

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 48 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโท เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ 30 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้บริหารท่านนี้กล่าวว่า ตามพระราชบัญญัตินี้ตีความหมายของคำว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไว้ไม่ชัดเจน บอกเพียงว่าเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ คือ ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งจะเป็นเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ต่อเมื่อมีการตั้งแต่จากรัฐมนตรีเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติทุกพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ซึ่งตามพระราชบัญญัติฉบับนี้มีส่วนที่มีอัตราโทษทางอาญา ประกอบกับในบางมาตรานั้น มีการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจไว้ด้วย ฉะนั้นแม้เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจไม่ใช่เจ้าพนักงานตาม

พระราชบัญญัตินี้โดยตรง แต่ก็ยังมีบทบาทและความเกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ตามฐานะเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

มาตรา 29 ผู้ใดพบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามหมวด 3 และหมวด 4 จะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 โดยมีชักช้า

แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับตัวเด็กไว้รักษาพยาบาล ครู อาจารย์ หรือนายจ้าง ซึ่งมีหน้าที่ดูแลเด็กที่เป็นศิษย์หรือลูกจ้าง จะต้องรายงานให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจทราบ โดยมีชักช้า หากเป็นที่ปรากฏชัดหรือน่าสงสัยว่าเด็กถูกทารุณกรรมหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

การแจ้งหรือการรายงานตามมาตรา นี้ เมื่อได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง

มาตรา 41 ผู้ใดพบเห็นหรือประสบพฤติการณ์ที่น่าเชื่อว่าจะมีการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กให้รีบแจ้งหรือรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 ได้รับแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง หรือเป็นผู้พบเห็นหรือประสบพฤติการณ์ที่น่าเชื่อว่าจะมีการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กในสถานที่ใด ให้มีอำนาจเข้าตรวจค้นและมีอำนาจแยกตัวเด็กจากครอบครัวของเด็กเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กโดยเร็วที่สุด

การแจ้งหรือการรายงานตามมาตรา นี้ เมื่อได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง

มาตรา 43 กรณีที่ผู้ปกครองหรือญาติของเด็กเป็นผู้กระทำทารุณกรรมต่อเด็ก ถ้ามีการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำผิดและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะถูกฟ้องนั้นจะกระทำทารุณกรรมแก่เด็กอีกก็ให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นมีอำนาจกำหนดมาตรการคุ้มครองความประพฤติผู้นั้น ห้ามเข้าเขตกำหนด หรือห้ามเข้าใกล้ตัวเด็กในระยะที่ศาลกำหนด เพื่อป้องกันมิให้กระทำการดังกล่าวและจะสั่งให้ผู้นั้นทำทัณฑ์บนตามวิธีการที่กำหนดไว้ตามมาตรา 46 และมาตรา 47 แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วยก็ได้

หากยังไม่มีการฟ้องคดีอาญาหรือไม่ฟ้องคดีอาญา แต่มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการกระทำทารุณกรรมแก่เด็กอีก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 หรือพนักงานอัยการ ยื่นคำขอต่อศาลตามมาตรา 5 เพื่อออกคำสั่งมิให้กระทำการดังกล่าว โดยกำหนดมาตรการคุ้มครองประพฤติกและเรียกประกันด้วยก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หากศาลเห็นว่ามิเหตุจำเป็นเร่งด่วนเพื่อคุ้มครองเด็กมิให้ถูกกระทำทารุณกรรมอีก ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ตำรวจจับกุมผู้ที่เชื่อว่าจะกระทำทารุณกรรมแก่เด็กมาทักขังไว้มีกำหนดครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

การพิจารณาออกคำสั่งหรือการเรียกประกันตามมาตรา นี้ ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

มาตรา 66 พนักงานเจ้าหน้าที่ตามหมวดนี้มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) สอบถามครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษา เกี่ยวกับความประพฤติ การศึกษานิสัยและสติปัญญาของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ฝ่าฝืนมาตรา 64

(2) เรียกให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษานั้นกำลังศึกษาอยู่มารับตัวนักเรียนหรือนักศึกษา เพื่อว่ากล่าวอบรมสั่งสอนต่อไป

(3) ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนนักเรียนหรือนักศึกษา

(4) เรียกผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือน หรือทำทัณฑ์บนว่าจะปกครองดูแลมิให้ นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนมาตรา 64 อีก

(5) สอดส่องดูแลรวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งที่ชักจูงนักเรียนหรือนักศึกษาให้ประพฤติในทางมิชอบ

(6) ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหมวดนี้

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้บริหารท่านนี้กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ คือ การที่ตำรวจไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้อย่างแท้จริง แม้จะให้อำนาจและหน้าที่บางอย่างให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินการแล้วก็ตาม ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนมากขาดความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ แม้จะมีผู้บริหารบางคนหรือมีเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนได้รับการอบรมและแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้แล้วก็ตาม ยังไม่เพียงพอในการเผยแพร่ให้ความรู้และไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้บริหารท่านนี้เสนอว่า ควรให้ดำเนินการตามนโยบาย คือการให้ระดับผู้บริหารเป็นผู้สั่งการ ควรให้มีการประชุมสัมมนาร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งให้เห็นถึงปัญหาในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และกำหนดแนวทางการอบรมให้ความรู้และมีการแต่งตั้งเจ้าพนักงาน โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าจะมีการเปิดอบรมในช่วงเดือนใดของทุกปี และกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรมให้ชัดเจน เพื่อให้ได้เจ้าพนักงานที่มีประสิทธิภาพและตรงกับการปฏิบัติงานจริงตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

ผู้บริหารท่านที่ 3

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

อายุ 53 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโท เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ 35 ปี

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้บริหารท่านนี้กล่าวว่า การที่เจ้าหน้าที่เข้าไปมีส่วนในการช่วยเหลือเด็กที่เป็นเหยื่อ หรือการที่เด็กเป็นผู้มีพฤติกรรมเสี่ยงนั้น ถือเป็นปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 แม้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะไม่ใช้เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ก็ตาม แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังพูดถึงตำรวจให้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ วิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น คือการรับแจ้งเหตุจากบุคคลทั่วไปตามช่องทางการสื่อสารที่ให้บริการ ได้แก่ แจ้งโดยตรงที่สถานีตำรวจที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ซึ่งมีทั้งหมด 11 สถานี หรือแจ้งไปยังส่วนกลางของกองบัญชาการตำรวจนครบาล คือ กองกำกับการเด็กและสตรี มีเจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุตามโครงการรับแจ้งเหตุผู้ถูกรังแกด้วยความรุนแรงในครอบครัว แจ้งเหตุทางโทรศัพท์ แจ้งเหตุทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน ซึ่งจะทำการแจ้งวิทยุไปยังเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่รับผิดชอบในพื้นที่เกิดเหตุดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง แล้วรายงานผลให้ทราบ หากพบเด็กถูกรังแกทารุณกรรมหรือเด็กเสี่ยงต่อการกระทำผิดให้นำตัวเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องมาทำการจากนั้นทำการแจ้งเจ้าหน้าที่ศูนย์ประชาบดี (1300) ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ทราบ เพื่อหารือร่วมกัน หากเด็กถูกรังแก (ม.26, 27) จะต้องแยกเด็กหรือให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ดำเนินการ แล้วแต่

กรณี และดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำต่อเด็ก (ม.26, 27) นำตัวส่ง พนักงานสอบสวนท้องที่ที่เกิดเหตุดำเนินการทางกฎหมายต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้บริหารท่านนี้กล่าวว่า ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านการอบรมและได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ ทำให้ขาดความเข้าใจและไม่ทราบถึงวิธีการดำเนินการ ประกอบกับไม่ทราบว่าบุคคลใดผ่านการอบรมหรือได้รับการแต่งตั้ง

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้บริหารท่านนี้ให้ความเห็นว่า ควรมอบหมายงานเฉพาะทางเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก ให้แต่ละสถานีตำรวจจัดตั้งขึ้นเพื่อศึกษาหรือไปเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นทางกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ได้ประสานงานไปยังหน่วยงานของตำรวจซึ่งรับหน้าที่โดยเฉพาะ คือ กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้ารับการอบรมและเป็นเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้จำนวนหลายคน และควรมีการประสานงานโดยตรงกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และกระทรวงศึกษาธิการ หากทั้งสองกระทรวงจัดการอบรมเจ้าหน้าที่ ขอให้แจ้งทางกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ด้วยเพื่อจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรม เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจ และนำมาปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามการที่จะขับเคลื่อนพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ให้ได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทุกฝ่ายจะต้องให้ความสนใจ ร่วมมือกันทำหน้าที่อย่างเต็มที่ เพื่อลดปัญหาเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นในสังคมทุกวันนี้ให้น้อยลงจนสามารถควบคุมได้ เด็กและเยาวชนของไทยก็จะเจริญเติบโต มีพัฒนาการสมวัยมีความประพฤติเหมาะสม มีความปลอดภัย และรับผิดชอบต่อสังคม

แนวคิดในการคุ้มครองเด็กให้สัมฤทธิ์ผลและยั่งยืน

1. เด็กเรียนรู้ เด็กเป็นศูนย์กลาง ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันฝึกเด็กให้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
2. รัฐอุ้มชู รัฐต้องปกป้องคุ้มครองเด็กให้พ้นจากภัยอันตราย โดยสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่วัยแรกเกิด
3. คุณครูอบรม โรงเรียน สถานศึกษา ครู อบรมสั่งสอนเด็กทั้งทางวิชาการและการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม

4. ชุมชนดูแล ชุมชนมีส่วนช่วยเหลือเฝ้าระวังดูแลเด็ก จัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม
5. พ่อแม่ใกล้ชิด ธรรมชาติของพ่อแม่ต้องเลี้ยงดูลูกอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและความเข้าใจ
6. แขนงสิทธิหลักธรรม ทุกฝ่ายนำหลักธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตนเองและเด็ก

4.2 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์

4.2.1 การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

4.2.1.1 การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันและปราบปราม จำนวน 22 คน ที่ได้ทำการสัมภาษณ์พบว่า มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน นั่นคือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กนั้นจะต้องสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงถึงการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็กจากผู้พบเห็นหรือผู้แจ้งเหตุอย่างละเอียดแล้วนำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อสั่งการ หลังจากนั้นเข้าตรวจจุดเกิดเหตุและช่วยเหลือเด็กร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งการปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นจะต้องปฏิบัติภายในเวลาอันรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของเด็ก

“แจ้งส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ชุดปฏิบัติการ นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยา ทราบ เพื่อดำเนินการตามกระบวนการของกฎหมายต่อไป”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2555)

“เมื่อพบเห็นการทารุณกรรมเด็ก ควรรอดเข้าช่วยเหลือได้ในเบื้องต้น และแจ้งเจ้าหน้าที่ ตำรวจหรือศูนย์พิทักษ์ให้เข้ารับการดูแลช่วยเหลือต่อไป”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 4, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2555)

“ประสานเจ้าหน้าที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดส่งพนักงาน เจ้าหน้าที่ออกไปให้ความช่วยเหลือตามที่ได้รับแจ้งมา จนกระทั่งพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถช่วยเหลือได้รับความคุ้มครองตามพรบ.คุ้มครองเด็กได้”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 5, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2555)

“ถ้ามีการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำผิด และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ที่ถูกฟ้องนั้นจะกระทำทารุณกรรมต่อเด็กอีก ก็ให้ศาลพิจารณาคดีนั้น อำนาจกำหนดมาตรการการควบคุมความประพฤติ นั้น โดยห้ามเข้าเขตกำหนดหรือเข้าใกล้ตัวเด็กในระยะที่ศาลกำหนด...”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 8, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2555)

“รีบประสานงานกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน และต้องตรวจสอบว่าเด็กถูกกระทำทารุณได้รับบาดเจ็บหรือไม่”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 11, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2556)

“ผู้ปฏิบัติงานจะสอบถามข้อมูลอย่างละเอียด หลังจากนั้นจะรีบดำเนินการไปตรวจสอบที่เกิดเหตุ ร่วมกับประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าร่วมทำงานในที่เกิดเหตุ และจะดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ต่อไปตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 13, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2556)

4.2.1.2 การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 3 คน พบว่า เมื่อรับแจ้งเหตุจากบุคคลทั่วไปตามช่องทางการสื่อสารที่ให้บริการได้แก่ แจ้งโดยตรงที่สถานีตำรวจที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ซึ่งมีทั้งหมด 11 สถานี หรือแจ้งไปยังส่วนกลางของกองบัญชาการตำรวจนครบาล คือ กองกำกับการเด็กและสตรี ซึ่งมีเจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุตามโครงการรับแจ้งเหตุผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว แจ้งเหตุทางโทรศัพท์ แจ้งเหตุทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน หลังจากนั้นจะแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่รับผิดชอบในพื้นที่เกิดเหตุดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วรายงานผลให้ทราบ หากพบเด็กถูกการกระทำทารุณกรรมหรือเด็กเสี่ยงต่อการกระทำผิด ให้นำตัวเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องมาที่ทำการ ร่วมกับแจ้งเจ้าหน้าที่ศูนย์ประชาบดี (1300) ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ทราบ เพื่อหารือร่วมกัน และนำตัวส่งพนักงานสอบสวนท้องที่ที่เกิดเหตุดำเนินการทางกฎหมายต่อไป

“ผู้ใดพบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพถูกทารุณกรรมจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ จะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้น และแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ”

(ผู้บริหารท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 29 มกราคม 2556)

“รับแจ้งเหตุจากบุคคลทั่วไปตามช่องทางการสื่อสารที่ให้บริการ แล้วนำกำลังเข้าตรวจสอบและจับกุม”

(ผู้บริหารท่านที่ 3, สัมภาษณ์ 29 มกราคม 2556)

4.2.2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

4.2.2.1 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันและปราบปราม จำนวน 22 คน ที่ได้ทำการสัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ได้แก่ หนึ่ง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว สอง กฎหมายหรือบทบัญญัติที่นำมาปฏิบัติมีความล้าหลัง และมีช่องโหว่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมปัจจุบัน สาม การประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว รวมทั้งความร่วมมือจากตัวเด็กหรือผู้ปกครองของเด็ก ยังไม่ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่ และสี่เงินงบประมาณในการดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิด หรือถูกทารุณกรรม รวมทั้งงบประมาณในการสนับสนุน โครงการส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน นักศึกษามีจำนวนไม่เพียงพอ

“ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 1, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2555)

“ผมว่าผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในพรบ.นี้ จึงไม่สามารถนำมาปฏิบัติตามได้อย่างเต็มที่ ไม่สามารถช่วยเหลือเด็กได้อย่างทันท่วงที และเต็มความสามารถ”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 3, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2555)

“เจ้าหน้าที่ตำรวจเองยังขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของพระราชบัญญัติฉบับนี้ อย่างแท้จริง จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามพรบ.ดังกล่าวได้”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 6, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2555)

“เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 11, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2556)

“ยังไม่แน่ใจว่าพรบ.นี้จะใช้ได้จริงมากนัก เพราะไม่เห็นความชัดเจนว่า ประสิทธิภาพของพรบ.จะเกิดขึ้นเห็นผลจริง และเท่าที่เห็นยังคงมีช่องโหว่ทั้งสิ้น”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2555)

“การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างยากลำบาก และใช้ระยะเวลา นานกว่าจะเสร็จสิ้นคดี”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 4, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2555)

“ในกรณีที่ผู้ปกครอง หรือพ่อแม่เด็ก ไม่ให้ความร่วมมือหรือปกปิดข้อมูลที่แท้จริง ทางตำรวจก็ไม่สามารถดำเนินการได้ ต้องใช้เวลานานกว่าจะสืบสวนหาข้อเท็จจริงได้”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 5, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2555)

“บางครั้งการไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานลำบาก”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 7, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2555)

“มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาของผู้ปฏิบัติงานจากหน่วยงานอื่นๆ ต้องติดต่อในเวลาราชการ เท่านั้น”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 13, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2556)

“...เพราะบางครั้งการไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ก็ทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานลำบาก เขาอาจจะกลัวผู้กระทำความผิดทำร้ายร่างกายก็ได้...”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 15, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2556)

“เรื่องของงบประมาณในการดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดและถูกทารุณกรรม ในเรื่องต่างๆ รวมถึงเงินงบประมาณที่จัดทำโครงการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 1, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2555)

“เรื่องของเงินงบประมาณในการดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดและถูกทารุณกรรมในเรื่องต่างๆ”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 8, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2555)

นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 อีกประการหนึ่งก็คือ อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นเพียงเจ้าพนักงานโดยตำแหน่งเท่านั้น

“ถึงแม้ว่าผมปฏิบัติงานด้านนี้มาหลายปีแล้ว แต่พรบ.นี้ผมยังไม่เข้าใจเท่าที่ควรว่าบทบาทหน้าที่ของตำรวจควรทำอะไรบ้าง หรือมีขอบเขตการกระทำได้แค่ไหน”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 1, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2555)

“ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติงานไม่ได้ เนื่องจากเป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่ง ซึ่งต้องได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ทำให้เป็นอุปสรรคแก่การปฏิบัติงาน”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 12, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2556)

“ตามพรบ.คุ้มครองเด็ก ตำรวจผู้ปฏิบัติงานไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่ง ต้องได้รับการแต่งตั้งจึงจะเป็นเจ้าพนักงาน ทำให้เป็นอุปสรรคแก่การปฏิบัติงาน”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 13, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2556)

4.2.2.2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 3 คน พบว่า ปัญหาด้านอำนาจหน้าที่ของตำรวจ ซึ่งไม่ได้ระบุเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอย่างแท้จริง ปฏิบัติหน้าที่โดยตำแหน่งเท่านั้น รวมทั้งปัญหาในเรื่องขั้นตอนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมีหลายขั้นตอนและต้องใช้ระยะเวลาอันกว่าจะเสร็จสิ้นกระบวนการ ล้วนแต่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานทั้งสิ้น

นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับนี้มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การทำงานเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

“ด้านอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546”

(ผู้บริหารท่านที่ 1, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2556)

“การที่ตำรวจไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้อย่างแท้จริง”

(ผู้บริหารท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 29 มกราคม 2556)

“ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านการอบรมและได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ ทำให้ขาดความเข้าใจและไม่ทราบถึงวิธีการดำเนินการ”

(ผู้บริหารท่านที่ 3, สัมภาษณ์ 29 มกราคม 2556)

4.2.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

4.2.3.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันและปราบปราม จำนวน 22 คน ที่ได้ทำการสัมภาษณ์ พบว่า ควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง และควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้กับดั่งกล่าวแก่ประชาชนด้วย เพื่อดึงประชาชนเข้าร่วมสอดส่องสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่แสดงถึงการทารุณกรรมหรือการละเมิดต่อเด็ก รวมทั้งควรปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัย เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

“ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 1, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2555)

“กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องโดยตรง และจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 6, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2555)

“ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองหรือประชาชนเกี่ยวกับพรบ.นี้ เพื่อช่วยสอดส่องดูแลเด็ก และช่วยเหลือการทำงานของตำรวจและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ง่ายขึ้น เร็วขึ้นด้วย...”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 5, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2555)

“ควรณรงค์ให้ประชาชนทราบถึงพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนผู้พบเห็นเหตุการณ์กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 7, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2555)

“ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีความทันสมัย เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์การ
ทารุณกรรมต่อเด็กที่เปลี่ยนแปลงและมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 11, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2556)

“ควรกำหนดและแต่งตั้งอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจนใน
พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างทันที่และเคร่งครัด”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 12, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2556)

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันและปราบปราม
ได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าว
เพิ่มเติมว่า ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการทำงานแบบบูรณาการ และ
ควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด
ซื่อสัตย์ และให้ความเป็นธรรมแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อจากการถูกทารุณกรรมและถูกละเมิด

“หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ควรจะต้อง
ทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ และควรกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 9, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2555)

“ควรประสานงานและแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
ให้เกิดขึ้นด้วย”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 12, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2556)

“ควรเริ่มต้นจากการปลูกฝังให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติ
ฉบับดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด และมีความยุติธรรม โปร่งใส”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2555)

“ควรส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเป็น
ธรรมให้แก่เด็กหรือเหยื่อจากการถูกทารุณกรรม”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 3, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2555)

4.2.3.2 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 3 คน พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียว

นอกจากนี้ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุหรือเจ้าหน้าที่ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการเข้าช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการทารุณกรรม

รวมทั้งควรจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อรับฟังปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่อไปในอนาคต

“จัดให้มีการอบรมแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่”

(ผู้บริหารท่านที่ 1, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2556)

“ควรให้มีการประชุมสัมมนาร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งให้เห็นถึงปัญหาในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้”

(ผู้บริหารท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 29 มกราคม 2556)

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเป็นการอภิปรายผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในลักษณะการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันและปราบปราม และมีประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จำนวน 22 คน และผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน ได้ถูกกำหนดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลักที่สำคัญ คือ ประเด็นแรกจะอธิบายถึงการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ประเด็นที่สองจะอธิบายถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 อีกประเด็นจะอภิปรายถึงแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอ ดังนี้

5.1 การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานจะต้องสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงถึงการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็กจากผู้พบเห็นหรือผู้แจ้งเหตุอย่างละเอียด แล้วนำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อสั่งการ หลังจากนั้นเข้าตรวจจุดเกิดเหตุและช่วยเหลือเด็กพร้อมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งการปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นจะต้องปฏิบัติภายในเวลาอันรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของเด็ก ส่วนการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษานั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานจะจัดชุดกำลังตำรวจเข้าตรวจตราบริเวณห้างสรรพสินค้าหรือสวนสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาเรียน เพื่อป้องกันการจับกลุ่มมั่วสุมก่ออาชญากรรมหรือยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด หากพบเห็นการจับกลุ่มจะนำตัวเด็กทำประวัติ และเรียกให้ผู้ปกครอง หรือครู อาจารย์ฝ่ายปกครองของสถานศึกษามารับตัวเด็กกลับไปอบรมสั่งสอนเพิ่มเติม นอกจากนี้มีโครงการ โรงพักวิถีพุทธ ซึ่งเป็น โครงการปรับเปลี่ยน

ความประพฤตินี้ไม่เหมาะสม ทั้งนี้จัดตั้งขึ้นเพื่อขัดเกลากิจกรรมกระทำและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้แก่เด็กและเยาวชน สอดคล้องกับทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Theory Law Enforcement Approach) ซึ่งอธิบายไว้ว่า การปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้กระทำผิดทางอาญาที่มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชญากรรมเพราะเกรงกลัวการจับกุม เช่น การวางยามเฝ้าจุดสำคัญๆ การตรวจท้องที่ และการตั้งจุดตรวจ ค่านตรวจ การตั้งตู้ โดยวัตถุประสงค์ของตำรวจสายตรวจนั้น เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สืบสวนหาข่าว ระวังเหตุให้บริการช่วยเหลือคนในสังคม และสร้างความสัมพันธ์กับคนในสังคม

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ได้กำหนดการสงเคราะห์เด็ก ซึ่งถูกกำหนดไว้ในหมวด 3 คือ หมวดนี้ได้กำหนดลักษณะของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ไว้ และกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการสงเคราะห์เด็ก โดยการสงเคราะห์ในเบื้องต้นเป็นการกำหนดสถานที่อยู่ของเด็ก ซึ่งต้องพิจารณาตามความเหมาะสมเพื่อให้การช่วยเหลือ สงเคราะห์ พัฒนา และฟื้นฟูต่อไป โดยต้องมีการสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว เพื่อหาวิธีการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

นอกจากนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ได้กำหนดลักษณะของเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ (หมวด 4) โดยในกรณีมีการกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจแยกตัวเด็กจากครอบครัว และต้องรีบให้มีการตรวจรักษาร่างกายและจิตใจ หลังจากนั้นต้องจัดให้เด็กอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กต่อไป ส่วนในกรณีที่พบเห็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว ถ้าเห็นว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพหรือเห็นว่าจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ต่อไป ในกรณีที่มอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยอมรับเด็กไปปกครองดูแล อาจมีการแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็ก และอาจมีการวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็กมีความประพฤตินี้เสียหายหรือเสี่ยงต่อการกระทำผิด ซึ่งได้ระบุแนวทางในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 41, 42, 44 ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนี้

1. ตรวจค้นและแยกตัวเด็ก
2. ตรวจรักษาร่างกายและจิตใจเด็ก
3. สืบเสาะพินิจเด็กและครอบครัว
4. ส่งเด็กไปสถานแรกรับ สถานพัฒนาและฟื้นฟูไม่เกิน 7 วัน แต่ขอศาลต่อได้อีก 23 วัน รวมเป็น 30 วัน
5. กำหนดวิธีคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่เหมาะสม

6. ส่งสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

7. คินเด็กให้ผู้ปกครอง

รวมทั้งได้บัญญัติการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ในหมวด 7 นั้นคือ การจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน ส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบ และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ภคเมธี สายสนั่น (2550) พบว่า รูปแบบของการดำเนินงานด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุโขทัยมีรูปแบบการดำเนินงานที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความสำคัญสงเคราะห์ในรูปแบบและลักษณะต่างๆ มีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนให้ได้รับความปลอดภัย การคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษา ตลอดจนการดำเนินการต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ในด้านขั้นตอนของการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กมีขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่แตกต่างกันออกไป แต่มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองดูแล ซึ่งหน่วยงานแต่ละหน่วยงานได้มุ่งเน้นให้การดำเนินงานทุกขั้นตอนมีผลที่สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

รวมทั้งการศึกษาของ อรธิชา วิเศษ โกลสิน (2551) พบว่า การปฏิบัติงานด้านการประสานงานกับสหวิชาชีพในประเด็นการประสานงานกับสหวิชาชีพเพื่อคุ้มครองเด็ก และรูปแบบการประสานงานที่ไม่เป็นทางการในระดับมาก ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า ร่วมกันกำหนดแนวทางการคุ้มครองเด็กในระดับมาก ยกเว้นด้านการติดตามผลการคุ้มครองเด็กอยู่ในระดับปานกลาง

5.2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 คือ ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว และกฎหมายหรือบทบัญญัติที่นำมาปฏิบัติมีความล้าหลัง และมีช่องโหว่ ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมปัจจุบัน จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้การขาดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการไม่ได้รับความร่วมมือจากตัวเด็กหรือผู้ปกครองของเด็ก

รวมทั้งเรื่องงบประมาณจากหน่วยงานหรือรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดหรือถูกทารุณกรรม และการขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนโครงการส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา

อย่างไรก็ตามปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 อีกประการหนึ่งก็คือ อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจน ซึ่งระบุไว้เพียงเป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่งเท่านั้น

ปัญหาดังกล่าวข้างต้นล้วนแต่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ทั้งสิ้น จากการศึกษาของ พรพิมล พลายน้อย (2548) พบว่า พนักงานสอบสวนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อจำนวนคดีที่เกิดขึ้น และพนักงานสอบสวนไม่ได้รับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จึงทำให้การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเท่าที่ควร สอดคล้องกับการศึกษาของ สุริย์ ตรงตริก (2548) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการนำพระราชบัญญัติฯ ไปปฏิบัติ ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายและแผน ซึ่งบทบาทของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดและคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครยังไม่ได้กำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯ ที่ชัดเจน และด้านการบริหารจัดการ อันเกิดจากการขาดการติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบ รวมทั้งด้านการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมาย ตลอดจนการประสานงานเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กในรูปแบบสหวิชาชีพไม่ได้เป็นไปอย่างทันทั่วถึง ประกอบการศึกษาของ ภคเมธิ สายสนั่น (2550) พบว่า ในการดำเนินงานด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุโขทัยยังขาดแคลนบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน งบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการหรือทำกิจกรรมเพื่อเด็กและเยาวชน บุคลากรยังขาดความรู้ความชำนาญ ขาดการประสานงานและความร่วมมือ ตลอดจนอาคารสถานที่ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุโขทัยยังไม่มีสถานที่ปฏิบัติงานที่มั่นคงถาวร รวมทั้งการศึกษาของ ศิวพร คารวนันท์ (2551) พบว่า การบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองและแก้ไขปัญหาลูกค้ายังขาดประสิทธิภาพ การดำเนินงานเพื่อให้ความคุ้มครองเด็กยังไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควรจากผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด และงานสายด่วนเพื่อคุ้มครองเด็กยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากยังมีข้อบกพร่องในการทำงาน และยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายของประชาชนทั่วไป

5.3 แนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ให้ข้อมูลหลักเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไว้ว่า ควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง และควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแก่ประชาชนด้วย เพื่อดึงประชาชนเข้าร่วมสอดส่องสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่แสดงถึงการทารุณกรรมหรือการละเมิดต่อเด็ก รวมทั้งควรปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยเพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

นอกจากนี้ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการทำงานแบบบูรณาการ และควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ซื่อสัตย์ และให้ความเป็นธรรมแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อจากการถูกทารุณกรรมและถูกละเมิดด้วย สอดคล้องกับการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของ สูดสงวน สุชีสร (2546) นั่นคือ การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมสามารถป้องกันได้โดยตัวเอง หมายถึง การระมัดระวังไม่ให้ตัวเองไปอยู่ในสถานการณ์ที่ล่อแหลมต่อการตกเป็นเหยื่อ เช่น ไม่เดินตามลำพังในที่เปลี่ยวในเวลากลางคืน ไม่ไปเที่ยวแหล่งเร่ร่อนที่มีกม็เหตุทะเลาะวิวาท ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเน้นที่วิจารณ์ญาณของบุคคลแต่ละคนว่าจะไรควรทำมากน้อยเพียงใด การกระทำใดสมควรหรือไม่ การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) จึงมีส่วนต่อแนวความคิดนี้เป็นอย่างมาก การป้องกันโดยตัวเองอาจเป็นในลักษณะการต่อสู้ หมายถึง แต่ละคนได้รับการฝึกฝนอบรมให้รู้จักและมีทักษะในการใช้ศิลปะป้องกันตัว เมื่อมีเหตุการณ์เลวร้ายเกิดขึ้น นอกจากนี้การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยเพื่อนบ้านหรือชุมชน หมายถึง การปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนบ้านหรือชุมชน ช่วยเหลือกันเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้น ไม่ใช่ปล่อยให้เป็นชะตาชีวิตของคนแต่ละคน และการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยรัฐ หมายถึง การที่รัฐจัดหาบริการในด้านการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมให้แก่สมาชิกในสังคมทุกคนโดยไม่คำนึงถึงเพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตัวอย่างเช่น ตำรวจมีการจัดสายตรวจเดินเท้า สายตรวจจักรยาน สายตรวจมอเตอร์ไซด์ และสายตรวจรถยนต์ จัดตรวจตามจุดต่างๆ ที่น่าจะเป็นล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม แหล่งเร่ร่อนย์ ตรอก ซอย ถนนเปลี่ยวต่างๆ เพราะการจัดสายตรวจเป็นการตัดช่องโอกาสของการกระทำผิดของอาชญากรได้ การจัดอบรมโครงการตำรวจชุมชน- มวลชนสัมพันธ์ โดยมุ่งให้ตำรวจกับประชาชนได้รู้จักและสร้างความเข้าใจอันดีแก่กัน เมื่อตำรวจสามารถผูกมิตรกับประชาชนได้ ย่อมทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดภาพพจน์ที่ดี และสายสืบสืบหาผู้กระทำผิดมาลงโทษเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายและความเป็นธรรมในสังคม

ผู้ก่อความเสียหายแก่ผู้อื่นย่อมได้รับโทษ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ วิธีการป้องกันตัวเอง ที่ตำรวจสังเกตเห็นประโยชน์ว่าประชาชนควรทราบ จะเป็นหลักการ วิธีการปฏิบัติเพื่อความไม่ประมาท หลงลืม เป็นการตัดช่องโอกาสการกระทำนั้นเอง เช่น ก่อนออกจากบ้านควรตรวจตรา ประตูหน้าต่างว่าได้ปิดล็อกแล้วหรือไม่ ประกอบกับการศึกษาของ สุริย์ ทรองตริก (2548) พบว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ได้แก่ หนึ่ง ในด้าน คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติจะต้องมีการสร้างความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการ ในแต่ละวิชาชีพ สอง ในด้านองค์กร ควรมีการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน และจัดสรร บุคลากรให้เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ และสาม ในด้านผู้ปฏิบัติงานจะต้องประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ เช่นเดียวกับการศึกษาของ อรชชา วิเศษโกสิน (2551) พบว่า ควรมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงาน สหวิชาชีพ มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของพนักงานเจ้าหน้าที่ มีศูนย์ประสานงานหรือหน่วยงานกลางในแต่ละจังหวัด มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจการปฏิบัติงาน สหวิชาชีพแก่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีการบูรณาการบทบาททางวิชาชีพสู่ความเป็นสหวิชาชีพ และการทำงานกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ มีการสร้างขวัญกำลังใจ และระบบความปลอดภัยให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมให้มีการจัดการความรู้การปฏิบัติงาน สหวิชาชีพ และร่วมกันกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานสหวิชาชีพ รวมถึงการสร้างเครือข่าย เพื่อร่วมกันปกป้องคุ้มครองเด็ก รวมทั้งการศึกษาของ สุานวัฒน์ พรนิชิตลวัฒน์ (2552) พบว่า หน่วยงาน ควรมีนโยบายส่งเสริมการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ด้านการพัฒนาอบรมให้ความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การเตรียมอาคารสถานที่อุปกรณ์ต่างๆ ให้เพียงพอและทันสมัย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มารับบริการ และในแต่ละพื้นที่ควรมีศูนย์ประสานงานการปฏิบัติงาน กับทีมสหวิชาชีพโดยตรง และการประชุมเพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงาน จึงจะสามารถพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

- 6.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 6.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 6.3 สรุปผลการวิจัย
- 6.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย
- 6.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

6.1.1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

6.1.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

6.1.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

6.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่

6.2.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันและปราบปราม คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสถานีตำรวจนครบาล 11 สถานี ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 สถานีละ 2 คน ประกอบด้วย ตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 11 คน ชั้นประทวน จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 22 คน

6.2.2 ผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 1 คน รองผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 คน

หลังจากการวิจัยเอกสารต่างๆ จากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และตีความข้อมูลออกมาเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อนำมาเรียบเรียงสรุปให้อยู่ในแนวคิดและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

6.3 สรุปผลการวิจัย

6.3.1 การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานจะต้องสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงถึงการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็กจากผู้พบเห็นหรือผู้แจ้งเหตุอย่างละเอียด แล้วนำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อสั่งการ หลังจากนั้นเข้าตรวจจุดเกิดเหตุและช่วยเหลือเด็กร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งการปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นจะต้องปฏิบัติภายในเวลาอันรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของเด็ก ส่วนการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยนักเรียนนักศึกษาใน เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานจะจัดชุดกำลังตำรวจเข้าตรวจตราบริเวณห้างสรรพสินค้าหรือสวนสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาเรียน เพื่อป้องกันการจับกลุ่มมั่วสุมก่ออาชญากรรมหรือยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด หาก

พบเห็นการจับกลุ่มจะนำตัวเด็กทำประวัติ และเรียกให้ผู้ปกครอง หรือครู อาจารย์ฝ่ายปกครองของสถานศึกษามารับตัวเด็กกลับไปอบรมสั่งสอนเพิ่มเติม นอกจากนี้มีโครงการโรงพักวิถีพุทธ ซึ่งเป็นโครงการปรับเปลี่ยนความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้จัดตั้งขึ้นเพื่อขัดเกลากิจกรรมทำและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้แก่เด็กและเยาวชน

6.3.2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

จากการศึกษาพบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ดังต่อไปนี้

6.3.2.1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวโดยเฉพาะ ทำให้การคุ้มครองเด็กขาดประสิทธิภาพ

6.3.2.2 ด้านข้อกฎหมายหรือบทบัญญัติที่นำมาปฏิบัติมีความล้าหลังและมีช่องโหว่ ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตามเป็นไปอย่างยากลำบาก

6.3.2.3 การขาดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการไม่ได้รับความร่วมมือจากตัวเด็กหรือผู้ปกครองของเด็ก ส่งผลต่อการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตามกฎหมาย

6.3.2.4 เนื่องจากงบประมาณจากหน่วยงานไม่เพียงพอต่อการดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดหรือถูกทารุณกรรม และการขาดแคลนงบประมาณสนับสนุน โครงการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา

6.3.2.5 ปัญหาด้านอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจน ซึ่งระบุไว้เพียงเป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่งเท่านั้น

6.3.3 แนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

จากการศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 โดยสรุปรวมดังต่อไปนี้

6.3.3.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง

6.3.3.2 ควรปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัย เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

6.3.3.3 การจัดให้มีการให้มีการอบรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแก่ประชาชนด้วย เพื่อดึงประชาชนเข้าร่วมสอดส่องสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่แสดงถึงการทารุณกรรมหรือการละเมิดต่อเด็ก

6.3.3.4 ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการทำงานแบบบูรณาการ

6.3.3.5 ควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ซื่อสัตย์ และให้ความเป็นธรรมแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อจากการถูกทารุณกรรมและถูกละเมิด

6.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

6.4.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ให้แก่ประชาชน

6.4.2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ตำรวจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

6.4.3 ฝ่ายนิติบัญญัติควรปรับปรุงข้อกำหนดหรือบทบัญญัติที่ล่าช้าต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีความทันสมัยและเข้ากับสถานการณ์การคุ้มครองเด็กในปัจจุบัน และควรบัญญัติอำนาจหน้าที่ของตำรวจไว้ในพระราชบัญญัติไว้อย่างชัดเจน

6.4.4 สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรทำบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการคุ้มครองเด็ก (MOU) ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกัน

6.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จากวิชาชีพอื่นๆ ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา รวมทั้งผู้ปกครอง หรือนายจ้างของเด็กและเยาวชน เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อนำมาปรับปรุงและหาแนวทางการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคต่อไปในอนาคต

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

THE OPERATION POLICE OF CHILD PROTECTION ACT B.E.2546 IN METROPOLITAN POLICE DIVISION 2

ร้อยตำรวจโทณรงค์ฤทธิ์ งามแจ้ง 5336993 SHCJ/M

ศศ.ม. (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : เศษฐ รัชดาพรธนาธิกุล, Ph.D., สุณีย์ กัลยะจิตร, Ph.D., รุณันต์ศักดิ์ บรรณันท์กุล, Ph.D.

บทสรุปแบบสมบูรณ

1. บทนำ (Introduction)

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญของแทบทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทย การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมนอกจากเป็นหน้าที่ของทุกคนในสังคมแล้ว กระบวนการยุติธรรม อันได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ นับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการแก้ไขปัญหา อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรมยังคงมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษ ซึ่งถือเป็นการสร้างความยุติธรรมและบรรลุผลสำเร็จของกระบวนการยุติธรรมตามความคาดหวังของประชาชนในสังคม โดยมีได้คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรมโดยเฉพาะเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งต้องสูญเสียในด้านต่างๆ ทั้งทรัพย์สิน ร่างกาย เวลา ชื่อเสียง ขวัญและกำลังใจ ความปลอดภัย การสูญเสียโอกาส และการต้องตกเป็นเหยื่อในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรมซ้ำแล้วซ้ำอีก กระบวนการยุติธรรมและสังคมกลับได้ละเลยและไม่ให้ความสำคัญต่อเหยื่ออาชญากรรมมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากเหยื่ออาชญากรรมส่วนใหญ่ไม่ได้รับการชดเชยในสิ่งที่สูญเสีย หรือแม้แต่ได้รับการยอมรับในสิทธิที่มีอยู่ คือ“สิทธิของเหยื่ออาชญากรรมในฐานะเป็นผู้เสียหาย” ซึ่งกฎหมายอาญาของไทยในปัจจุบันยังมิได้มีบทบัญญัติถึง

การจ่ายค่าชดเชยหรือค่าทดแทนสำหรับเหยื่ออาชญากรรมแต่ประการใด (สุนทวิทย์ ใจเหล็ก, 10 สิงหาคม 2555, <http://www.correct.go.th/journal/j2/new10.htm>)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนนับได้ว่าเป็นกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเป็นอย่างมาก ดังที่กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง (บช.ก.) ได้นำเสนอสาเหตุที่ทำให้เด็กเป็นเหยื่ออาชญากรรมไว้ 7 ประการ ได้แก่ เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น ธรรมชาติของเด็กจะเชื่อในผู้ใหญ่ เด็กต้องการความสนใจ ความรัก เด็กมีความดีใจ การให้ความเชื่อถือ คำพูดของเด็กจะน้อยกว่าของผู้ใหญ่ ธรรมชาติของคนในสังคมจะไม่พูดถึงปัญหาเด็กอย่างจริงจัง และความยุ่งยากในการพิจารณาของเด็ก (เนชั่นออนไลน์, 2554) จากสาเหตุข้างต้นสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาการตกเป็นเหยื่อของเด็กและเยาวชนในสังคมเป็นปัญหาที่ควรให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อปัญหาอาชญากรรมในหลายๆ อย่างตามมา สังเกตได้จากสถานการณ์เด็กและเยาวชน ประจำปี 2548-2550 ของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า เด็กในสถานะยากลำบากของประเทศไทย ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เด็กถูกละเมิดสิทธิ (เด็กถูกค้าแรงงานเด็ก และเด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ) จำนวนเด็กถูกทำร้ายและโดยล่วงละเมิดทางเพศมากขึ้น เด็กอายุ 7-9 ปี เป็นวัยที่ถูกกระทำมากที่สุดและเด็กมักถูกล่วงละเมิดจากผู้ใกล้ชิด เด็กขายบริการทางเพศด้วยความสมัครใจมีอายุน้อยลง แรงงานเด็ก ความยากจนเป็นสาเหตุหลักของการเข้าสู่ตลาดแรงงาน แรงงานต่างด้าว เพศหญิงเผชิญความยากลำบาก เด็กทำงานอยู่ตามสถานประกอบการผิดกฎหมาย ทำงานในกิจการรับเหมา ช่วงเพิ่มมากขึ้น สวัสดิการด้านนันทนาการของเด็กและเยาวชนที่ต้องทำงานยังไม่ได้รับการดูแล กลุ่มที่ 2 เด็กถูกละเลยพลละเลย (เด็กกำพร้า เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน เด็กพลัดถิ่น เด็กในชุมชนแออัด เด็กไร้สัญชาติ และเด็กบนพื้นที่สูง) เด็กกำพร้าและเด็กถูกทอดทิ้งยังมีสูง เด็กเร่ร่อนได้รับการดูแลน้อย เด็กยากจนยังมีจำนวนสูงและดิ้นรนช่วยตนเอง เด็กไร้สัญชาติยังขาดการดูแลเอาใจใส่ รวมถึงการได้มีโอกาสได้รับสิทธิและเข้าถึงบริการอย่างเหมาะสม กลุ่มที่ 3 เด็กประพฤติตนไม่สมควร เด็กกับสารเสพติด เด็กในกระบวนการยุติธรรมจำนวนเด็กกระทำความผิดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเมื่อจำแนกตามฐานความผิด พบว่า เป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินสูงสุด เพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเด็กและการกระทำผิดของเด็ก สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาด้านพฤติกรรมความรุนแรง คือ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายอย่างรวดเร็ว วัยรุ่นเป็นช่วงที่มีระดับอารมณ์ที่ไม่มีความมั่นคง ความอยากรู้อยากเห็น อยากลอง ชอบความตื่นเต้น ทำความท้าทายต้องการเป็นอิสระ ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ ความต้องการยอมรับทั้งจากบุคคลรอบข้างไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว ครู อาจารย์ จากกลุ่มเพื่อน การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เยาวชนดื่มแอลกอฮอล์เป็นอันดับสองรองจากวัยทำงาน รวมทั้งเด็กหญิงมีสถิติดื่มมากขึ้น กลุ่มที่ 4 เด็กพิการ

ได้รับสวัสดิการ โดยเฉพาะด้านการศึกษามากขึ้น มีการเรียนร่วมและมีโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 5 เด็กที่เป็นโรคเอดส์หรือได้รับผลกระทบจากเอดส์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ประเมินการว่าในปี 2547 มีเด็กกำพร้าจากเอดส์ 380,000 คน ซึ่งในจำนวนนี้มีเด็กที่ได้รับเชื้อเอดส์ ประมาณ 50,620 คน (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2551)

แต่กลไกทางสังคมและกฎหมายในอดีตที่ผ่านมา ยังไม่มีการพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กอย่างจริงจังและสมบูรณ์มากนัก แต่ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา ประเทศไทยจึงได้พยายามพัฒนากฎหมายและวิธีการให้ความคุ้มครองเด็กให้ทันสมัยมากขึ้น โดยพัฒนามาเป็นลำดับตั้งแต่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 132 ฉบับที่ 294 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 จนกระทั่งปัจจุบันมีกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองเด็กโดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งมีผลใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม 2547 กฎหมายคุ้มครองเด็กฉบับนี้บังคับใช้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และนักเรียนนักศึกษา เป็นกฎหมายที่ให้การคุ้มครอง ช่วยเหลือเยียวยาแก้ปัญหา และส่งเสริมความประพฤติเด็ก มิใช่กฎหมายที่กำหนดโทษเอาโทษแก่เด็ก มีสาระสำคัญกำหนดเป็นหลักการในเบื้องต้นให้ทุกคนปฏิบัติต่อเด็กโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก และไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและกำหนดมาตรฐานให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีหน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน พัฒนาเด็ก และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ทั้งยังได้กำหนดวิธีการคุ้มครองเด็กเป็น 3 วิธี คือ การสงเคราะห์เด็ก การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่สำคัญสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ระลึกว่าเด็กมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและการช่วยเหลือเป็นพิเศษ และเพื่อให้เด็กพัฒนาบุคลิกภาพได้อย่างกลมกลืนและเต็มที่ เด็กควรจะได้เติบโตในสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ในบรรยากาศของความผาสุก ความรัก และความเข้าใจ และเนื่องจากเด็กเป็นบุคคลที่ยังไม่เติบโตเต็มที่ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ จึงต้องการการพิทักษ์ดูแลเป็นพิเศษ รวมถึงต้องการการคุ้มครองทางกฎหมายที่เหมาะสมทั้งก่อนและหลังการเกิด ซึ่งหน้าที่เหล่านี้อนุสัญญาฯ กำหนดว่า บิดามารดาเป็นผู้ปกครอง เป็นผู้รับผิดชอบในเบื้องต้นในการอุปการะเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก โดยมีรัฐให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และรัฐภาคีจะต้องรับผิดชอบคุ้มครองให้เด็กปลอดภัยจากการกระทำที่รุนแรงหรือการกระทำอันมิชอบทั้งปวงไม่ว่าจะเจตนาหรือละเลย

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ ฉบับนี้จึงมีความเป็นสากลและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปกป้องและคุ้มครองเด็ก กฎหมายได้วางข้อกำหนดและมาตรการต่างๆ ไว้อย่างครอบคลุม ทั้งการคุ้มครองสิทธิเด็กและครอบครัว การปฏิบัติต่อเด็ก การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและครอบครัว การปฏิบัติต่อเด็ก การสงเคราะห์เด็ก การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก การส่งเสริมความประพฤติเด็ก และมีมาตรการทางอาญาลงโทษบุคคลที่ล่วงละเมิดสิทธิเด็กหรือกระทำความผิดต่อเด็ก และสิทธิของเด็กทั้งนี้ภายใต้หลักการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก และการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็ก และนอกจากนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ ยังกำหนดให้มีกลไกภาครัฐทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น และกลไกภาคเอกชน ตลอดจนนักวิชาชีพที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กให้เข้ามามีส่วนร่วม และทำงานประสานกันอย่างเป็นเครือข่าย เพื่อให้ระบบงานคุ้มครองเด็กสามารถช่วยเหลือ และคุ้มครองเด็กได้อย่างทั่วถึงและเสมอภาค (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546)

หน่วยงานหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งอาศัยความตามมาตรา 29 ผู้ใดพบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพจะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้น และแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กโดยมิชักช้า และตามมาตรา 43 กรณีที่ผู้ปกครองหรือญาติของเด็กเป็นผู้กระทำทารุณกรรมต่อเด็ก ถ้ามีการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องนั้นจะกระทำความทารุณกรรมแก่เด็กอีก ก็ให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นมีอำนาจกำหนดมาตรการคุมประพฤติผู้นั้น หรือให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ตำรวจจับกุมผู้ที่เชื่อว่าจะกระทำความทารุณกรรมแก่เด็กมากกักขังไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามมาตรา 66 พนักงานเจ้าหน้าที่ตามหมวดนี้มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ซึ่งอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของตำรวจสายงานป้องกันปราบปรามดังที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งในสถานีตำรวจไว้ได้แก่ งานพิทักษ์เด็ก เยาวชนและสตรี และงานมวลชนสัมพันธ์ ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2” ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ชานเมืองและมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งเป็นแหล่งชุมชน ซึ่งง่ายต่อการก่ออาชญากรรม ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและจับกุมคดีค้างเก่าของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนสิงหาคมพ.ศ.2553 พบว่า จำนวนคดีเกี่ยวกับทำร้ายร่างกาย และข่มขืนกระทำชำเราเดือนมกราคม อยู่ที่ 61 คดี และเดือนสิงหาคม อยู่ที่ 76 คดี ซึ่งหมายถึงการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับทำร้ายร่างกายและข่มขืนกระทำชำเรามีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น นอกจากนี้รายงานสรุปเหตุแจกแจงตามพื้นที่รับผิดชอบ จัดโดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ

กองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งรวบรวมตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2554 พบว่า สถานีตำรวจนครบาล ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 มีคดีเกี่ยวกับการทารุณกรรมต่อเด็ก จำนวน 12 คดี นอกจากนี้กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ยังคงมีโครงการพิทักษ์ปกป้องเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นหนึ่งในมาตรการสำคัญในการป้องกันอาชญากรรมของพื้นที่ดังกล่าวอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง รวมทั้งศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ ความสำคัญแก่สิทธิเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น

2. บทคัดย่อ (A Summary of Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 รวมทั้งเพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันและปราบปราม จากสถานีตำรวจนครบาลในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 22 คน และผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 3 คน ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 25 คน

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานจะต้องสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงถึงการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็กจากผู้พบเห็นหรือผู้แจ้งเหตุอย่างละเอียด แล้วนำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อสั่งการ หลังจากนั้นเข้าตรวจจุดเกิดเหตุและช่วยเหลือเด็ก ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งการปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นจะต้องปฏิบัติภายในเวลาอันรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของเด็ก

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความเข้าใจ และกฎหมายหรือบทบัญญัติที่นำมาปฏิบัติมีความล้าหลังและมีช่องโหว่ ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้การขาดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการไม่ได้รับความร่วมมือจากตัวเด็กหรือผู้ปกครองของเด็ก และการขาดแคลนงบประมาณจากหน่วยงานหรือรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดหรือถูกทารุณกรรม และสนับสนุนโครงการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา รวมทั้งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ได้ระบุอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในไว้อย่างชัดเจน ระบุไว้เพียงเป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่งเท่านั้น

ดังนั้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง และควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแก่ประชาชนด้วย เพื่อดึงประชาชนเข้าร่วมสอดส่องสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่แสดงถึงการทารุณกรรมหรือการละเมิดต่อเด็ก รวมทั้งควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการทำงานแบบบูรณาการ และควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ซื่อสัตย์ และให้ความเป็นธรรมแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อจากการถูกทารุณกรรมและถูกละเมิดด้วย

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

3.2 เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

3.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ขอบเขตการศึกษาวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งเน้นศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตาม รวมทั้งศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว

4.2 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งเน้นศึกษาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันและปราบปราม จำนวน 22 คน และผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 3 คน ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 25 คน

4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาในครั้งนี้มีระยะเวลาการศึกษา 12 เดือน

4.4 ขอบเขตด้านสถานที่ การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ชานเมืองและมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งเป็นแหล่งชุมชน ซึ่งง่ายต่อการก่ออาชญากรรม

5. ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีแนวทางการดำเนินการวิจัยดังนี้

5.1 การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและศึกษาค้นคว้าจากหนังสือตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.2 การศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก

การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

5.1.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันและปราบปราม คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสถานีตำรวจนครบาล 11 สถานี ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 สถานีละ 2 คน ประกอบด้วย ตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 11 คน

ชั้นประทวน จำนวน 11 คน โดยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีประสบการณ์ด้านการสอบสวน เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป รวมทั้งสิ้น 22 คน

5.1.2 ผู้บริหารของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 1 คน รองผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และการทบทวนวรรณกรรม เพื่อสกัดประเด็นการวิจัยให้ครอบคลุม และได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องตรวจสอบว่ามีขอบเขตเนื้อหาถูกต้องเหมาะสม และครอบคลุมประเด็นการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการวิจัยเอกสารต่างๆ จากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กแล้ว เพื่อประกอบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และตีความข้อมูลออกมาเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อความเข้าใจ และสามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปต่อไป

6. ผลการศึกษา (Results)

6.1 การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานจะต้องสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงถึงการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็กจากผู้พบเห็นหรือผู้แจ้งเหตุอย่างละเอียด แล้วนำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อสั่งการ หลังจากนั้นเข้าตรวจจุดเกิดเหตุและช่วยเหลือเด็กร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งการปฏิบัติตามขั้นตอน

ดังกล่าวข้างต้นจะต้องปฏิบัติภายในเวลาอันรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของเด็ก ส่วนการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยนักเรียนนักศึกษานั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานจะจัดชุดกำลังตำรวจเข้าตรวจตราบริเวณห้างสรรพสินค้าหรือสวนสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาเรียน เพื่อป้องกันการจับกลุ่มมั่วสุมก่ออาชญากรรมหรือยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด หากพบเห็นการจับกลุ่ม จะนำตัวเด็กทำประวัติและเรียกให้ผู้ปกครอง หรือครู อาจารย์ฝ่ายปกครองของสถานศึกษามารับตัวเด็กกลับไปอบรมสั่งสอนเพิ่มเติม นอกจากนี้มีโครงการโรงพักวิถีพุทธ ซึ่งเป็นโครงการปรับเปลี่ยนความปลอดภัยที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้จัดตั้งขึ้นเพื่อขัดเกลาการกระทำและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้แก่เด็กและเยาวชน

6.2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 คือ ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว และกฎหมายหรือบทบัญญัติที่นำมาปฏิบัติมีความล้าหลังและมีช่องโหว่ ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมปัจจุบัน จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้การขาดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการไม่ได้รับความร่วมมือจากตัวเด็กหรือผู้ปกครองของเด็ก

รวมทั้งเรื่องงบประมาณจากหน่วยงานหรือรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดหรือถูกทารุณกรรม และการขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนโครงการส่งเสริมความปลอดภัยของนักเรียน นักศึกษา

อย่างไรก็ตามปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 อีกประการหนึ่งก็คือ อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจน ซึ่งระบุไว้เพียงเป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่งเท่านั้น

6.3 แนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ให้ข้อมูลหลักเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไว้ว่า ควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก

พ.ศ.2546 ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง และควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแก่ประชาชนด้วย เพื่อดึงประชาชนเข้าร่วมสอดส่องสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่แสดงถึงการทารุณกรรมหรือการละเมิดต่อเด็ก รวมทั้งควรปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัย เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

นอกจากนี้ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการทำงานแบบบูรณาการ และควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ซื่อสัตย์ และให้ความเป็นธรรมแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อจากการถูกทารุณกรรมและถูกละเมิดด้วย

7. สรุปและอภิปรายผล (Discussion and Conclusion)

การอภิปรายผลการวิจัยเป็นการอภิปรายผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในลักษณะการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กแล้ว ได้ถูกกำหนดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลักที่สำคัญ คือ ประเด็นแรกจะอธิบายถึงการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 อีกประเด็นจะอภิปรายถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 รวมทั้งอธิบายถึงแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอ ดังนี้

7.1 การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานจะต้องสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงถึงการละเมิดหรือทารุณกรรมต่อเด็กจากผู้พบเห็นหรือผู้แจ้งเหตุอย่างละเอียด แล้วนำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อสั่งการ หลังจากนั้นเข้าตรวจจุดเกิดเหตุและช่วยเหลือเด็ก ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งการปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นจะต้องปฏิบัติภายในเวลาอันรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของเด็ก ส่วนการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักเรียนนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานจะจัดชุดกำลังตำรวจเข้าตรวจตรา

บริเวณห้างสรรพสินค้าหรือสวนสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาเรียน เพื่อป้องกันการจับกลุ่มมั่วสุมก่ออาชญากรรมหรือยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด หากพบเห็นการจับกลุ่มจะนำตัวเด็กทำประวัติ และเรียกให้ผู้ปกครอง หรือครู อาจารย์ฝ่ายปกครองของสถานศึกษามารับตัวเด็กกลับไปอบรมสั่งสอนเพิ่มเติม นอกจากนี้มีโครงการ โรงพักวิถีพุทธ ซึ่งเป็น โครงการปรับเปลี่ยนความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้จัดตั้งขึ้นเพื่อขัดเกลากิจกรรมทำและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้แก่เด็กและเยาวชน สอดคล้องกับทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Theory Law Enforcement Approach) ซึ่งอธิบายไว้ว่า การปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้กระทำผิดทางอาญาที่มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชญากรรมเพราะเกรงกลัวการจับกุม เช่น การวางยามเฝ้าจุดสำคัญๆ การตรวจท้องที่ และการตั้งจุดตรวจ ด่านตรวจ การตั้งตู้ โดยวัตถุประสงค์ของตำรวจสายตรวจนั้น เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สืบสวนหาข่าว ระวังเหตุให้บริการช่วยเหลือคนในสังคม และสร้างความสัมพันธ์กับคนในสังคม

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ได้กำหนดการสงเคราะห์เด็ก ซึ่งถูกกำหนดไว้ในหมวด 3 คือ หมวดนี้ได้กำหนดลักษณะของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ไว้ และกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการสงเคราะห์เด็ก โดยการสงเคราะห์ในเบื้องต้นเป็นการกำหนดสถานที่อยู่ของเด็ก ซึ่งต้องพิจารณาตามความเหมาะสมเพื่อให้การช่วยเหลือ สงเคราะห์ พัฒนา และฟื้นฟูต่อไป โดยต้องมีการสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว เพื่อหาวิธีการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

นอกจากนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ได้กำหนดลักษณะของเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ (หมวด 4) โดยในกรณีมีการกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจแยกตัวเด็กจากครอบครัว และต้องรีบให้มีการตรวจรักษาร่างกายและจิตใจ หลังจากนั้นต้องจัดให้เด็กอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กต่อไป ส่วนในกรณีที่พบเห็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว ถ้าเห็นว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพหรือเห็นว่าจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ต่อไป ในกรณีที่มอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยอมรับเด็กไปปกครองดูแล อาจมีการแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็ก และอาจมีการวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็กมีความประพฤติเสียหายหรือเสี่ยงต่อการกระทำผิด ซึ่งได้ระบุแนวทางในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 41, 42, 44 ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนี้

1. ตรวจค้นและแยกตัวเด็ก
2. ตรวจรักษาร่างกายและจิตใจเด็ก
3. สืบเสาะพินิจเด็กและครอบครัว

4. ส่งเด็กไปสถานแรกรับ สถานพัฒนาและฟื้นฟูไม่เกิน 7 วัน แต่ขอศาลต่อได้อีก 23 วัน รวมเป็น 30 วัน

5. กำหนดวิธีคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่เหมาะสม
6. ส่งสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
7. คืนเด็กให้ผู้ปกครอง

รวมทั้งได้บัญญัติการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ในหมวด 7 นั่นคือการจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน ส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบ และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ภคเมธี สายสนั่น (2550) พบว่า รูปแบบของการดำเนินงานด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุโขทัยมีรูปแบบการดำเนินงานที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความสำคัญในรูปแบบและลักษณะต่างๆ มีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนให้ได้รับความปลอดภัย การคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษา ตลอดจนการดำเนินการต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ในด้านขั้นตอนของการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กมีขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่แตกต่างกันออกไป แต่มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองดูแล ซึ่งหน่วยงานแต่ละหน่วยงานได้มุ่งเน้นให้การดำเนินงานทุกขั้นตอนมีผลที่สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

รวมทั้งการศึกษาของ อรริษา วิเศษโกสิน (2551) พบว่า การปฏิบัติงานด้านการประสานงานกับสหวิชาชีพในประเด็นการประสานงานกับสหวิชาชีพเพื่อคุ้มครองเด็ก และรูปแบบการประสานงานที่ไม่เป็นทางการในระดับมาก ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า ร่วมกันกำหนดแนวทางการคุ้มครองเด็กในระดับมาก ยกเว้นด้านการติดตามผลการคุ้มครองเด็กอยู่ในระดับปานกลาง

7.2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 คือ ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว และกฎหมายหรือบทบัญญัติที่นำมาปฏิบัติมี

ความล่าช้าและมีช่องโหว่ ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมปัจจุบัน จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้การขาดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการไม่ได้รับความร่วมมือจากตัวเด็กหรือผู้ปกครองของเด็ก

รวมทั้งเรื่องงบประมาณจากหน่วยงานหรือรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการดำเนินการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดหรือถูกทารุณกรรม และการขาดแคลนงบประมาณสนับสนุน โครงการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษา

อย่างไรก็ตามปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 อีกประการหนึ่งก็คือ อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจน ซึ่งระบุไว้เพียงเป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่งเท่านั้น

ปัญหาดังกล่าวข้างต้นล้วนแต่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ทั้งสิ้น จากการศึกษาของพรพิมล พลายน้อย (2548) พบว่า พนักงานสอบสวนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อจำนวนคดีที่เกิดขึ้น และพนักงานสอบสวนไม่ได้รับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จึงทำให้การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติดังกล่าวเท่าที่ควร สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรีย์ ตรีรงค์ (2548) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการนำพระราชบัญญัติฯ ไปปฏิบัติ ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายและแผน ซึ่งบทบาทของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดและคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครยังไม่สามารถกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯ ที่ชัดเจน และด้านการบริหารจัดการอันเกิดจากการขาดการติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบ รวมทั้งด้านการดำเนินการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมาย ตลอดจนการประสานงานเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กในรูปแบบสหวิชาชีพไม่ได้เป็นไปอย่างทันทั่วทั้งที่ ประกอบการศึกษาของ ภคเมธิ สายสนั่น (2550) พบว่า ในการดำเนินงานด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุโขทัยยังขาดแคลนบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน งบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการหรือทำกิจกรรมเพื่อเด็กและเยาวชน บุคลากรยังขาดความรู้ความชำนาญ ขาดการประสานงานและความร่วมมือ ตลอดจนอาคารสถานที่ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุโขทัยยังไม่มีสถานที่ปฏิบัติงานที่มั่นคงถาวร รวมทั้งการศึกษาของ ศิวาพร คารวนันท์ (2551) พบว่าการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองและแก้ไขปัญหาคดีที่ยังขาดประสิทธิภาพ การดำเนินงานเพื่อให้ความคุ้มครองเด็กยังไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควรจากผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด และงาน

สายด่วนเพื่อคุ้มครองเด็กยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากยังมีข้อบกพร่องในการทำงาน และยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายของประชาชนทั่วไป

7.3 แนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ผู้ให้ข้อมูลหลักเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไว้ว่า ควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง และควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแก่ประชาชนด้วย เพื่อดึงประชาชนเข้าร่วมสอดส่องสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่แสดงถึงการทารุณกรรมหรือการละเมิดต่อเด็ก รวมทั้งควรปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยเพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

นอกจากนี้ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการทำงานแบบบูรณาการ และควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ซื่อสัตย์ และให้ความเป็นธรรมแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อจากการถูกทารุณกรรมและถูกละเมิดด้วย สอดคล้องกับการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของ สุดสงวน สุชีสร (2546) นั่นคือ การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมสามารถป้องกันได้โดยตัวเอง หมายถึง การระมัดระวังไม่ให้ตัวเองไปอยู่ในสถานการณ์ที่ล่อแหลมต่อการตกเป็นเหยื่อ เช่น ไม่เดินตามลำพังในที่เปลี่ยวในเวลากลางคืน ไม่ไปเที่ยวแหล่งเร่รังมั่วที่มีเหตุทะเลาะวิวาท ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเน้นที่วิจารณญาณของบุคคลแต่ละคนว่าจะไรควรทำมากน้อยเพียงใด การกระทำใดสมควรหรือไม่ การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) จึงมีส่วนต่อแนวความคิดนี้เป็นอย่างมาก การป้องกันโดยตัวเองอาจเป็นในลักษณะการต่อสู้ หมายถึง แต่ละคนได้รับการฝึกฝนอบรมให้รู้จักและมีทักษะในการใช้ศิลปะป้องกันตัว เมื่อมีเหตุการณ์เลวร้ายเกิดขึ้น นอกจากนี้การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยเพื่อนบ้านหรือชุมชน หมายถึง การปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนบ้านหรือชุมชนช่วยเหลือกันเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้น ไม่ใช่ปล่อยให้ปละยให้เป็นชะตาชีวิตของคนแต่ละคน และการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยรัฐ หมายถึง การที่รัฐจัดหาบริการในด้านการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมให้แก่สมาชิกในสังคมทุกคนโดยไม่คำนึงถึงเพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตัวอย่างเช่น ตำรวจมีการจัดสายตรวจเดินเท้า สายตรวจจักรยาน สายตรวจมอเตอร์ไซด์ และสายตรวจรถยนต์ จัดตรวจตามจุดต่างๆ ที่น่าจะเป็นล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม แหล่งเร่รังมั่ว ทรอก ซอย ถนนเปลี่ยวต่างๆ เพราะการจัดสายตรวจเป็นการตัดช่องโอกาสของการกระทำผิดของอาชญากรได้ การจัดอบรม

โครงการสำรวจชุมชน-มวลชนสัมพันธ์ โดยมุ่งให้ตำรวจกับประชาชนได้รู้จักและสร้างความเข้าใจอันดีแก่กัน เมื่อตำรวจสามารถผูกมิตรกับประชาชนได้ ย่อมทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดภาพพจน์ที่ดี และสายสัมพันธ์ที่กระชับมาลงโทษเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายและความเป็นธรรมในสังคม ผู้ก่อความเสียหายแก่ผู้อื่นย่อมได้รับโทษ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ วิธีการป้องกันตัวเองที่ตำรวจสังเกตเห็นประโยชน์ว่าประชาชนควรทราบจะเป็นหลักการวิธีการปฏิบัติเพื่อความไม่ประมาท หลงลืม เป็นการตัดช่องโอกาสการกระทำนั้นเอง เช่น ก่อนออกจากบ้านควรตรวจตราประตูหน้าต่างว่าได้ปิดล็อกแล้วหรือไม่ ประกอบกับการศึกษาของ สุริย์ ทรองตรี (2548) พบว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ได้แก่ หนึ่ง ในด้านคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติจะต้องมีการสร้างความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการในแต่ละวิชาชีพ สอง ในด้านองค์กร ควรมีการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน และจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ และสาม ในด้านผู้ปฏิบัติงานจะต้องประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ เช่นเดียวกับการศึกษาของ อรชิตา วิเศษโกสิน (2551) พบว่า ควรมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานสหวิชาชีพ มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของพนักงานเจ้าหน้าที่ มีศูนย์ประสานงานหรือหน่วยงานกลางในแต่ละจังหวัด มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจการปฏิบัติงานสหวิชาชีพแก่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีการบูรณาการบทบาททางวิชาชีพสู่ความเป็นสหวิชาชีพและการทำงานกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ มีการสร้างขวัญกำลังใจและระบบความปลอดภัยให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมให้มีการจัดการความรู้การปฏิบัติงานสหวิชาชีพ และร่วมกันกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานสหวิชาชีพ รวมถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อร่วมกันปกป้องคุ้มครองเด็ก รวมทั้งการศึกษาของ ฐานวัฒน์ พรนิชิตลวัฒน์ (2552) พบว่า หน่วยงานควรมีนโยบายส่งเสริมการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ด้วยการพัฒนาอบรมให้ความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การเตรียมอาคารสถานที่ อุปกรณ์ต่างๆ ให้เพียงพอและทันสมัยเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มารับบริการ และในแต่ละพื้นที่ควรมีศูนย์ประสานงานการปฏิบัติงานกับทีมสหวิชาชีพโดยตรง และการประชุมเพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงาน จึงจะสามารถพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

8.1.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ให้แก่ประชาชน

8.1.2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ตำรวจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

8.1.3 ฝ่ายนิติบัญญัติควรปรับปรุงข้อกำหนดหรือบทบัญญัติที่ล้าหลังต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีความทันสมัยและเข้ากับสถานการณ์การคุ้มครองเด็กในปัจจุบัน และควรบัญญัติอำนาจหน้าที่ของตำรวจไว้ในพระราชบัญญัติไว้อย่างชัดเจน

8.1.4 สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรทำบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการคุ้มครองเด็ก (MOU) ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกัน

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 จากวิชาชีพอื่นๆ ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา รวมทั้งผู้ปกครองหรือนายจ้างของเด็กและเยาวชน เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อนำมาปรับปรุงและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อไปในอนาคต

THE OPERATION POLICE OF CHILD PROTECTION ACT B.E. 2546 IN
METROPOLITAN POLICE DIVISION 2

POLICE LIEUTENANT NARONGRIT NGAMCHANG 5336993 SHCJ/M

M.A. (CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : CHET RATCHADAPANNATHIKUL, Ph.D.,
SUNEE KULYAJIT, Ph.D., THANUNSAK BAVORNNATHAKUL, Ph.D.

EXTENDED SUMMARY

1. Introduction

Crime has become the serious social problem for almost all countries, including Thailand. Crime prevention and solution to crime problem are duties of all social members, mainly police, prosecutor, court and Department of Corrections must burden themselves with solution to problem. However, the judicial process is still focus on arresting the wrongdoer for punishment, considering the justice has been served and accomplished as the society expected regardless of the damage done to the morale and hope, including opportunity and being victimized by the judicial process again and again.

The judicial process and society had ignored the crime victims for long time. As being seen, majority of the victims had not been compensated for the damage done to them or accepted for their rights, "Crime victim's right as the injured person". Up to now, none of Thai laws has been passed to regulate the payment or compensation to the crime victim (Sumonthip Jailek 10 August, 2012, <http://www.correct.go.th/journal/j2/new10.htm>), particularly, on the children and youth as the risk group most likely becoming the crime victims. According to the Central Investigation Bureau, there are 7 reasons for the child to become a crime victim. They are the child's curiosity, believing in the adult, need attention and love,

stubbornness, their words bear less weight than adults, society ignore children's problems and the complication in children court consideration (Nation Online, 2011). These reasons reflected the problem of children becoming victimized which should be the main concern in our present society because many crimes could subsequently follow. For the Juvenile situation in the annual report 2005-2007 of Bureau of Youth Promotion and Protection, Ministry of Social Development and Human Security mentioned the first group of children facing hardship in Thailand is as follows:

Group 1 comprised of children with rights' violation (child labors and abused child). More and more children are sexually abused with children between 7 years to 9 years have been sexually violated the most. Some children are sexually abused by their acquaintances. The child willingly becomes a prostitute at the very young age whereas some enters the labor market to escape the poverty. This is including the alien labors, women facing difficulties, children working illegally at some establishment. While the number of employed young children has increased, the recreation facilities for children and youth have been abandoned.

Group 2 comprised orphan, abandoned children, homeless children, displaced children, and children in the crowded community, children with no nationality and local children. The orphan and abandoned children are high in numbers whereas homeless children received less attention. Lots of children lived in poverty and struggled to make the livings, including children with no nationality that had no way to access proper services.

Group 3 comprised of rowdy children, children hooked on drugs and children entered the judicial process are increasing continuously. After classifying based on the nature of crimes, it was found the highest numbers on children stealing valuables, which may be peer pressures, and the children act themselves. The reason for teenagers' violent behavior may result from the physical and emotional changes. Their emotions at this point are unstable with curiosity, want to try, enjoy excitement and independent, never listen to adult advice and need to be accepted from those surrounding them, from families, teachers or friends. Regarding alcoholic consumption, youth alcoholic drinking habits are ranked No.2 next from working age, including higher numbers of girl drinkers.

Group 4 comprised of the disabled children who received more education in the co-ed schools or special schools for the disabled, Darn Suksa School for Handicapped.

Group 5 comprised of the children with HIV or receives impact from AIDs. The Population and Social Institute at Mahidol University estimated in the year 2004, 380,000 children became the orphan from AIDs. Within these numbers, approximately 50, 620 children had been infected by HIV (Youth Promotion and Protection Office, Ministry of Social Development and Human Security, 2008).

However, the social and legal mechanism in the past had not worked effectively and seriously developed to response the problems of child rights. Therefore, the concern in this area made Thailand attempting to amend the law for better and sophisticated child protection, particularly the Child Protection Act B.E. 2546, effective March 30, 2004, which enforce on the children younger than 18 and students. It is the law to protect and remedy, enhance, not to punish the children. It is full of crucial content as the proper guideline by focusing mainly on the children welfare without bias and required the parent to raise the children well, proper training and look after the children welfare.

It has specified 3 method of Child Protection, namely, child welfare, child welfare protection and alters students' behavior. Its content had matched the intention of the convention of children' rights by focusing on proper care with specific assistance so that children could develop appropriate personality. In order to mold their personalities, the children should be raised in the family environment with love, happiness and understanding until they reach full maturity. This is including the legal protection before and after birth. These responsibilities had been stated explicitly in the Convention that the parent must provide primary care with the government assistance and the government had to insure the children safety, violent-free or without any wrongdoings intentionally or unintentionally.

This Child Protection Act is more modern and essential for child protection operation because it has laid down complete rules and regulations, not only the child, but also the family, the proper treatment for the child, the life quality development, child welfare and altering the child's behavior and the child's right to ensure the child maximum benefit, with non-bias practice. Moreover, the Child

Protection Act required the collaboration from the Central, Regional and Local Government, including the private sector and the field scholars to form the network in child protection operation so all children could receive the adult protection equally (Child Protection Act B.E. 2546). One of the judicial agencies responsible for this Act is the Royal Thai Police. Based on Article 29 of the Act, anyone found the children in suffered conditions and needed assistance or protection, that person had to provide immediate assistance. Meanwhile, Article 43 mentioned the protection for abused child if the family itself caused the abused. The offender had to be on trial and if for any reasons, the court beliefs that the abused would happen again and again, the court may consider remove the child from that family or arrest the offender. Article 66, particularly, authorized the officer in charge to alter students' behavior as he sees fit. Such authority became the direct responsibility of the Protection and Suppression Officers as being stated by the Royal Thai Police which are the protection of children, youth, women and mass relations. Therefore, this study was done in line with the Child Protection Act B.E. 2546 of the Metropolitan Police Division 2 located in the suburban area adjacent to Nonthaburi and Pathum Thani Provinces, besides being the congested community, so vulnerable to crime, which was coincided with the report of crime suppression and pending arrest cases of the Metropolitan Police Division 2 from January to August 2010. It was found in January 61 abused and raped cases and in August it went u to 76 cases which indicated the tendency for higher physical violence and raped.

Furthermore, the report concluded reasons classified based on the responsible area arranged by the Information Technology Center, Metropolitan Police collected data since January to December 2011 revealed the police station under the Metropolitan Police Station handled 12 child abused cases, but it set up the project to protect children and truth which is one of the measures to prevent crime. The research also aimed at studying problems and obstacles based on the Act o find solutions, leading to better approach for efficient operation.

2. A Summary of Abstract

This qualitative research aimed to study the police operation of Metropolitan Police Division 2 in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546 as well as explore the problems and obstacles occurring during the operation to find the effective solutions. The study was conducted by using the Structural Interviewing Guidelines to collect data from 25 key informants consisted of 22 police officers in the Protection and Suppression Unit of Metropolitan Police Division 2 and 3 executives of Metropolitan Police Division 2.

The findings revealed that during operation in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546, the police officers had made the detailed inquiry on the situations that hinted at child abuse or violations against children from the witnesses or informants and presented to the superiors for further action. Then, the police officers raided the suspicious scene to rescue the children, and worked with other concerned divisions in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546. The rescue operation had to be done quickly by making children safety the first priority.

As for problems and obstacles during the operation in accordance to the Child Protection Act B.E. 2546, the enforcement officers were lacking proper knowledge and understanding on the matters. In addition, the laws or the provisions were out of date with many loopholes and unable to keep up with changes in the current social events. Moreover, there was no collaboration between the concerned parties, children or their parents, including inadequate budget from the government to support the operation rescuing child abuse or violated victims. There should be a campaign to encourage good behavior among high school and university students. However, such Act had not clearly identified the authority of police officers, only stated the officers' duties in law.

Therefore, the Royal Thai Police or the concerned agencies should arrange training sessions on the Child Protection Act B.E. 2546 for the law enforcement officers on a regular basis. At the same time, the general public must be given the same knowledge in order to enlist their assistance in monitoring the situations that hinted at child abuse or violations against children, including the collaboration with concerned agencies through integrated performances. In addition, the moral principles and ethics

should be taught to the law enforcement officers, so they could perform their duties honestly and diligently with fair treatment of the victims of child abuse and violations.

3. Research Objective

3.1 To study the operation of Metropolitan Police Division 2 in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546

3.2 To study the problems and obstacles of Metropolitan Police Division 2 in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546

3.3 To study the solutions to solve problems and obstacles in the operation of Metropolitan Police Division 2 in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546 effectively.

4. Research Scope

4.1 The study focused on the officers' operation, problems and obstacles in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546, including solutions to such problems

4.2 The research involved the study of 25 key informants consisted of 22 police officers in the Protection and Suppression Unit of Metropolitan Police Division 2 and 3 executives of Metropolitan Police Division 2.

4.3 This study lasted 12 months.

4.4 This research selected sites at the suburban and areas next to Nonthaburi province and Pathum Thani province, including the communities which quite easy for the offenders to commit crime.

5. Research Methodology

The Qualitative Research was conducted with the following research approaches:

5.1 Reviewing relevant literatures and texts, articles, research results and documents

5.2 Conducting in-depth interview through the Structural Interviewing Guidelines to collect data from the key.

Select Key Informant

Key informants in this study are as follows:

1. The police officers in the Protection and Suppression Unit from 11 police stations under the Metropolitan Police Division 2 were selected through Purposive Sampling. From each station, 2 police had been chosen. Total key informants were 22 officers, comprised of 11 commissioned police and 11 non commissioned police who had experienced in investigation for at least 2 years.

2. There were 3 executives of Metropolitan Police Division 2 chosen by Purposive Sampling, comprised of a Commander and 2 Deputy Commanders of Metropolitan Police Division 2.

Research Instrument

The researcher gathered data using the constructed Structural Interviewing Guidelines from research problems and objectives, including information from literatures reviews to extract key issues before submitting to the expert scholars for content validation and accuracy to match the research objectives.

Data Analysis

Data analysis was done after the Documentary Research and Structural Interviewing Guidelines among the field scholars who had experienced or familiar with the child protection operation in order to conduct Content Analysis and interpretation as Descriptive Research for understanding and gathering data for further conclusion.

6. Research Results

6.1 The operation of Metropolitan Police Division 2 in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546

The finding from the operation in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546 indicated that the operation officers had to question about the situation leading to child abused or violation in details from the witness or informant before submitting to the superior for further actions, Then, the operation officers in charge together with other agencies involved organized the rescuing children at the crime scene based on the regulation of the Child Protection Act B.E. 2546. Such rescue operation had to be done quickly to ensure the children safety. As to alter student's behavior, the operation team was set up to patrol the Department store area or Public Park, particularly, on the school hours to prevent the youngster hangout to commit crime or take drugs. Any suspicious activities, these children would be brought in for recording background and reporting to the parent or teacher, so they could reprimand the children. In addition, the Vittibudhist Police Station was the project set up the alter children inappropriate behavior and get rid of undesirable habits.

6.2 Problems and obstacles in the operation of Metropolitan Police Division 2 in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546

The interview results from the key informants who had experienced or familiar with the Child Protection Act B.E. 2546 indicated that the operation police had no knowledge and understanding on such Act, besides having the out-of-date laws

and loopholes which obstructed the operation and inappropriate for the current social situation. Besides, there was no cooperation between the agencies involved, the children or their parents. In addition, the shortage of funding from the government made it rather difficult to rescue abused children, including insufficient money to support the project for altering students' behavior.

Moreover, another problem and obstacle that barricade the operation based on the Child Protection Act B.E. 2546 lay in the officers' authorities that had not been specified explicitly in the Act, only stating the officers' title.

6.3 Solutions to problems and obstacles in the operation of Metropolitan Police Division 2 in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546

The key informant recommended more training to educate the operation officers and the public on the Child protection Act of B.E 2546 as well as persuade the people to keep an eye on any child abused or violation, including updated the law as the effective solution to problems in the current situation.

Besides, the integrated operation, collaborating between agencies should be arranged whereas ethical and morale principles had to be taught among the operation officers so they could perform their duties diligently with honesty and justice to the children fell into victims of child abused and violation.

7. Discussion and Conclusion

Research results used in the discussion derived from the implementation of Structural Interviewing Guidelines with the expert scholars in child protection with the focus on research objectives. The research directed at the following 3 major aspects: Firstly, the operation of police under Metropolitan Police Division 2 in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546, followed by the discussion on problems and obstacles during the operation, and lastly, the solutions to problems and obstacles.

7.1 The operation of Metropolitan Police Division 2 in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546

Regarding the operation in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546, it was found that the operation officers had to question the witness or informant in detail of the event or situation leading to child abused or violation before presenting to the commander for further action. Then, the operation officers in charge together with other agencies involved organized the rescuing children at the crime scene based on the regulation of the Child Protection Act B.E. 2546. Such rescue operation had to be done quickly to ensure the children safety. As to alter student's behavior, the operation team was set up to patrol the Department store area or Public Park, particularly, on the school hours to prevent the youngster hangout to commit crime or take drugs. Any suspicious activities, these children would be brought in for recording background and reporting to the parent or teacher, so they could reprimand the children.

Furthermore, the Vittibudhist Police Station was the project set up the alter children inappropriate behavior and get rid of undesirable habits which coincided with Theory Law Enforcement Approach that explained the presence of police would inhibit the criminal acts of those with tendency to commit crimes for fear of being arrested. For instance, placing security officers at the risk points patrol the local areas, setting up the check points, control booths and barricade check points. The police patrolling the area intended to prevent and suppress crimes, search and investigate the news, stop the crime, help the locals as well as build good relationships with the public.

The Child Protection Act B.E. 2546 had regulated specific clause for child welfare in unit 3 by categorizing children who entitled to welfare as well as setting up its criteria. Initially, the child would be given the proper place to stay, followed by the rehabilitation provided that the family background had to be investigated first to find proper approach for the child by making his welfare the utmost priority.

Furthermore, the Child Protection Act B.E. 2546 classified the children who should receive the legal protection (unit 4) as those who had been abused by the family. In such case, the operation officer could remove the child from his family and submit him for medical and spiritual treatments. Later, the child had to be put in the

safe place before finding proper solution for his well-being. In the case where child abused had been reported or seen, the operation officer had to find the fact about the child and his family. If he realized that the child needed immediate protection for his own good, he may give the child back to his family on the condition that a guardian must be appointed to safeguard the child. There may be some conditions to prevent the children from misbehaving or risk wrongdoing. The child protection areas had been specified in Article 41, 42, 44 as the operational guidelines for the officers:

1. Search and detain the child
2. The child physical and mental examination
3. Arrange for Child and Family Protection
4. Sent the child to the Drop in Center or Rehabilitation Center not exceeding 7 days with the court extension for another 23 days, which bring the total to 30 days
5. Identify proper child welfare protection
6. Deliver a child to Child Protection and Welfare Center
7. Return the child to the parent

This was including the regulations to alter students' behavior as stated in unit 7 on organizing the work process and activities, providing advice and training for students, enhancing desirable behavior, embedding the sense of responsibility and provide safety for the students.

This finding is also coincided with the study of Pakamethee Saisanun (2550) who found the model for child protection at Sukhothai as similar as the one stated in the Child Protection Act B.E. 2546 and relevant laws. The Act offers models for the child safe haven, guarding the child against the risk of wrongdoing, altering students' behavior, including proper handling the young offenders, As for the operation of agencies involved with the child protection, it was done differently, with the same intention that mainly focused on the child and youth protection. Each unit aims to complete every step of operation with the most effectiveness.

Also, the study of Ornthicha Visetkosin (2008) found lots of collaboration between agencies and multidisciplinary units in the child protection with informal patterns. As for the operation, they also cooperated with each other at high level to protect the children, with the exception of follow-up on the protection outcomes which remained at moderate level.

7.2 Problems and obstacles in the operation of Metropolitan Police Division 2 in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546

The interview results from the key informants who had experienced or familiar with the Child Protection Act B.E. 2546 indicated that the operation police had no knowledge and understanding on such Act, besides having the out-of-date laws and loopholes which obstructed the operation and inappropriate for the current social situation.

There was no collaboration between agencies involved, children or their parents, including inadequate budget from the government to rescue children who had been abused or violated and the lack of funding for project to alter students' behavior.

Moreover, another problem and obstacle that barricade the operation based on the Child Protection Act B.E. 2546 lay in the officers' authorities that had not been specified explicitly in the Act, only stating the officers' title.

All of problems mentioned earlier obstructed the operation officers from performing duties in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546. The study of Pornpimol Plainoi (2005) found the shortage of investigation officers in the Metropolitan Police Division as compared to the number of cases. Moreover, the investigation officers had not received proper training on the Act, so they operated without knowledge and understanding and failed to comply with the Act. This finding was coincided with the study of Suree Thongtik (2005) who demonstrated the problems and obstacles of implementing the Act in policy-making and planning. Nonetheless, the Provincial Child Protection Council and Bangkok Child Protection Council had not clearly specified policy and plan in accordance with the Act, only stating the officers' title. As for management, there was no follow-up, assessment and verify the operational outcomes related to child protection and welfare. Since the

public were lacking knowledge and understanding on the issues, the coordination to rescue children as the multidisciplinary action could not be done immediately.

The study of Pakamethee Saisanun (2007) indicated the shortage of personnel, inadequate budget for proper management, lacking educational opportunities for the children and youth. Moreover, staffs were lacking knowledge and expertise, not knowing how to organize and coordinate work, including no permanent location for Sukhothai Youth Observation Center, which made the operation rather inconvenience. Also, the study of Sivanun Karavanun (2008) found that the law enforcement on the child protection was ineffective and not received enough attention from the law maker. Moreover, the hotline for child protection was a failure because of poor performances and unknown among the general public.

7.3 Guidelines to solve problems and overcome obstacles in the operation of Metropolitan Police Division 2 in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546

The key informants recommended solution to problems and obstacles in accordance with the Child Protection Act B.E. 2546 through more training for the operation officers so they could thoroughly understand the nature of such Act. At the same time, the general public should be given the same knowledge so they could help look out for child abused or violation, including updated the laws to solve problems in the current situation in the most effective way.

Furthermore, the agencies involved should cooperate with each other to integrate their works as well as embedding morale and ethics among the operation officers, to make them work diligently, honestly with justice to those children became victim of child abused and violation at one time. This finding was coincided with the concept of how to avoid being the crime victim of Sudsanguan Sutesorn (2003) who suggested self-protection by not allowing one to be in the vulnerable situations, for example, never walking alone at night, avoid going to places with constant fighting. As being seen, avoid being the crime victim is up to each individual discretion, he or she would know what to do in each situation, appropriate or inappropriate actions. Therefore, socialization put more weight on this concept. Self-protection could be offensive because each person in a way has been trained to endure certain situation

and learn to guard himself from the worst situation. Furthermore, avoid being victimized with the help from neighbors or community is also another approach for building good attitude toward neighbors and community with assistance when in danger, not up to an individual's faith. Preventing people from becoming the victim is another government responsibility regardless of sex, age economic or social status. For example, the police arranged the walking patrol, bicycle patrol, motorcycle patrol and automobile patrol on the crime risk areas, entertainment establishments, alley and remote roads, hope to reduce the crimes and arrange training project to bond community police –the public together. By developing the bond between the police and people, when the police became the people trusty friend, it should create good image or the public turn into allies, looking out for any suspicious activities and help bringing the wrongdoer to punishment to ensure the sanctity of law and social justice. Generally, the wrongdoers must be punished for the damage done to others. In addition, the publicity, news dissemination, self-protection method that the police deems necessary for the public to know became the main practice for careful living, not being forgetful such as, checking to see if all doors and windows had been closed and locked properly before leaving home.

The study of Suree Trongtik (2005) indicated that the operational guidelines in accordance with the Child Protection B.E. 2546 involved with first pure understanding in the roles of Child protection Committee for each discipline. Second, the organization should receive enough support in the resources and personnel to carry on the operation and third, the operator himself must be active in spreading news, and knowledge to the public as was as making them understand the need for law compliance. The finding was coincided with the study of Ornthicha Visetkosin (2551) who suggested the promotional policy for the multidisciplinary operation, and the follow-up on the operational results of the officers. Meantime, the Coordination Center or Central Unit should be established for each province. In addition, the management and practitioners should be educated for better knowledge, and understanding of the operation, aiming for turning single disciplinary into multidisciplinary, including learn to work with relevant laws and appropriate budget allocation, boosting employees' morale and providing safety whereas knowledge on multidisciplinary operation should be managed well. Lastly, the suggestion was on

building guidelines for multidisciplinary operation, including networking or child protection as well. Also, the study of Thanwat Pornnithigolwat (2009) suggested that the division should enhance the officers' operation through training, particularly on relevant laws. Additional suggestions were improvement on facilities and equipment to meet the users' demand. In each area, the Coordination Center should be established to work along side the multidisciplinary team . The meeting had to be arranged to review outcomes and share working knowledge for more effective system.

8. Recommendation

8.1 Research recommendation

8.1.1 The Royal Thai Police or the third party involved should disseminate news on the Child Protection Act B.E. 2546 among the public.

8.1.2 The Royal Thai Police should arrange more training on the Child Protection Act B.E. 2546 for the police officers so the operation could be done most effectively.

8.1.3 The Legislation Division should amend the out-of-date laws or regulations that could delay the operation. The amended laws had to be sophisticated and updated with the current child protection situation. In addition, the police's authority should be clearly stated in the Act.

8.1.4 The Royal Thai Police should prepare the MOU on collaboration in the child protection between the agencies involved in order to bond and build stronger work relationships.

8.2 Recommendation for further researches

There should be more studies on the operation of other professions such as social workers, psychologists, including the parent or employer of the children and youths, which related to the Child Protection Act B.E. 2546 in order to find solution to problems and obstacles that would eventually become the future guidelines.

บรรณานุกรม

- กิตติศักดิ์ ปรกติ. (2552). *หลักทั่วไปเกี่ยวกับการใช้ตีความกฎหมาย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: กองทุนศาสตราจารย์จิตติ ดิงศภัทย์. คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คณางค์ พิริยะกิจไพบูรณ์. (2548). *ความพร้อมของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสงเคราะห์เด็กและคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติเด็ก พ.ศ.2546 ศึกษาเฉพาะกรณีภารกิจในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกทารุณกรรม*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เจตน์ สถาวรศีลพร. (มปป). *การบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความยุติธรรมในสังคม: ข้อพิจารณาบางประการว่าด้วยกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย ความยุติธรรมกับสังคม*. กรุงเทพมหานคร.
- ฐานวัฒน์ พรนิชิตวัฒน์. (2552). *ลักษณะการปฏิบัติงานและปัญหาอุปสรรคของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานร่วมกันสหวิชาชีพตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 กรณีศึกษาผู้ปฏิบัติงานของบ้านพักเด็กและครอบครัวทั่วประเทศ*. สารนิพนธ์หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดร.สวัสดิ์ เลอวงศ์รัตน์. (2549). *การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: ซี แอนด์ เอส พรินติ้ง.
- ต้นเหตุ เด็กตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมกับปากคำ ตอกย้ำ ภัยร้ายคือคนใกล้ตัว. (1 ธันวาคม 2554). เนชั่นออนไลน์, 18 กรกฎาคม 2555. www.okanation.net
- เทอดไทย ศรีลัมพ์. (2538). *ปัญหาเด็กและเยาวชนไทยในสภาพการณ์ปัจจุบัน*. นครปฐม: กองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2521). *การศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุฎฎบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พนัส ทศนียนนท์. (2536). มุมมองด้านกฎหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในกระบวนการด้านสิ่งแวดล้อม. ธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของประชาชนและ
กระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: สารธาร.
- พรชัย ขันดี. (2543). ทฤษฎี และงานวิจัยทางอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: บึกเน็ต.
- พรพิมล พลายน้อย. (2548). ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนกองบัญชาการตำรวจ
นครบาลต่อการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546. วิทยานิพนธ์
สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม)
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภคเมธี สายสนั่น. (2550). การศึกษาการดำเนินงานในการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
ไปสู่การปฏิบัติ: กรณีศึกษาจังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล และคณะ. (2546). กระประเมินกระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครอง
สวัสดิภาพบุคคลที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัย
สาธารณสุข.
- ศิวาพร คารวนันท์. (2546). ปัญหากฎหมายการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546.
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศราวุฒิ พงศ์วัชร. (2554). ทศนะของผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตต่อการบังคับใช้กฎหมาย
ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551. วิทยานิพนธ์
สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรม) คณะสังคมสงเคราะห์
ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชา จันทน์เอม. (2522). ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุดสงวน สุธีสร. (2546). เขี้ยวอาชญากรรม. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- สุพัตรา สุภาพ. (2536). ปัญหาสังคม. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สมนทิพย์ ใจเหล็ก. (2554). เขี้ยวอาชญากรรม, 10 สิงหาคม 2555.
<http://www.correct.go.th/journal/j2/new8.html>
- สุรีย์ ตรองตรีก. (2548). ปัญหาอุปสรรคในการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ไปสู่
การปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบาย
สวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์. (2551). *วันเด็กแห่งชาติ: พัฒนาการและความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, 4(2).

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (มปป.). *หลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไปเกี่ยวกับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2551). *สถานการณ์เด็กและเยาวชน ประจำปี 2548-2550*, 10 สิงหาคม 2555. <http://oppy.opp.go.th/doc/child202548-2550.pdf>.

อรธิชา วิเศษ โกสิน. (2551). *แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กฎหมาย

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันปราบปราม เรื่อง “การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล 2”

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 วุฒิการศึกษา
- 1.4 ตำแหน่งหน้าที่/ สังกัด
- 1.5 ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

หัวข้อคำถาม

1. ท่านเข้าใจความหมายคำว่า การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามหมวด 3 และหมวด 4 หรือไม่ อย่างไร (มาตรา 29)
2. ท่านคิดว่าการคุ้มครองเด็กมีความสำคัญหรือไม่ อย่างไร
3. ท่านปฏิบัติอย่างไรเมื่อมีผู้มาแจ้งเกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก (มาตรา 43)
4. ท่านเคยดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียน และนักศึกษาอย่างไรบ้าง (มาตรา 66)
5. ท่านคิดว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 สามารถคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กได้จริงหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

หัวข้อคำถาม

ท่านคิดว่าการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 อย่างมีประสิทธิภาพ

หัวข้อคำถาม

ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 อย่างไรบ้าง

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

เรื่อง “การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล 2”

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 วุฒิการศึกษา
- 1.4 ตำแหน่งหน้าที่/ สังกัด
- 1.5 ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบคำถามเกี่ยวกับกระบวนการในการชันสูตรพลิกศพ

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

หัวข้อคำถาม

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีวิธีปฏิบัติอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

หัวข้อคำถาม

1. ท่านคิดว่ามีข้อจำกัดในด้านใดบ้างเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ที่ทำให้เกิดความยากลำบากในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
2. ท่านคิดว่าการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 อย่างมีประสิทธิภาพ

หัวข้อคำถาม

1. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางในแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างไร
2. ท่านคิดว่าหน่วยงานตำรวจควรมีแนวทางพัฒนาองค์ความรู้ นโยบายการพัฒนาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างไร

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖

เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕

(๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

“เด็กเร่ร่อน” หมายความว่า เด็กที่ไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือมิแต่ไม่เลี้ยงดูหรือไม่สามารถเลี้ยงดูได้ จนเป็นเหตุให้เด็กต้องเร่ร่อนไปในที่ต่าง ๆ หรือเด็กที่มีพฤติกรรมใช้ชีวิตเร่ร่อนจนน่าจะเกิดอันตรายต่อสวัสดิภาพของตน

“เด็กกำพร้า” หมายความว่า เด็กที่บิดาหรือมารดาเสียชีวิต เด็กที่ไม่ปรากฏบิดามารดาหรือไม่สามารถสืบหาบิดามารดาได้

“เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก” หมายความว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจนหรือบิดามารดาหย่าร้าง ทั้งร้าง ถูกคุมขัง หรือแยกกันอยู่และได้รับความลำบาก หรือเด็กที่ต้องรับภาระหน้าที่ในครอบครัวเกินวัยหรือกำลังความสามารถและสติ ปัญญา หรือเด็กที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

“เด็กพิการ” หมายความว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สมอง สติปัญญา หรือจิตใจ ไม่ว่าจะความบกพร่องนั้นจะมีมาแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลัง

“เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด” หมายความว่า เด็กที่ประพฤติตนไม่สมควร เด็กที่ประกอบอาชีพหรือคบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิด กฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“นักเรียน” หมายความว่า เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทั้งประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษาหรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน

“นักศึกษา” หมายความว่า เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน

“บิดามารดา” หมายความว่า บิดามารดาของเด็กไม่ว่าจะสมรสกันหรือไม่

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดามารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่นซึ่งรับเด็กไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กอาศัยอยู่ด้วย

“ครอบครัวอุปถัมภ์” หมายความว่า บุคคลที่รับเด็กไว้อุปการะเลี้ยงดูอย่างบุตร

“การเลี้ยงดูโดยมิชอบ” หมายความว่า การไม่ให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน หรือพัฒนาเด็กตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดในกฎกระทรวง จนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

“ทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดๆ จนเป็นเหตุให้เด็กเสื่อมเสียเสรีภาพหรือเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ การกระทำผิดทางเพศต่อเด็ก การใช้เด็กให้กระทำหรือประพฤตินในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือ จิตใจหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

“สืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า การค้นหาและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล และนำมาวิเคราะห์วินิจฉัยตาม หลักวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ แพทย์ จิตวิทยา กฎหมาย และหลักวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและครอบครัวของบุคคลนั้น

“สถานรับเลี้ยงเด็ก” หมายความว่า สถานที่รับเลี้ยงและพัฒนาเด็กที่มีอายุไม่เกินหกปี บริบูรณ์ และมีจำนวนตั้งแต่หกคนขึ้นไป ซึ่งเด็กไม่เกี่ยวข้องเป็นญาติกับเจ้าของหรือผู้ดำเนินการ สถานรับเลี้ยงเด็กดังกล่าว ทั้งนี้ไม่รวมถึงสถานพยาบาลหรือโรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชน

“สถานแรกรับ” หมายความว่า สถานที่รับเด็กไว้อุปการะเป็นการชั่วคราวเพื่อสืบเสาะ และพินิจเด็กและครอบครัว เพื่อกำหนดแนวทางในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็กแต่ละราย

“สถานสงเคราะห์” หมายความว่า สถานที่ให้การอุปการะเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ ซึ่งมีจำนวนตั้งแต่หกคนขึ้นไป

“สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ” หมายความว่า สถานที่ให้การศึกษาอบรม ฝึกอาชีพ เพื่อแก้ไขความประพฤติ บำบัด รักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจแก่เด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ

“สถานพัฒนาและฟื้นฟู” หมายความว่า สถานที่ โรงเรียน สถาบัน หรือศูนย์ที่จัดขึ้น เพื่อให้การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนการศึกษา แนนแนว และการฝึกอบรมอาชีพแก่เด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ เป็นกรณีพิเศษ

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนคุ้มครองเด็ก

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความว่ารวมถึงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด

“ปลัดกระทรวง” หมายความว่า ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหมายความว่ารวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวง

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในจังหวัดใดยังมีได้เปิดทำการศาลเยาวชนและครอบครัวหรือแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลจังหวัด ให้ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น

กฎกระทรวงหรือระเบียบนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุเป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานที่ในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ครู จิตวิทยา กฎหมาย แพทย์ ไม่น้อยกว่าเจ็ดปี วิชาชีพละ

สองคน โดยจะต้องมีผู้แทนจากภาคเอกชนอย่างน้อยวิชาชีพละหนึ่งคน และแต่งตั้งจากผู้มีประสบการณ์ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในด้านสวัสดิการเด็กมาไม่น้อยกว่าเจ็ดปีอีกสองคน โดยมีรองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายเป็นกรรมการ และเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสตรีไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม

คณะกรรมการจะแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๘ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติงานธุรการทั่วไปของคณะกรรมการ

(๒) ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ กลุ่มครอบครัวสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก

(๓) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการ ตลอดจนให้บริการด้านสงเคราะห์ กลุ่มครอบครัวสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก

(๔) รวบรวมผลการวิเคราะห์ วิจัย ดำเนินการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย รวมทั้งแผนงานในการสงเคราะห์ กลุ่มครอบครัวสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ

(๕) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งเพราะครบวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๕) เป็นบุคคลล้มละลาย

- (๖) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๗) ขาดการประชุมติดต่อกันสามครั้ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกันตามมาตรา ๙ เป็นกรรมการแทน และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน

มาตรา ๑๓ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธานไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน งบประมาณและมาตรการในการสงเคราะห์ คู่้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) วางระเบียบโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน
- (๔) วางระเบียบเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๔๗
- (๕) วางหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

(๖) ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษา การสงเคราะห์ กลุ่มครอบครัวสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู สถานพินิจ หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ กลุ่มครอบครัวสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กทั้งของรัฐและเอกชน

(๗) ติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครและคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด รวมทั้งให้คำแนะนำและเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสงเคราะห์ กลุ่มครอบครัวสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กในกรุงเทพมหานครและระดับจังหวัด

(๘) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการสงเคราะห์ กลุ่มครอบครัวสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธานกรรมการ ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจนครบาล ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้แทนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักอนามัย และผู้อำนวยการสำนักการแพทย์เป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานที่ทำในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ครู จิตวิทยา กฎหมาย แพทย์ วิชาชีพละสองคน โดยจะต้องมีผู้แทนจากภาคเอกชนอย่างน้อยวิชาชีพละหนึ่งคน และแต่งตั้งจากผู้มีประสบการณ์ด้านสวัสดิการเด็กอีกสองคน โดยมีผู้อำนวยการสำนักสวัสดิการสังคมเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสตรีไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม
คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครจะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักสวัสดิการ
สังคมไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๑๗ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด
เป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น
รองประธานกรรมการ อัยการจังหวัด พัฒนาการจังหวัด แรงงานจังหวัด ผู้อำนวยการเขตพื้นที่
การศึกษา นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้แทนศาลเยาวชนและ
ครอบครัวจังหวัด หรือผู้แทนศาลจังหวัดในกรณีที่จังหวัดนั้น ไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัว ผู้แทน
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด หรือผู้แทนกระทรวงยุติธรรมซึ่งแต่งตั้งจาก
ข้าราชการในจังหวัดในกรณีที่จังหวัดนั้น ไม่มีสถานพินิจ นายกองค้ำการบริหารส่วนจังหวัดเป็น
กรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์
ในการทำงานที่ทำในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ครู จิตวิทยา กฎหมาย แพทย์ วิชาชีพละสองคน โดย
จะต้องมีผู้แทนจากภาคเอกชนอย่างน้อยวิชาชีพละหนึ่งคน และแต่งตั้งจากผู้มีประสบการณ์ด้าน
สวัสดิการเด็กอีกสองคน โดยมีพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสตรีไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม
คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดจะแต่งตั้งข้าราชการในจังหวัดนั้นไม่เกินสองคน
เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๑๘ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ มาใช้
บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การแต่งตั้งกรรมการแทน และการปฏิบัติหน้าที่
ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ โดยอนุโลม เว้นแต่อำนาจของรัฐมนตรี
ตามมาตรา ๑๐ (๓) และมาตรา ๑๑ ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการ
จังหวัด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการประชุมและ
การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร และ
คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด โดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครและคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน งบประมาณ และมาตรการในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษา การสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู สถานพินิจ หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กของรัฐและเอกชนภายในเขตกรุงเทพมหานครหรือเขต จังหวัด แล้วแต่กรณี

(๓) กำหนดแนวทางการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กในเขตกรุงเทพมหานครหรือเขตจังหวัด แล้วแต่กรณี

(๔) จัดหาทุนเพื่อการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กในเขตกรุงเทพมหานครหรือเขตจังหวัด แล้วแต่กรณี และรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาทุนและการจัดการทุนต่อคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๕) ตรวจสอบหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงกรณีมีการปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบ

(๖) เรียกเอกสารหรือพยานหลักฐานใดๆ หรือขอคำชี้แจงจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการวินิจฉัยในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) ติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ และส่งเสริมความประพฤติเด็กในกรุงเทพมหานครและระดับจังหวัด แล้วแต่กรณี แล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการ

(๘) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้กรรมการและอนุกรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๒ การปฏิบัติต่อเด็ก

มาตรา ๒๒ การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

การกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก หรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็กหรือไม่ ให้พิจารณาตามแนวทางที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๓ ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ

มาตรา ๒๔ ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการเขต นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบไม่ว่าเด็กจะมีผู้ปกครองหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งมีอำนาจและหน้าที่ดูแลและตรวจสอบสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู และสถานพินิจที่ตั้งอยู่ในเขตอำนาจ แล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร หรือคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อทราบ และให้มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๕ ผู้ปกครองต้องไม่กระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ทอดทิ้งเด็กไว้ในสถานรับเลี้ยงเด็กหรือสถานพยาบาลหรือไว้กับบุคคลที่รับจ้างเลี้ยงเด็กหรือที่สาธารณะหรือสถานที่ใด โดยเจตนาที่จะไม่รับเด็กกลับคืน

(๒) ละทิ้งเด็กไว้ ณ สถานที่ใดๆ โดยไม่จัดให้มีการป้องกันดูแลสวัสดิภาพหรือให้การเลี้ยงดูที่เหมาะสม

(๓) จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งที่เป็นแก่การดำรงชีวิตหรือสุขภาพอนามัยของเด็กรุนแรงหรืออันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

(๔) ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการขัดขวางการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก

(๕) ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

มาตรา ๒๖ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

- (๑) กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
  - (๒) จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือรักษาพยาบาลแก่เด็กที่อยู่ในความดูแลของตน จนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
  - (๓) บังคับ ชู้เชื้อ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด
  - (๔) โฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วยประการใด เพื่อรับเด็กหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่มีโชติคุณของเด็ก เว้นแต่เป็นการกระทำของทางราชการหรือได้รับอนุญาตจากทางราชการแล้ว
  - (๕) บังคับ ชู้เชื้อ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือกระทำด้วยประการใดให้เด็กไปเป็นขอทาน เด็กเร่ร่อน หรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการขอทานหรือการกระทำผิด หรือกระทำด้วยประการใดอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเด็ก
  - (๖) ใช้ จ้าง หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจมีผลกระทบต่อการศึกษาเติบโต หรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็ก
  - (๗) บังคับ ชู้เชื้อ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬาหรือให้กระทำการใดเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้า อันมีลักษณะเป็นการขัดขวางต่อการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็กหรือมี ลักษณะเป็นการทารุณกรรมต่อเด็ก
  - (๘) ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่เล่นการพนัน สถานค้าประเวณี หรือสถานที่ที่ห้ามมิให้เด็กเข้า
  - (๙) บังคับ ชู้เชื้อ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจาร ไม่ว่าจะ เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด
  - (๑๐) จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์
- ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษตามกฎหมายนั้น

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใดซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือผู้ปกครองโดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็ก หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

มาตรา ๒๘ ในกรณีผู้ปกครองตกอยู่ในสภาพไม่อาจให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และพัฒนาเด็กได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือผู้ปกครองกระทำการใดอันน่าจะเกิดอันตรายต่อ สวัสดิภาพหรือขัดขวางต่อความเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็กหรือให้การเลี้ยงดูโดยมิชอบ หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก หรือป้องกันมิให้ เด็กได้รับอันตรายหรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการให้การ สงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ผู้ใดพบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครอง สวัสดิภาพตาม หมวด ๓ และหมวด ๔ จะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ โดยมีชักช้า

แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่รับตัว เด็กไว้รักษาพยาบาล ครู อาจารย์ หรือนายจ้าง ซึ่งมีหน้าที่ดูแลเด็กที่เป็นศิษย์หรือลูกจ้าง จะต้อง รายงานให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา ๒๔ หรือพนักงาน ฝ่ายปกครองหรือตำรวจทราบโดยมิชักช้า หากเป็นที่ปรากฏชัดหรือน่าสงสัยว่าเด็กถูกทารุณกรรม หรือเจ็บป่วยเนื่องจาก การเลี้ยงดูโดยมิชอบ

การแจ้งหรือการรายงานตามมาตรา ๒๙ เมื่อได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครอง และไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญาหรือทางปกครอง

มาตรา ๓๐ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามหมวด ๓ และหมวด ๔ มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ใดๆ หรือยานพาหนะใดๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจค้น ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำทารุณกรรมเด็ก มีการ กักขังหรือเลี้ยงดูโดยมิชอบ แต่ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากไม่ดำเนินการในทันทีเด็กอาจได้รับ อันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ หรือถูกนำไปสถานอื่นซึ่งยากแก่การติดตามช่วยเหลือ ก็ให้มี อำนาจเข้าไปในเวลาภายหลังพระอาทิตย์ตกได้

(๒) ชักถามเด็กเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าเด็กจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครอง สวัสดิภาพ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กอาจนำตัวเด็ก ไปยังที่ทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว รวมทั้งบุคคลที่เด็ก อาศัยอยู่ ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยมิชักช้า แต่ไม่ว่ากรณีใดจะกักตัวเด็กไว้ยาวนานเกินกว่าสิบสองชั่วโมง

ไม่ได้ เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวให้ปฏิบัติตาม (๖) ระหว่างที่เด็กอยู่ในความดูแลจะต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูและหากเจ็บป่วยจะ ต้องให้การรักษาพยาบาล

(๓) มีหนังสือเรียกผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นใดมาให้ถ้อยคำหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ความประพฤติ สุขภาพ และความสัมพันธ์ในครอบครัวของเด็ก

(๔) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็ก นายจ้างหรือผู้ประกอบการ เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่ที่เด็กทำงานหรือเคยทำงาน อาศัยหรือเคยอาศัยอยู่ เจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือผู้ดูแลสถานศึกษาที่เด็กกำลังศึกษาหรือเคยศึกษา หรือผู้ปกครองสวัสดิภาพ ส่งเอกสารหรือหลักฐานเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ การศึกษา การทำงาน หรือความประพฤติของเด็กมาให้

(๕) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของผู้ปกครอง สถานที่ประกอบการของนายจ้างของเด็ก สถานศึกษาของเด็ก หรือสถานที่ที่เด็กมีความเกี่ยวข้องด้วย ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อสอบถามบุคคลที่อยู่ในที่นั้นๆ และรวบรวมข้อมูลหรือหลักฐานเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว การเลี้ยงดู อุปนิสัย และความประพฤติของเด็ก

(๖) มอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครองพร้อมกับแนะนำหรือดักเตือนผู้ปกครองให้ดูแลและอุปการะเลี้ยงดูเด็กในทางที่ถูกต้อง เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาในทางที่เหมาะสม

(๗) ทำรายงานเกี่ยวกับตัวเด็กเพื่อมอบให้แก่สถานแรกรับในกรณีมีการส่งเด็กไปยังสถานแรกรับหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อมีการร้องขอ

เด็กที่อยู่ในความดูแลของพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องได้รับการอุปการะเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม และก่อนที่จะจัดให้เด็กเข้าอยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู จะต้องปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์และการแพทย์ก่อน เท่าที่สามารถกระทำได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๕) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวก่อน และให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๓ การสงเคราะห์เด็ก

มาตรา ๓๒ เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ได้แก่

- (๑) เด็กเร่ร่อน หรือเด็กกำพร้า
- (๒) เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลง ณ ที่ใดที่หนึ่ง
- (๓) เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ด้วยเหตุใดๆ เช่น ถูกจำคุก กักขัง พิกار ทูพพลภาพ เจ็บป่วยเรื้อรัง ยากจน เป็นผู้เยาว์ หย่า ถูกทิ้งร้าง เป็นโรคจิตหรือโรคประสาท
- (๔) เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรือประกอบอาชีพไม่เหมาะสมอันอาจส่งผลกระทบต่อ พัฒนาการทางร่างกายหรือจิตใจของเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล
- (๕) เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติดูเสื่อมเสียในทางศีลธรรมอันดีหรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ
- (๖) เด็กพิกار
- (๗) เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก
- (๘) เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๓ ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ได้รับแจ้งจากบุคคลตามมาตรา ๒๕ หรือพบเห็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๒ ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามวิธีการที่เหมาะสม ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่เด็กและครอบครัวหรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กเพื่อให้สามารถอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ตามมาตรา ๒๓
- (๒) มอบเด็กให้อยู่ในความอุปการะของบุคคลที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้อุปการะ เลี้ยงดูตามระยะเวลาที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินหนึ่งเดือน ในกรณีที่ไมอาจดำเนินการตาม (๑) ได้
- (๓) ดำเนินการเพื่อให้เด็กได้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
- (๔) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในครอบครัวอุปถัมภ์หรือสถานรับเลี้ยงเด็กที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้อุปการะ
- (๕) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานแรกรับ
- (๖) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานสงเคราะห์

(๗) ส่งเด็กเข้าศึกษาหรือฝึกหัดอาชีพ หรือส่งเด็กเข้าบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ศึกษาหรือฝึกหัดอาชีพในสถานพัฒนาและฟื้นฟู หรือส่งเด็กเข้าศึกษาก่อมลเถาจิตใจโดยใช้หลักศาสนาในวัดหรือสถานที่ทางศาสนาอื่นที่ยินยอมรับเด็กไว้

วิธีการให้การสงเคราะห์ตามวรรคหนึ่งให้ขึ้นไปตามระเบียบที่ปลัดกระทรวงกำหนด และไม่ว่ากรณีใดๆ การดำเนินการให้การสงเคราะห์ตาม (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง ความยินยอมดังกล่าวต้องทำเป็นหนังสือตามแบบที่ปลัดกระทรวงกำหนดหรือยินยอมด้วยวาจาต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคน ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่ให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันควรหรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี มีอำนาจส่งเด็กเข้ารับการสงเคราะห์ตามวิธีการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดต้องฟังรายงานและความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์และการแพทย์ก่อน

ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี มีอำนาจกำหนดระยะเวลาในการสงเคราะห์เด็กตาม (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) แต่ถ้ามีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปอาจจะขยายหรือย่นระยะเวลาที่กำหนดไว้แล้วก็ได้ตามแต่เห็นสมควร ในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับดำเนินการจัดให้เด็ก สามารถกลับไปอยู่ในความปกครองของผู้ปกครองโดยมิชักช้า

ในกรณีเด็กอยู่ระหว่างการรับการสงเคราะห์ถ้าผู้ปกครองร้องขอและแสดงให้เห็นว่าสามารถปกครองและอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีสั่งให้เด็กพ้นจากการสงเคราะห์และมอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครองรับไปปกครองดูแลได้ แม้ว่าจะยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาในการสงเคราะห์ก็ตาม

ในกรณีที่บุคคลที่ได้รับการสงเคราะห์มีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์แต่ยังอยู่ในสภาพที่จำเป็นจะต้องได้รับการสงเคราะห์ต่อไป ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี อาจสั่งให้บุคคลนั้นได้รับการสงเคราะห์ต่อไปจนอายุยี่สิบปีบริบูรณ์ก็ได้ แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นต้องให้การสงเคราะห์ต่อไปอีกและบุคคลนั้นมีได้คัดค้าน ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี อาจสั่งให้สงเคราะห์บุคคลนั้นต่อไปตามความจำเป็นและสมควร แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินเวลาที่บุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

มาตรา ๓๔ ผู้ ปกครองหรือญาติของเด็ก อาจนำเด็กไปขอรับการสงเคราะห์ที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือสำนักงาน พัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด หรือที่สถานแรกรับสถานสงเคราะห์ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูของเอกชน เพื่อขอรับการสงเคราะห์ได้

กรณีมีการนำเด็กมาขอรับการสงเคราะห์ที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด ถ้าเป็นเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาให้การสงเคราะห์ที่เหมาะสมตามมาตรา ๓๑ แต่ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถหาวิธีการสงเคราะห์ที่เหมาะสมกับเด็กตามมาตรา ๓๑ ได้ จะส่งเด็กไปยังสถานแรกรับก่อนก็ได้

กรณีมีการนำเด็กมาขอรับการสงเคราะห์ที่สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูเด็กของเอกชน ให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพรายงานข้อมูลเกี่ยวกับเด็กต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณาดำเนินการตามวรรคสองต่อไป

มาตรา ๓๕ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ พบเห็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๒ (๑) และ (๒) หรือได้รับแจ้งจากบุคคลตามมาตรา ๒๕ ให้สอบถามเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ถ้าเด็กเจ็บป่วยหรือจำเป็นต้องตรวจสุขภาพหรือเป็นเด็กพิการต้องรีบจัดให้มีการตรวจรักษาทางร่างกายและจิตใจทันที หากเป็นเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ก็ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตาม มาตรา ๓๑ และไม่ว่ากรณีใดให้พยายามดำเนินการเพื่อให้เด็กสามารถกลับไปอยู่กับครอบครัวโดยเร็ว แต่หากปรากฏว่าสภาพครอบครัวหรือสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะที่จะให้เด็กกลับไปอยู่กับครอบครัว และมีเหตุจำเป็นที่จะต้องให้การคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็ก พนักงานเจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามหมวด ๔ ก็ได้

มาตรา ๓๖ ในระหว่างที่เด็กได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๑ (๒) (๔) หรือ(๖) หากปรากฏว่าเป็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดและพึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้ใช้มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามหมวด ๔ ได้

มาตรา ๓๗ เมื่อสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูได้รับตัวเด็กไว้ตามมาตรา ๓๑ (๕) (๖) หรือ (๗) ให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพรีบสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว และเสนอความเห็นเกี่ยวกับวิธีการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กแต่ละคนพร้อมด้วยประวัติไปยังปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี โดยมีชกช่า และให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้เด็กเข้ารับการสงเคราะห์ โดยผู้ปกครองไม่ยินยอมตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง กรณีที่ผู้ปกครองของเด็กไม่เห็นด้วยกับกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๓๓ วรรคสาม หรือกรณีที่ผู้ปกครองยื่นคำร้องขอรับเด็กไปปกครองดูแลเองแต่ได้รับการปฏิเสธจากปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๓๓ วรรคสี่ ผู้ปกครองย่อมมีสิทธินำคดีไปสู่ศาลตามมาตรา ๕ ในเขตท้องที่นั้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันรับทราบคำสั่ง

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ผู้ปกครองซึ่งได้รับเด็กกลับมาอยู่ในความดูแลมีพฤติกรรมน่าเชื่อว่าจะทำให้การเลี้ยงดูโดยมิชอบแก่เด็กอีก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง หากผู้ปกครองไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำก็ให้ยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี เพื่อเรียกผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บนว่าจะไม่กระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการให้การเลี้ยงดูโดยมิชอบแก่เด็กอีก และให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานานุรูป แต่จะเรียกประกันไว้ได้ไม่เกินระยะเวลาสองปี ถ้ากระทำผิดทัณฑ์บนให้รับเงินประกันเป็นของกองทุนคุ้มครองเด็กตามมาตรา ๖๕

การให้คำแนะนำหรือการเรียกประกันให้คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

หมวด ๔

การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

มาตรา ๔๐ เด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพได้แก่

- (๑) เด็กที่ถูกทารุณกรรม
- (๒) เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด
- (๓) เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่กำหนดใน

กฎกระทรวง

มาตรา ๔๑ ผู้ใดพบเห็นหรือประสบเหตุการณ์ที่น่าเชื่อว่ามีกระทำความทารุณกรรมต่อเด็ก ให้รีบแจ้งหรือรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ได้รับแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง หรือเป็นผู้พบเห็นหรือประสบเหตุการณ์ที่น่าเชื่อว่ามีกระทำความทารุณกรรมต่อเด็กในสถานที่ใด ให้มีอำนาจเข้าตรวจค้นและมีอำนาจแยกตัวเด็กจากครอบครัวของเด็กเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กโดยเร็วที่สุด

การแจ้งหรือการรายงานตามมาตรา ๒๕ เมื่อได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง

มาตรา ๔๒ การดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง ต้องรีบจัดให้มีการตรวจรักษาทางร่างกายและจิตใจทันที ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรต้องสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับเด็กและครอบครัวเพื่อหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็ก ก็อาจส่งตัวเด็กไปสถานแรกรับก่อนได้หรือถ้าจำเป็นต้องให้การสงเคราะห์ก็ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ และถ้าจำเป็นต้องให้การฟื้นฟูสภาพจิตใจก็ให้รีบส่งเด็กไปยังสถานพัฒนาและฟื้นฟู

การส่งเด็กไปสถานแรกรับ สถานพัฒนาและฟื้นฟู หรือสถานที่อื่นใดตามวรรคหนึ่ง ระหว่างการสืบเสาะและพินิจเพื่อหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมให้กระทำได้ไม่เกินเจ็ดวัน แต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นและสมควรเพื่อประโยชน์ของเด็ก พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานอัยการจะยื่นคำร้องขอต่อศาลตามมาตรา ๕ เพื่อมีคำสั่งขยายระยะเวลาออกไปรวมแล้วไม่เกินสามสิบวันก็ได้

มาตรา ๔๓ กรณีที่ผู้ปกครองหรือญาติของเด็กเป็นผู้กระทำความทารุณกรรมต่อเด็ก ถ้ามีการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำผิดและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องนั้นจะกระทำความทารุณกรรมแก่เด็กอีกก็ให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นมีอำนาจกำหนดมาตรการคุมความประพฤติผู้ต้องหาห้ามเข้าเขตกำหนด หรือห้ามเข้าใกล้ตัวเด็กในระยะที่ศาลกำหนด เพื่อป้องกันมิให้กระทำการดังกล่าว และจะสั่งให้ผู้ต้องหาทำทัณฑ์บนตามวิธีการที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วยก็ได้

หากยังไม่มีการฟ้องคดีอาญาหรือไม่ฟ้องคดีอาญาแต่มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการกระทำความทารุณกรรมแก่เด็กอีก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ หรือพนักงานอัยการ ยื่นคำขอต่อศาลตามมาตรา ๕ เพื่อออกคำสั่งมิให้กระทำการดังกล่าว โดยกำหนดมาตรการคุมความประพฤติและเรียกประกันด้วยก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หากศาลเห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อคุ้มครองเด็กมิให้ถูกกระทำความทารุณกรรมอีก ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ตำรวจจับกุมผู้ที่เชื่อว่าจะกระทำความทารุณกรรมแก่เด็กมากที่สุดไว้ มีกำหนดครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

การพิจารณาออกคำสั่งหรือการเรียกประกันตามมาตรา ๑๖๖ ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

มาตรา ๔๔ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ พบเห็นหรือได้รับแจ้งจากผู้พบเห็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด ให้สอบถามเด็กและดำเนินการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก รวมทั้งสภาพความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความเป็นอยู่ การเลี้ยงดู อุปนิสัย และความประพฤติของเด็กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก และถ้าเห็นว่าจำเป็นต้องคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กโดยวิธีส่งเข้าสถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถานพัฒนาและฟื้นฟู ก็ให้เสนอประวัติพร้อมความเห็นไปยังปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาสั่งให้ใช้วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็ก

ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ เห็นว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ก็ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ แต่ถ้าเห็นว่ายังไม่สมควรส่งตัวเด็กไปยังสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟู ก็ให้มอบตัวเด็กแก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยินยอมรับเด็กไปปกครองดูแล โดยอาจแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามมาตรา ๔๘ หรือไม่ก็ได้ และเมื่อได้ปรึกษาหารือร่วมกับผู้ปกครองหรือบุคคลที่จะรับเด็กไปปกครองดูแล แล้วอาจจะวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็กมีความประพฤตินิสัยหรือเสี่ยงต่อการกระทำผิด โดยให้ผู้ปกครองหรือบุคคลที่รับเด็กไปปกครองดูแลต้องปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่ง หรือหลายข้อตามความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

- (๑) ระมัดระวังมิให้เด็กเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันจะจูงใจให้เด็กประพฤตินิสัยไม่สมควร
- (๒) ระมัดระวังมิให้เด็กออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือไปกับผู้ปกครอง
- (๓) ระมัดระวังมิให้เด็กคบหาสมาคมกับบุคคลหรือคณะบุคคลที่จะชักนำไปในทางเสื่อมเสีย
- (๔) ระมัดระวังมิให้เด็กกระทำการใดอันเป็นเหตุให้เด็กประพฤตินิสัย
- (๕) จัดให้เด็กได้รับการศึกษาอบรมตามสมควรแก่อายุ สติปัญญา และความสนใจของเด็ก
- (๖) จัดให้เด็กได้ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของเด็ก
- (๗) จัดให้เด็กกระทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

หากปรากฏชัดว่าผู้ปกครองหรือผู้ที่รับเด็กไว้ปกครองดูแลและเลขไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๕ ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กรับเด็กกลับไปดูแล

มาตรา ๔๕ ห้ามมิให้เด็กซื้อหรือเสพสุราหรือบุหรี่ หรือเข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือเสพสุราหรือบุหรี่ หากฝ่าฝืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามเด็กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและมีหนังสือเรียกผู้ปกครองมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือว่ากล่าวตักเตือน ให้ทำทัณฑ์บนหรือมีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาในการจัดให้เด็กทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ และอาจวางข้อกำหนดให้ผู้ปกครองต้องปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง หรือวางข้อกำหนดอื่นใดเพื่อแก้ไขหรือป้องกันมิให้เด็กกระทำความผิดขึ้นอีกก็ได้

หากปรากฏว่าผู้ปกครองของเด็กฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การว่ากล่าวตักเตือน ทำทัณฑ์บน และจัดให้เด็กทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ส่งเด็กเข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ออกข้อกำหนดให้เด็กทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๔๕ หากผู้ปกครองไม่เห็นด้วยให้มีสิทธินำคดีไปสู่ศาลตามมาตรา ๕ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันรับทราบคำสั่ง

มาตรา ๔๗ วิธีการดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก นอกจากที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๕

ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

มาตรา ๔๘ ในการดำเนินการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติแก่เด็กตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่ามิเหมาะสมแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเพื่อกำกับดูแลเด็กคนใด ก็ให้ยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ให้แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่

สมัครใจและมีความเหมาะสมเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก โดยจะกำหนดสถานที่อยู่อาศัยของเด็ก ที่อยู่ในการกำกับดูแลของผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กด้วยก็ได้

กรณีที่เกิดพ้นจากความปกครองดูแลของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานที่พัฒนาและฟื้นฟูแล้ว ถ้ามีเหตุผลสมควรก็ให้ผู้ปกครอง สวัสดิภาพยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ให้ตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่สมัครใจและมีความเหมาะสมเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กได้

การแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กให้มีระยะเวลาคราวละไม่เกินสองปี

มาตรา ๔๕ ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เยี่ยมเยียน ให้คำปรึกษา แนะนำ และตักเตือนเกี่ยวกับเรื่องความประพฤติ การศึกษา และการประกอบอาชีพแก่เด็กที่อยู่ในการกำกับดูแล

(๒) เยี่ยมเยียน ให้คำปรึกษา และแนะนำแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่องการอบรมสั่งสอน และเลี้ยงดูเด็กที่อยู่ในการกำกับดูแล

(๓) จัดทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของเด็กและของผู้ปกครอง เสนอต่อปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ปกครองสวัสดิภาพ คณะกรรมการ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร หรือคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๕๐ ห้ามมิให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพหรือผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ภาพหรือข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก ผู้ปกครองในลักษณะที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ ชื่อเสียงเกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งของเด็กหรือผู้ปกครอง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ซึ่งได้ล่วงรู้ข้อมูลดังกล่าวเนื่องใน การปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วย โดยอนุโลม

ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใด ซึ่งข้อมูลที่เปิดเผยโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง

หมวด ๖

สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ
และสถานพัฒนาและฟื้นฟู

มาตรา ๕๑ ปลัดกระทรวงมีอำนาจจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู ได้ทั่วประเทศ และผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูภายในเขตจังหวัดนั้น

หน่วยงานอื่นของรัฐนอกจากที่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้อาจจัดตั้งและดำเนินการได้เฉพาะสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยแจ้งให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีทราบ และให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแนะนำหรือสนับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินการดังกล่าว

มาตรา ๕๒ ภายใต้บังคับของมาตรา ๕๑ ผู้ใดจะจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู ต้องขอรับใบอนุญาตต่อ ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี

การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาต การให้ต่ออายุใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาตที่สูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด การออกใบแทนใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้เสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๓ ให้ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด คณะกรรมการ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด กำกับดูแลและส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

มาตรา ๕๔ ในสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูจะต้องไม่ดำเนินการในลักษณะแสวงหากำไรในทางธุรกิจ และต้องมี ผู้ปกครองสวัสดิภาพเป็นผู้ปกครองดูแลและบังคับบัญชา

การดำเนินงานของสถานติดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ปลัดกระทรวง กำหนด

มาตรา ๕๕ ให้ปลัดกระทรวงและผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอน ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนา และฟื้นฟู ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๖ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับตัวเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพไว้เพื่อสืบเสาะและ พินิจเด็กและครอบครัว วินิจฉัยกำหนดวิธีการที่เหมาะสมในการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ แก่เด็กแต่ละคน ถ้าจำเป็นอาจรับตัวเด็กไว้ปกครองดูแลชั่วคราวได้ไม่เกินสามเดือน

(๒) สืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครอง สวัสดิภาพ รวมทั้งของผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับ เด็ก และมูลเหตุที่ทำให้เด็กตกอยู่ในสภาวะจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ เพื่อ รายงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๓) จัดให้มีการตรวจสุขภาพกายและสุขภาพจิต พร้อมทั้งดำเนินการรักษาเยียวยาแก่ เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล

(๔) จัดที่พักอาศัย ที่หลับนอน เครื่องนุ่งห่ม ให้เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ และจัด อาหารให้ถูกอนามัยและเพียงพอแก่เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล

(๕) จัดการศึกษา การกีฬา และนันทนาการให้แก่เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลให้ เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็กแต่ละคน

(๖) จัดส่งเด็กที่ได้ดำเนินการตาม (๑) และ (๒) ไปยังสถานสงเคราะห์ สถานพัฒนา และฟื้นฟู โรงเรียน หรือสถานที่อื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ในการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ เด็กให้เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็กแต่ละคน

(๗) มอบตัวเด็กแก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้อุปการะ เลี้ยงดู และถ้าเห็นสมควรอาจยื่นคำขอให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี แต่งตั้ง ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามมาตรา ๔๘

(๘) ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือแก่ผู้ปกครอง ในกรณี que เด็กจำเป็นต้องได้รับการ สงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ

ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับต้องดำเนินการให้เด็กสามารถกลับไปอยู่กับ ผู้ ปกครองก่อน ส่วนการจัดให้เด็กไปอยู่ในสถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือ สถานพัฒนาและฟื้นฟูให้ดำเนินการเป็นวิธีสุดท้าย

มาตรา ๕๗ ผู้รับใบอนุญาตและผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานสงเคราะห์และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นต้องควบคุมดูแลให้มีการรับเด็กที่จำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพทุกคนไว้อุปการะ เลี้ยงดู

มาตรา ๕๘ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานสงเคราะห์มีอำนาจและหน้าที่ตามมาตรา ๕๖ (๑) (๒) (๓) และ (๔) และให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดการศึกษา อบรม สั่งสอน และฝึกหัดอาชีพแก่เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของสถานสงเคราะห์ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

(๒) จัดบริการแนะแนว ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือแก่ผู้ปกครอง

(๓) สอดส่องและติดตามให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือแก่เด็กที่ออกจากสถานสงเคราะห์ไปแล้ว เพื่อเป็นการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กที่เคยอยู่ในสถานสงเคราะห์มิให้กลับไปสู่สภาพเดิม

การสืบเสาะและพินิจตามมาตรา ๕๖ (๒) ถ้าเป็นกรณี que เด็กถูกส่งมาจากสถานแรกรับซึ่งมีรายงานการสืบเสาะและพินิจ แล้ว อาจงดการสืบเสาะและพินิจก็ได้

มาตรา ๕๙ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ปกครองดูแลและอุปการะเลี้ยงดูเด็กที่อยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๒) จัดการศึกษา อบรม และฝึกอาชีพแก่เด็กที่อยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๓) แก้ไขความประพฤติ บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางร่างกายจิตใจแก่เด็กที่อยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๔) สอดส่องและติดตามให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือแก่เด็กที่ออกจากสถานคุ้มครองสวัสดิภาพไปแล้ว

มาตรา ๖๐ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานพัฒนาและฟื้นฟูมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับเด็กที่จำต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพด้านร่างกายหรือจิตใจไว้ปกครองดูแล

(๒) ทำการสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับเด็กและครอบครัวเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและฟื้นฟูเด็กแต่ละคน

(๓) จัดการศึกษา ฝึกอบรม สั่งสอน บำบัดรักษา แนะนำ และฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจให้เหมาะสมแก่เด็กแต่ละคนที่อยู่ระหว่างการ ปกครองดูแล

มาตรา ๖๑ ห้ามมิให้เจ้าของ ผู้ปกครองสวัสดิภาพ และผู้ปฏิบัติงานในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู ทำร้ายร่างกายหรือจิตใจ กักขัง ทอดทิ้ง หรือลงโทษเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลโดยวิธีการรุนแรงประการอื่น เว้นแต่กระทำเท่าที่สมควรเพื่ออบรมสั่งสอนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่ได้รับมอบหมายจาก ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๗

การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

มาตรา ๖๓ โรงเรียน และสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๔ นักเรียนและนักศึกษาต้องประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาและตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๕ นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และมีอำนาจนำตัวไปมอบแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาของนักเรียนหรือนักศึกษานั้น เพื่อดำเนินการสอบถามและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบในกรณีที่ไม่สามารถนำตัวไปมอบได้จะแจ้งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้

เมื่อได้อบรมสั่งสอนหรือลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาแจ้งให้ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนหรือสั่งสอนเด็กอีกชั้นหนึ่ง

การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้กระทำเท่าที่สมควรเพื่อการอบรมสั่งสอนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามหมวดนี้มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สอบถามครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษา เกี่ยวกับความประพฤติ การศึกษา นิสัย และสติปัญญาของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ฝ่าฝืนมาตรา ๖๔

(๒) เรียกให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษานั้นกำลังศึกษาอยู่มารับตัวนักเรียนหรือนักศึกษา เพื่อว่ากล่าวอบรมสั่งสอนต่อไป

(๓) ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนนักเรียนหรือนักศึกษา

(๔) เรียกผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือน หรือทำทัณฑ์บนว่าจะปกครองดูแลมิให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนมาตรา ๖๔ อีก

(๕) สอดส่องดูแล รวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งที่ชักจูงนักเรียนหรือนักศึกษาให้ประพฤติในทางมิชอบ

(๖) ประสานงานกับผู้บริหาร โรงเรียนหรือสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหมวดนี้

มาตรา ๖๗ ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนหรือนักศึกษา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือยานพาหนะใดๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการ เพื่อทำการตรวจสอบการฝ่าฝืนดังกล่าวได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวก่อน และให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๘

กองทุนคุ้มครองเด็ก

มาตรา ๖๘ ให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานปลัด กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรียกว่า “กองทุนคุ้มครองเด็ก” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการส่งเสริม คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็กตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๕ กองทุนประกอบด้วย

- (๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้
- (๔) เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
- (๕) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือโดย

นิติกรรมอื่น

- (๖) เงินที่รับจากเงินประกันของผู้ปกครองที่ผลิตภัณฑ์บนตามมาตรา ๓๕
- (๗) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

มาตรา ๗๐ เงินและดอกผลที่กองทุนได้รับตามมาตรา ๖๕ ไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๗๑ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งไม่เกินสามคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนจากภาคเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องกับงานด้านสวัสดิการเด็กอย่างน้อยหนึ่งคนเป็นกรรมการ และให้รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๗๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุน และการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการของคณะกรรมการบริหารกองทุน โดยอนุโลม

มาตรา ๗๓ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (๒) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการสงเคราะห์ ค้ำครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็กตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด หรือตามคำสั่งศาล
- (๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ มาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดขัดขวางไม่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ (๑) หรือ (๕) หรือไม่ยอมส่งเอกสารหรือส่งเอกสารโดยรู้ว่าเป็นเอกสารเท็จแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อถูกเรียกให้ส่งตามมาตรา ๓๐ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่ยอมมาให้ถ้อยคำ ไม่ยอมให้ถ้อยคำโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๐ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าผู้ให้ถ้อยคำกลับให้ข้อความจริงในขณะที่การให้ถ้อยคำยังไม่เสร็จสิ้น การดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลนั้นให้เป็นอันระงับไป

มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดของศาลในการคุ้มครองประพฤติกฎ ห้ามเข้าเขตกำหนดหรือห้ามเข้าใกล้ตัวเด็กตามมาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๒ ผู้ใดจัดตั้งหรือดำเนินกิจการสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูตามมาตรา ๕๒ โดยมีได้รับใบอนุญาตหรือใบอนุญาตถูกเพิกถอนหรือหมดอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งได้ยื่นคำขออนุญาตหรือยื่นคำขอต่อใบอนุญาตภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด การดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลนั้นให้เป็นอันระงับไป

มาตรา ๔๓ เจ้าของหรือผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูผู้ใดไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งได้ดำเนินการแก้ไขหรือปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ แล้ว การดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลนั้นให้เป็นอันระงับไป

มาตรา ๘๔ ผู้ใดกระทำการเป็นผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูโดยมิได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๕๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๕ ผู้ใดกระทำการอันเป็นการยุยง ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา ๖๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๖ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๗ ให้สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กของหน่วยราชการหรือของเอกชนที่ได้รับอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๕ ที่ดำเนินกิจการอยู่จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๘ บรรดากฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๕ และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๑๕ ให้คงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๑๕ และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๕ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการ สงเคราะห์ กลุ่มครอบครัวสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน สมควรกำหนดขั้นตอนและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติต่อเด็กให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของ สถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์ โดยมีชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และสมควรปรับปรุงวิธีการส่งเสริมความร่วมมือ ในการคุ้มครองเด็กระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และอนุสัญญาว่าด้วย สิทธิเด็ก จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ง

COA.No.2012/271.0709

Documentary Proof of The Committee for Research Ethics (Social Sciences)

Title of Project: The Operation Police of Child Protection Act B.E.2546 in Metropolitan Police Division 2
(Thesis for Master Degree)

Principal Investigator: Pol.Lt. Narongrit NgamChang

Name of Institution: Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University

Approval includes:

- 1) MU-SSIRB Submission Form version received date 16 August 2012
- 2) Participant Information Sheet for Administrator version date 16 August 2012
- 3) Participant Information Sheet for Staff version date 16 August 2012
- 4) Informed Consent Form version date 16 August 2012
- 5) The Structured Interview for Administrator received date 16 August 2012
- 6) The Structured Interview for Staff received date 16 August 2012

The Committee for Research Ethics (Social Sciences) is in full compliance with International Guidelines of Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guidelines and the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

Date of Approval: 7 September 2012

Date of Expiration: 6 September 2013

Signature of Chairman:.....

(Assoc. Prof. Pichet Kalamkasait)

Signature of Head of the Institute:.....

(Assoc. Prof. Dr.Wariya Chinwanno)

Dean of Faculty of Social Sciences and Humanities

Office of The Committee for Research Ethics (Social Sciences), Faculty of Social Sciences and Humanities,

Mahidol University, Phuttamonthon 4 Rd., Salaya, Phuttamonthon District, Nakhon Pathom 73170. Tel.(662) 441 9080 Fax.(662) 441 9081

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล

ร.ต.ท.ณรงค์ฤทธิ์ งามแจ้ง

วัน เดือน ปีเกิด

12 มีนาคม พ.ศ. 2529

สถานที่เกิด

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประเทศไทย

วุฒิการศึกษา

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ. 2549 - 2552

มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2553 – 2555

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชีวศึกษาและ
งานยุติธรรม)

ที่อยู่ปัจจุบัน

5/9 ถ.กำเนิดวิถี ต.หัวหิน อ.หัวหิน

จ.ประจวบคีรีขันธ์ 77110

โทรศัพท์ 089-1584356

E-mail : p010507@hotmail.com